

В.І. ЦИМБАЛЮК

**УКРАЇНСЬКО-РОСІЙСЬКО-
ЛАТИНСЬКО-АНГЛІЙСЬКИЙ
ТЛУМАЧНИЙ СЛОВНИК
З НЕВРОЛОГІЇ ТА НЕЙРОХІРУРГІЇ**

Тернопіль
“Укрмедкнига”
2001

Необхідність створення пропонованого словника зумовлена розвитком медичних наук, появою нової термінології, а також збільшенням кількості наукової, методичної літератури, підручників з неврології та нейрохірургії українською мовою. Все це створює певні труднощі через недостатню кількість тлумачних словників з неврології та нейрохірургії.

Цей словник допоможе унормувати українську медичну термінологію.

До словника включені найбільш вживані терміни з неврології, нейрохірургії та психіатрії, а також необхідні терміни із суміжних наук: анатомії та фізіології людини, фармакології тощо. У реєстрі словника подані українські, іншомовні терміни в алфавітному порядку з російськими, латинськими, англійськими відповідниками. Заголовні слова та відповідники наведено у їх вихідній формі (іменники — у називному відмінку однини, прикметники — у називному відмінку однини чоловічого роду) та в родовому відмінку із зазначенням роду. Напр., **аграфія, і, ж; аграфия, и, ж; agraphia, ae, f; E. agraphia. Вагальний, а, е; вагальный, ая, ое; vagalis, e; E. vagal.**

Терміни мають наукові визначення українською та російською мовами і відомості про походження. Словник також містить український, російський, латинський, грецький, англійський алфавіти, список скорочень, використані терміноелементи, короткий епонімічний словник та список використаної літератури.

Усі побажання та пропозиції, спрямовані на покращення даного словника, будуть прийняті автором з вдячністю.

Для студентів вищих медичних навчальних закладів, лікарів-нейрохірургів, лікарів-невропатологів, лікарів-психіатрів та широкого кола читачів.

УКРАЇНСЬКИЙ АЛФАВІТ**РОСІЙСЬКИЙ АЛФАВІТ**

А а	Б б	В в	Г г	А а	Б б	В в	Г г
Ґ ґ	Д д	Е е	Є є	Д д	Е е	(Ё ё)	Ж ж
Ж ж	З з	И и	І і	З з	И и	Й й	К к
Ї ї	Й й	К к	Л л	Л л	М м	Н н	О о
М м	Н н	О о	П п	П п	Р р	С с	Т т
Р р	С с	Т т	У у	У у	Ф ф	Х х	Ц ц
Ф ф	Х х	Ц ц	Ч ч	Ч ч	Ш ш	Щ щ	Ъ ъ
Ш ш	Щ щ	Ь ь	Ю ю	Ы ы	Ь ь	Э э	Ю ю
Я я				Я я			

ЛАТИНСЬКИЙ АЛФАВІТ**ГРЕЦЬКИЙ АЛФАВІТ**

A a	B b	C c	D d	A α	B β	Γ γ	Δ δ
E e	F f	G g	H h	E ε	Z ζ	Η η	Θ θ
I i	J j	K k	L l	I ι	Κ κ	Λ λ	Μ μ
M m	N n	O o	P p	N ν	Ξ ξ	Ο ο	Π π
Q q	R r	S s	T t	P ρ	Σ σ ς	Τ τ	Υ υ
U u	V v	X x	Y y	Φ φ	Χ χ	Ψ ψ	Ω ω
Z z							

АНГЛІЙСЬКИЙ АЛФАВІТ

A a	B b	C c	D d
E e	F f	G g	H h
I i	J j	K k	L l
M m	N n	O o	P p
Q q	R r	S s	T t
U u	V v	W w	X x
Y y	Z z		

Українські та російські умовні скорочення

див.	—	дивися
ж.	—	жіночий рід
и т. д.	—	и так далее
м.	—	мужской род
с.	—	середній рід
син.	—	синонім
ч.	—	чоловічий рід

Латинські та англійські умовні скорочення

BNA.	—	Baseler Nomina Anatomica (Базельська Анатомічна Номенклатура) є першою Міжнародною анатомічною номенклатурою, яка була прийнята у місті Базелі (1895 р.) на з'їзді Анатомічного товариства під головуванням Келлікера (R.A. Kolliker)
E.	—	English (англійська мова)
F.	—	France (французька мова)
F.	—	femeninum (жіночий рід)
G.	—	Graeca (грецька мова)
JNA.	—	Jenaer Nomina Anatomica (Єнська Анатомічна номенклатура), доповнення до Базельської Анатомічної номенклатури; затверджена як друга Анатомічна номенклатура на з'їзді Німецького Анатомічного товариства (Єна 1935 р.). Нею користувались переважно у Європі
L.	—	Latina (латинська мова)
LNA.	—	Londonniensia Nomina Anatomica (Лондонська анатомічна номенклатура є останньою (шостою) анатомічною номенклатурою, затвердженою Номенклатурним комітетом на XII Міжнародному конгресі анатомів (Лондон, 1985)
m.	—	masculinum (чоловічий рід)
Malay.	—	Malayica (малайзійська мова)
n.	—	neutrum (середній рід)

-
- n/pl. — neutrum/pluralis (середній рід/множина)
- PNA. — Parisiana Nomina Anatomica (Паризька Анатомічна номенклатура) є третьою Міжнародною анатомічною номенклатурою, яка була на VI Міжнародному федеративному конгресі анатомів (Париж, 1955 р.).

СЛОВНИК ГРЕКО-ЛАТИНСЬКИХ ТЕРМІНОЕЛЕМЕНТІВ

A-, перед голосними **АН-** (грецький заперечний префікс **a-**, **an-**) — відсутність, недостатність чи заперечення ознаки, яка виражена в 2-й частині слова; відповідає українським префіксам “без-“ і “не”;

-aesthesia — **G. αίσθησις, aisthesis** — той, що стосується відчуття, чутливості;

-algia — **G. αλγος algos** — біль;

-algesia — **G. αλγησις algosis** — відчуття болю;

-blastus — **G. βλαστος blastos** — відросток, зачаток, зародок; той, що відноситься до ембріональної клітини, до зародкового шару, до зачатку;

-cele — **G. κηλη kele** — вибухання, вип’ячування, припухлість, грижа;

-ectasia — **G. εκτασις ektasis** — розтягування, розширення, від ек-ек + **τεινω teino** тягнути, розширювати;

-ectomy — **G. εκ-ek + τεμνω temno** різати;

-genes — **G. -γενης**, суфікс зі значенням “який виник”, від **γίγνομαι gignomai** виникати, народжуватися;

-genesis — **G. γενεσις genesis** походження, розвиток; той, що відноситься до народження, походження, розвитку;

-gnosis — **G. γνωσις gnosis** пізнання, знання; той, що відноситься до знання, до здатності пізнавати, до науки;

-gramma — **G. γραμμα gramma**; те, що написано, буква, знак, запис, зображення; від **γραφω grapho** накреслити, зображувати; результат графічної реєстрації, зображення;

-graphia — **G. γραφω**↑;

-iasis — **G. ιασις** суфікс іменників, утворених від дієслів на **-αω** або **ιαω**;

-iater — **G. ιατρος iatros** лікар;

-ismus — **G. ισμος** суфікс іменників чоловічого роду;

-itis — **G. ιτις** суфікс іменників жіночого роду;

-lalia — **G. λαλία** мовлення, говоріння, від **λαλεω laleo**, говорити; той, що стосується мовлення;

-mania — **G. μανια mania** безумство, захоплення, пристрасть; хвороблива пристрасть до будь-чого;

-megalia — **G. μεγας, μεγαλη megas, megale** великий, збільшений;

- odynia** — G. οδυνη **odyne** біль, больові відчуття;
- oma** — G. ωμα суфікс іменників, новоутворення, пухлина;
- opsia** — G. οψις **opsis** зір, зорове сприйняття; той, що відноситься до зору, очей, зорового сприйняття, зоровий;
- osis** — G. οσις суфікс іменників, утворених від дієслів на -οω; процес чи результат процесу, патологічний стан, хвороба;
- pathia** — G. παθος **pathos** відчуття, переживання, страждання, хвороба; той, що відноситься до патологічного процесу, до хвороби;
- phagia** — G. φαγειν **phagein** їсти, ковтати; той, що відноситься до процесу їди, ковтання;
- philia** — G. φιλεω **phileo** любити, бути схильним; той, що відноситься до схильності, потягу до будь-чого тощо;
- phobia** — G. φοβος **phobos** страх, боязнь, страх перед чимось;
- plegia** — G. πληγη **plege** ураження, параліч;
- praxis** — G. πρῆξις **pratto** дія, діяльність;
- ptosis** — G. πτῶσις **ptosis** опущення, падіння;
- rrhagia** — G. ρηγνυμι **rhegnymi** ламати, розривати; кровотеча;
- rrhaphia** — G. ραφη **rhaphe** шов; накладання хірургічного шва;
- rrhexis** — G. ρηξις **rrhexis** розрив; розрив кровоносною судиною або органа;
- rrhoea** — G. ροια **rhoia** течія, потік, сильне виділення;
- schisis** — G. σχιζω **schizo** розщеплення, поділ; порушення психіки, той, що стосується шизофренії;
- stasis** — G. στασις **stasis** стояння, непорушність, застій, затримка, рівновага;
- stenosis** — G. στενος **stenos** вузький, тісний; той, що стосується звуження;
- sthenia** — G. σθενος **sthenos** сила; той, що стосується сили, стану активності;
- stomia** — G. στομα **stoma** рот, створення штучного отвору, свища (нориці);
- therapia** — G. θεραπεια **therapia**, від θεραπευω **therapeuo** лікувати; лікування;
- tomia** — G. τομη **tome** розріз, розтин, операція;
- tonia** — G. τονος **tonos** напруження, тиск, натягування;
- trophia** — G. τροφη **trophe** пов'язаний з харчуванням, живлення тканин та органів;

АБА́ЗІЯ, *ї, ж.*

абáзия, *и, ж.*

abásia, *ae f* [a- + G. βάσις basis крок]

E. abasia

- нездатність ходити, пов'язана з розладами рівноваги тіла внаслідок ураження патологічним процесом мозочка, передніх відділів верхньої та медіальної лобових звивин чи з руховими порушеннями нижніх кінцівок (паралічами, гіперкінезами, м'язовими спазмами); виділяють атактичну А., астазію-абазію, дрижальну (тремтячу) А., паралітичну А., спастичну А. та хореїчну А;
- неспособность ходить, связанная с расстройствами равновесия тела вследствие поражения патологическим процессом мозжечка, передних отделов верхней и медиальной лобных извилин или с двигательными нарушениями нижних конечностей (параличами, гиперкинезами, мышечными спазмами); выделяют атактическую А., астазию-абазию, дрожательную А., паралитическую А., спастическую А. и хореическую А.

АБЛЮТОМА́НІЯ, *ї, ж.*

аблютомáния, *и, ж.*

ablutomania, *ae f* [ab-lúere, pp. ablútus мити + -mania]

E. ablutomania

- нав'язливе бажання мити руки;
- навязчивое желание мыть руки.

АБСА́НС, *у, ч.*

абса́нс, *а, м.*

abséntia, *ae f* [F. absence, від L. ab-ésse бути відсутнім]

E. absence

- короткочасна повна або часткова непритомність з наступною амнезією, триває від кількох до 30 секунд; симптом епілепсії.
- кратковременная полная или частичная потеря сознания с последующей амнезией, продолжается от нескольких до 30 секунд;

симптом эпилепсии.

А. автоматизму

абсанс автоматизма

absentia automatisma

E. automatic absence

- складний А., що характеризується руховими актами, які стереотипно повторюються: рухи губ чи язика, жести, звичні автоматизовані дії (приведення до порядку одягу, зачіски тощо).

- складний А., характеризующийся стереотипно повторюющимися двигательными актами: движениями губ или языка, жестами, привычными автоматизированными действиями (приведение в порядок одежды, прически и т.д).

А. акінетичний

абсанс акинетический

absentia akinetica

E. akinetic absence

- А. з втратою волевих рухів.

- А. с потерей волевых движений.

А. атонічний

абсанс атонический

absentia atonica

E. atonic absence

- складний А. з втратою м'язового тону, який супроводжується паданням хворого.

- складний А. с потерей мышечного тонуса, сопровождающийся падением больного.

А. гіпертонічний

абсанс гипертонический

absentia hypertonica

E. hypertonic absence

- складний А. з підвищенням м'язового тону, який проявляється поєднанням розгинання голови і відведення очних яблук доверху, іноді вигинанням тулуба назад.

- сложный А. с повышением мышечного тонуса, проявляется обычно сочетанным разгибанием головы и отведением глазных яблок кверху, иногда выгибанием туловища назад.

А. енуретичний син. абсанс енурезний
абсанс энуретический
absentia enuretica

E. enuretic absence

- складний А. з мимовільним випусканням сечі.

- сложный А. с непроизвольным мочеиспусканием.

А. з вегетативними порушеннями
абсанс с вегетативными нарушениями
absentia cum disturbanceibus vegetativis

E. absence with vegetative disturbances

- складний А. з мимовільним випусканням сечі, гіперсалівацією, почервонінням або блідістю обличчя.

- сложный А. с непроизвольным мочеиспусканием, гиперсаливацией, покраснением или бледностью лица.

А. з короткочасними автоматизмами
абсанс с кратковременными автоматизмами
absentia cum automatismis momentaneis

E. absence with short-term automatisms

- А. з окремими простими рухами, продовженням розпочатої дії.

- А. с отдельными простыми движениями, продолжением начатого действия.

А. міоклонічний
абсанс миоклонический
absentia myoclonica

E. myoclonic absence

- складний А. з двосторонніми ритмічними міоклонічними гіперкінезами, переважно м'язів обличчя і верхніх кінцівок.

- складний А. с двосторонніми ритмічними міоклонічними гіперкінезами, переважно м'язів обличчя і верхніх кінцівок.

А. пролонгований

абсанс пролонгированный

absentia prolongata

E. prolonged absence

- А. з тривалим (до кількох годин) затьмаренням свідомості.

- А. с длительным (до нескольких часов) помрачнением сознания.

А. простий син. абсанс чистий

абсанс простой, абсанс чистый

absentia simplex

E. simple absence

- А., який не супроводжується якими-небудь рухами чи діями; короткочасна (до 20 с) непритомність.

- А., не сопровождающийся какими-либо движениями или действиями; кратковременная (до 20 с) потеря сознания.

А. ретрокурсивний

абсанс ретрокурсивный

absentia retrocursiva

E. retrocursive absence

- гіпертонічний А. з вигинанням тулуба назад і з кроком назад для збереження рівноваги.

- гипертонический А. с выгибанием туловища назад и с шагом назад для сохранения равновесия.

А. ретропульсивний

абсанс ретропульсивный

absentia retropulsiva

E. retropulsive absence

- гіпертонічний А. з вигинанням тулуба назад.
- гипертонический А. с выгибанием туловища назад.

А. складний

абсанс сложный

absentia complex

E. complex absence

- А., що супроводжується мимовільними рухами чи діями.

- А., сопровождаемый произвольными движениями или действиями.

А. субклінічний

абсанс субклинический

absentia subclinica

E. subclinical absence

- А. з неповною непритомністю.

- А. с неполной потерей сознания.

АБСТИНЕНЦІЯ, і, ж син. синдром абстинентний

абстиненция, и, ж

abstinentia, ae, f [пра. від abs-tinere стримувати]

E. abstinence

- стан організму, який виникає в результаті раптового припинення прийому (введення) речовин, що викликали токсикоманічну залежність, або після введення їх антагоністів; характеризується психічними, вегетативно-соматичними, неврологічними розладами; клінічна картина і перебіг абстиненції залежить від типу речовини, дози і тривалості надходження її до організму; А. може виникнути після припинення зловживання алкоголем, барбітуратами, кодеїном, морфіном, гашишем та іншими наркотичними речовинами.

- состояние организма, возникающее в результате внезапного прекращения приема (введения) веществ, вызвавших токсикоманическую зависимость после введения их антагонистов; характеризуется психическими, вегетативно-соматическими и

неврологическими расстройствами; клиническая картина и течение А. зависит от типа вещества, дозы и продолжительности его употребления; А. может возникнуть после прекращения злоупотреблением алкоголем, барбитуратами, кокаином, морфином и другими наркотическими веществами.

АБСЦЕС, у, ч син. налив, гнійник

абсцесс, а, м

abscessus, us, m [abs-cedere, pp. abscessus відходити, відокремлювати]

Е. abscess

- порожнина, яка заповнена гноем і відокремлена від тканин і органів, що її оточують, піогенною оболонкою.

- полость, заполненная гноем и отграниченная от окружающих тканей и органов пиогенной оболочкой.

А. головного мозку

абсцесс головного мозга

abscessus cerebri

Е. cerebral abscess, brain abscess

- А., що формується в тканинах головного мозку при відкритій проникній черепно-мозковій травмі, після нерадикальної первинної хірургічної обробки ран, коли залишаються в мозку сторонні тіла, а також в результаті попадання в головний мозок збудників гнійної інфекції з інших органів (абсцес отогенний, абсцес риногенний, абсцес контактний, з близько розташованого вогнища (орбіта, кістки черепа, навколоносові пазухи)), кардіопатичний (занесення інфекції з ендокарду при тетраді Фалло тощо), метастатичного походження (з гнійного вогнища, при септикопемії) тощо.

- А., формирующийся в тканях головного мозга при открытой проникающей черепно-мозговой травме, после нерадикальной первичной хирургической обработки ран с оставлением в головном мозге инородных тел, а также в результате попадания в головной мозг возбудителей гнойной инфекции с других органов (абсцесс

отогенный, абсцесс риногенный, абсцесс контактный, с близлежащего очага (орбита, кости черепа, околоносовые пазухи)), кардиопатический (занесение инфекции с эндокарда при тетраде Фалло), метастатического происхождения (с гнойного очага, при септикопиемии) и т.д.

А. епідуральний син. екстрадуральний
абсцесс эпидуральный
abscessus epiduralis
E. epidural abscess

- А. між твердою мозковою оболонкою та кістками черепа (утворюється після відкритої ЧМТ або в результаті: нагноєння епідуральної гематоми, розповсюдження гнійного процесу з середнього вуха чи з навколоносових пазух).

- А. между твердой мозговой оболочкой и костями черепа (образуется после открытой ЧМТ или в результате: нагноения эпидуральной гематомы, распространения гнойного процесса из среднего уха или околоносовых пазух).

А. епідуральний спінальний
абсцесс эпидуральный спинальный
abscessus epiduralis spinalis
E. epidural spinal abscess

- А., який локалізується в епідуральній клітковині хребетного каналу; виникає при гнійному спінальному епідуриті тощо.

- А., локализующийся в эпидуральной клетчатке позвоночного канала; возникает при гнойном спинальном эпидурите и т.д.

А. мозочка отогенный
абсцесс мозжечка отогенный
abscess cerebelli otogenes
E. cerebellar otogenic abscess

- А. мозочка, зумовлений поширенням гнійної інфекції з середнього вуха.

- А. мозжечка, обусловленный распространением гнойной инфекции из среднего уха.

А. субдуральный
абсцесс субдуральный
abscessus subduralis
E. subdural abscess

- А., який розташований під твердою мозковою оболонкою головного або спинного мозку.

- А., расположенный под твердой мозговой оболочкой головного или спинного мозга.

АБСЦЕСЕКТОМІЯ, і, ж
абсцессэктомия, и, ж
abscessectomy, ae, f [abscessus абсцес + -ectomy]
E. abscessectomy

- хірургічна операція: видалення інкапсульованого абсцесу без його розтину; видалення абсцесу разом з його капсулою.

- хирургическая операция: удаление инкапсулированного абсцесса без его вскрытия; удаление абсцесса вместе с его капсулой.

АБСЦЕСОГРАФІЯ, і, ж
абсцессография, и, ж
abscessographia, ae, f [abscessus абсцес + -graphia]
E. abscessography

- рентгенологічне дослідження сформованого абсцесу після штучного контрастування його порожнини; при цьому для введення контрастної речовини використовують наявний до абсцесу доступ (дренаж, нориця) при непрямій А. або проводять пункцію абсцесу при прямій А.

- рентгенологическое исследование сформированного абсцесса после искусственного контрастирования его полости; при этом для введения контрастного вещества используют имеющийся к абсцессу

доступ (дренаж, свищ) при непрямої А. или проводят пункцію абсцеса при прямої А.

АБСЦЕСОТОМІЯ, і, ж

абсцессотомия, и, ж

abscessotomia, ae, f [abscessus абсцес + -tomia]

Е. abscessotomy

- хірургічна операція: розтин абсцесу для забезпечення відтоку гною з його порожнини.

- хирургическая операция: вскрытие абсцесса для обеспечения оттока гноя с его полости.

АБУЛІЯ, і, ж

абулия, и, ж

abulia, ae, f, abulia pathologica

Е. abulia ,pathologic absence of will

- патологічна відсутність бажань і спонукань до діяльності при двобічному ураженні лобових часток та передніх відділів мозолистого тіла головного мозку.

- патологическое отсутствие желаний и побуждений к деятельности при двустороннем поражении лобных долей и передних отделов мозолистого тела головного мозга.

АВТОМАТИЗМ, у, ч

автоматизм, а, м

automatismus, i, m [G. αὐτοματός самодіючий + -ismus]

Е. automatism

- несвідоме діяння.

- неосознанное действие.

А. амбулаторний

автоматизм амбулаторный

automatismus ambulatorius

Е. ambulatory automatism

- потьмарення свідомості без маячення, галюцинацій чи виражених афективних розладів, яке характеризується тривалим мимовільним блуканням з упорядкованою поведінкою, виконанням складних дій і наступною амнезією; спостерігається, здебільшого, при епілепсії.

- помрачение сознания без бреда, галлюцинаций или выраженных аффективных расстройств, проявляющееся длительным непроизвольным блужданием с упорядоченным поведением, выполнением сложных действий и последующей амнезией, наблюдается, главным образом, при эпилепсии.

A. гіпнотичний
автоматизм гипнотический
automatismus hypnoticus
E. hypnotic automatism

- виконання складних дій з упорядкованою поведінкою і мовленням в стані гіпнотичного сну.

- выполнение сложных действий с упорядоченным поведением и речью в состоянии гипнотического сна.

A. психічний
автоматизм психический
automatismus psychicus
E. psychic automatism

- психопатологічне явище, при якому хворий відчуває власні психічні процеси (розумові, сенсорні, моторні), які нав'язані ззовні в результаті сторонньої дії.

- психопатологическое явление, при котором больной ощущает собственные психические процессы (мыслительные, сенсорные, моторные), как навязанные извне в результате постороннего воздействия.

A. руховий
автоматизм двигательный

automatismus motorius

E. motoric automatism

- А., який проявляється стереотипними рухами, що повторюються.

- А., проявляющийся повторяющимися стереотипными движениями.

АГЕВЗІЯ, і, ж

агевзия, и, ж

ageusia, ae, f [a- + G. γευσίς geusis смак]

E. ageusia

- втрата смакової чутливості; виникає при ураженні патологічним процесом кіркового центру смакової чутливості — оперкулярної частини задньої центральної звивини поблизу острівця, ураженні VII, IX, X пар черепних нервів тощо.

- потеря вкусовой чувствительности; возникает при поражении патологическим процессом коркового центра вкусовой чувствительности — оперкулярной части задней центральной извилины около островка, поражении VII, IX, X пар черепных нервов и т.д.

АГПНОГНОЗІЯ, і, ж

агипногнозия, и, ж

ahypnognosia, ae, f [a- + G. υπνος hypnos сон+G. γνωσις gnosis впізнавання]

E. aghypnognosia

- відсутність усвідомлення сну, що проявляється скаргами на повну його втрату при наявності у хворого об'єктивно встановлених періодів сну.

- отсутствие осознания сна, выражающееся в жалобах на полную его потерю при наличии у больного объективно установленных периодов сна.

АГПРІЯ, і, ж син. лісенцефалія

агирия, и, ж

agyria, ae, f [a- + G. γυρος gyros коло, окружність]

E. agyria

- аномалія розвитку внаслідок порушення розвитку ектодерми в періоді ембріогенезу (5 тиждень вагітності): відсутність звивин кори великих півкуль головного мозку, що надає йому гладенький вигляд (як правило Сільвієва борозна збережена). А. може бути одно- і двосторонньою, при цьому головний мозок має маленькі розміри і вентрикуломегалію різного ступеня вираженості.

- аномалия развития вследствие нарушения развития эктодермы в периоде эмбриогенеза (5 неделя беременности): отсутствие извилин коры больших полушарий головного мозга, что придает ему гладкий вид (как правило Сильвиева борозда присутствует). А. может быть одно- и двусторонняя, при этом головной мозг маленьких размеров с вентрикуломегалией разной степени выраженности.

АГІТОФАЗІЯ, і, ж

агитофазия, и, ж

agitophasia, ae, f [agitare збуджувати + G. φασις phasis мовлення]

E. agitophasia

- швидке, поспішне, малозрозуміле мовлення, яке спостерігається в стані психічного збудження.

- быстрая, торопливая, малопонятная речь, наблюдающаяся в состоянии психического возбуждения.

АГНОЗІЯ, і, ж

агнозия, и, ж

agnosia, ae, f [a-+G. γνωσις gnosis]

E. agnosia

- порушення процесів впізнавання предметів і явищ при збереженні свідомості і функції органів відчуття; спостерігається при ушкодженні певних відділів кори великих півкуль головного мозку.

- нарушение процессов узнавания предметов и явлений при сохранности сознания и функции органов чувств; наблюдается при

поражении определенных отделов коры больших полушарий головного мозга.

А. аперцептивна син. агнозія аперцептивна Ліссауера

агнозия апперцептивная

agnosia apperceptiva

Е. apperceptive agnosia

- зорова А., яка характеризується неможливістю впізнавання цілісних предметів чи їх зображень при збереженні сприйняття лише окремих її ознак.

- зрительная А., характеризующаяся невозможностью узнавания целостных предметов или их изображений при сохранении восприятия лишь отдельных их признаков.

А. асоціативна

агнозия ассоциативная

agnosia associativa

Е. associative agnosia

- зорова А., що характеризується порушеннями здатності впізнавати та називати цілісні предмети і їх зображення при збереженні їх чіткого сприйняття.

- зрительная А., характеризующаяся нарушениями способности узнавать и называть целостные предметы и их изображения при сохранении их отчетливого восприятия.

А. зорова син. агнозія оптична, сліпота душевна

агнозия зрительная

agnosia optica

Е. optic agnosia

- А., яка характеризується розладом впізнавання предметів і явищ при збереженні їх зорового сприйняття; виникає переважно при ураженні зовнішньої поверхні потиличної частки головного мозку.

- А., характеризующаяся расстройством узнавания предметов и явлений при сохранении их зрительного восприятия; возникает

преимущественно при поражении наружной поверхности затылочной доли головного мозга.

А. нюхова

агнозия обонятельная

agnosia olfactoria

Е. olfactory agnosia

- А., яка проявляється розладами впізнавання предметів чи речовин за їх запахом; виникає переважно при ураженні внутрішньої поверхні скроневої частки головного мозку.

- А., проявляющаяся расстройствами узнавания предметов или веществ по их запаху; возникает преимущественно при поражении внутренней поверхности височной доли головного мозга.

А. на обличчя син. прозопагнозія

агнозия на лица

prosopagnosia, ae, f

Е. prosopagnosia

- зорова А., яка проявляється невпізнаванням добре знайомих облич.

- зрительная А., проявляющаяся неузнаванием хорошо знакомых лиц.

А. слухова син. агнозія акустична, глухота душевна

агнозия слуховая

agnosia auditoria

Е. auditory agnosia

- А., яка проявляється неспроможністю розрізняти звуки мовлення (фонемі) і впізнавати предмети за характерними для них звуками (дзвін дзвіночка, тикання годинника тощо); спостерігається при ураженні скроневої частки головного мозку в ділянці звивини Гешля.

- А., проявляющаяся неспособностью различать звуки речи (фонемы)

и узнавать предметы по характерным для них звукам (звон

колокольчика, тиканье часов и т.д.); наблюдается при поражении височной доли головного мозга в области извилины Гешля.

А. смакова

агнозия вкусовая

agnosia gustatoria

E. gustatory agnosia

- А., яка проявляється розладом впізнавання предметів за їхніми смаковими якостями; виникає при ураженні внутрішньої поверхні скроневої частки головного мозку.

- А., проявляющаяся расстройством узнавания веществ по их вкусовым качествам; возникает при поражении внутренней поверхности височной доли головного мозга.

А. тактильна син. агнозія дотикова

агнозия тактильная

agnosia tactilis

E. tactile agnosia

- А., яка проявляється неспроможністю визначати навіпамачки характер поверхні предметів; спостерігається здебільшого при ураженні надкрайової звивини тім'яної частки головного мозку.

- А., проявляющаяся неспособностью определять на ощупь характер поверхности предметов; наблюдается преимущественно при поражении надкраевой извилины теменной доли головного мозга.

АГОНІЯ, і, ж

агония, и, ж

agonia, ae, f [G. αγωνία agonia боротьба]

E. agony, dying

- термінальний стан, який передує смерті і характеризується глибоким порушенням функцій вищих відділів мозку, з одночасним збудженням центрів довгастого мозку.

- терминальное состояние, предшествующее наступлению смерти и характеризующееся глубоким нарушением функций высших

отделов мозга, с одновременным возбуждением центров продолговатого мозга.

АГОРАФОБИЯ, ї, ж

агорафобия, и, ж

agoraphobia, ae, f [G.αγορα agora ринкова площа +-phobia]

E. agoraphobia

- нав'язливий страх перед відкритими просторами площ, широких вулиць.

- навязчивая боязнь открытых пространств площадей, широких улиц.

АГРАВАЦІЯ, ї, ж

аггравация, и, ж

aggravatio, onis, f [ag-gravare, pp. aggravatus робити важчим, погіршувати]

E. aggravation

- перебільшення хворим симптомів дійсно наявного захворювання як усвідомлений або неусвідомлений потяг хворого повернути до себе увагу (для затягування своєї хвороби, з метою одержання якої-небудь користі чи ухиляння від кримінальної відповідальності), є симптом психопатії, істерії тощо.

- преувеличение больным симптомов, имеющегося в действительности заболевания, как осознанное или неосознанное стремление больного привлечь к себе внимание (для затягивания своей болезни с целью получения какой-либо выгоды или уклонения от кримінальної відповідальності), как симптом психопатии, является симптомом истерии и т.д.

АГРАМАТИЗМ, у, ч син. аграмафазія

аграмматизм, а, м

agrammatismus, i, m [a-G.γρομματις gramma запис +- ismus]

E. agrammatism, agrammatology, agrammaphasia

- порушення здатності користуватися нормативною граматичною

будовою мови.

- нарушение способности пользоваться грамматическим строем речи.

А. експресивний

аграмматизм експресивний

agrammatismus expressiva

Е. expressive agrammatism

- А., що проявляється порушенням граматичної будови активного мовлення (неправильне використання відмінків, відмін, прийменників тощо); характерний для моторної афазії при ураженні лобової частки домінантної півкулі головного мозку.

- А., проявляючийся порушенням граматического строя активной речи (неправильное использование падежей, склонений, предлогов и т.д.); характерен для моторной афазии при поражении лобной доли доминантного полушария головного мозга.

А. імпресивний

аграмматизм імпресивний

agrammatismus impressiva

Е. impressive agrammatism

- А., котрий проявляється повним або частковим порушенням розуміння значення граматичних конструкцій мовлення, що сприймається; характерний для сенсорної афазії при ураженні скроневої частки домінантної півкулі головного мозку.

- А., проявляючийся полным или частичным нарушением понимания значения грамматических конструкций воспринимаемой речи; характерен для сенсорной афазии при поражении височной доли доминантного полушария головного мозга.

АГРАФИЯ, ї, ж

аграфия, и, ж

agraphia, ae, f [a- + -graphia]

Е. agraphia

- порушення здатності писати правильно за смислом і формою при збереженні рухової функції руки; зумовлене ураженням задніх відділів середньої лобової звивини головного мозку.

- нарушение способности писать правильно по смыслу и форме при сохранности двигательной функции руки, обусловленное поражением задних отделов средней лобной извилины головного мозга.

АГРЕСИВНІСТЬ, і, ж

агрессивность, и, ж

aggressivitas, atis, f [ag- gredi (ag-gradior), pp. aggressusнападати]

E. aggressiveness

- в психіатрії: хворобливий потяг до нападу і заподіяння ушкоджень окремій особі, групі людей чи всім оточуючим; є симптомом багатьох психічних захворювань тощо.

- в психиатрии: болезненное стремление к нападению и нанесению повреждений отдельному лицу, группе людей или всем окружающим; является симптомом многих психических заболеваний и т.д.

АГРОМАНІЯ, і, ж

агромания, и, ж

agromania, ae, f [ager, gri поле +- mania]

E. agromania

- прагнення жити самотньо серед природи .

- стремление жить в одиночестве среди природы .

АДГЕЗИВНІСТЬ, ності, ж

адгезивность, ности, ж

adhaesivitas, atis, f [ad-haerere, pp.adhaesusприлипати]

E. adhesiveness

- в психіатрії: сповільнення мислення зі схильністю триматися однієї теми чи деталі.

- в психиатрии: замедленность мышления со склонностью придерживаться одной темы или детали.

АДЕНОГІПОФІЗ, у, ч син. частка гіпофіза передня

аденогіпофіз, а, м

adenogypophys, is, f

E. adenohypophysis

- частка гіпофіза, що має залозисту структуру і функціонує як залоза внутрішньої секреції; виділяють лійкоподібну (pars infundibularis), проміжну (pars intermedia) і дистальну (pars distalis) частини А.

- доля гипофиза, имеющая железистое строение и функционирующая как железа внутренней секреции; выделяют вороночную, промежуточную и дистальную части А.

АДЕНОКАРЦИНОМА ГІПОФІЗУ син. аденома гіпофізу
анapластична, аденома гіпофізу злоякісна

аденокарцинома гіпофіза

adenocarcinoma hypophys

E. adenocarcinoma of hypophysis

- злоякісна пухлина аденогіпофізу, яка походить і побудована з залозистого епітелію зі швидким інфільтративним ростом і численними метастазами.

- злокачественная опухоль аденогипофиза, происходящая и построенная из железистого эпителия с быстрым инфильтративным ростом и многочисленными метастазами.

АДЕНОМА, и, ж

аденома, ы, ж

adenoma, atis, f [G. αδην aden залоза + -oma]

E. adenoma

- доброякісна пухлина, яка виникає із залозистого епітелію і зберігає структурну схожість з вихідною тканиною.

- доброкачественная опухоль, возникающая из железистого эпителия и сохраняющая структурное сходство с исходной тканью.

А. гіпофіза

аденома гіпофіза

adenoma hypophysis

E. adenoma of hypophysis

- пухлина, яка походить з аденоцитів передньої частки гіпофізу; проявляється ендокринними розладами, а при рості за межі турецького сідла — розладами зору та іншими неврологічними порушеннями.

- опухоль, происходящая из аденоцитов передней доли гипофиза; проявляется эндокринологическими расстройствами, а при росте за пределы турецкого седла — расстройствами зрения и другими неврологическими нарушениями.

А. гіпофіза ацидофільна син. аденома гіпофіза оксифільна, аденома гіпофіза еозинофільна

аденома гіпофіза ацидофільная

adenoma hypophysis acidophilicum, adenoma hypophysis eosinophilicum

E. acidophil adenoma of hypophysis, eosinophil adenoma of hypophysis

- А.г., яка розвивається з ацидофільних аденоцитів; проявляється гігантизмом і акромегалією.

- А.г., развивающаяся из ацидофильных аденоцитов; проявляется гигантизмом и акромегалией.

А. гіпофіза базофільна

аденома гіпофіза базофільная

adenoma hypophysis basophilicum

E. basophil adenoma of hypophysis

- А.г., яка розвивається з базофільних аденоцитів, що виробляють гонадотропні гормони; проявляється здебільшого у формі хвороби Іценка-Кушинга.

- А.г., развивающаяся из базофильных аденоцитов, которые вырабатывают гонадотропные гормоны; проявляется преимущественно в форме болезни Иценко-Кушинга.

А. гіпофіза змішана
аденома гіпофіза смешанная
adenoma hypophysis mixtum
E. mixed adenoma of hypophysis

- А.г., яка розвивається з різних аденоцитів (хромофобних, ацидофільних, базофільних); прояви залежать від переваги того чи іншого виду аденоцитів.

- А.г., развивающаяся из разных аденоцитов (хромофобных, ацидофильных, базофильных); проявления зависят от преобладания того или иного вида аденоцитов.

А. гіпофіза хромофобна син. аденома гіпофіза головно-клітинна, аденома гіпофіза індіферентно-клітинна, аденома гіпофіза нуль-клітинна

аденома гіпофіза хромофобная
adenoma hypophysis chromophobum
E. chromophobe adenoma of hypophysis, null-cell adenoma

- А.г., яка розвивається з хромофобних аденоцитів; як правило, проявляється синдромом адипозо-генітальної дистрофії, а при великих розмірах — ознаками стиснення прилеглих нервових утворень.

- А.г., развивающаяся из хромофобных аденоцитов; обычно проявляется синдромом адипозо-генитальной дистрофии, а при больших размерах — признаками сдавления близлежащих нервных образований.

АДІАДОХОКІНЕЗ, у, ч син. дисдіадохокінез
адиадохокінез, а, м
adiadochokinesis, is, f [a+G. διαδοχος diadochos наступний + G. κίνησις kinesispyx]
E. adiadochokinesis

- неможливість швидко виконувати переміжні протилежні за напрямком рухи; ознака ураження мозочка .

- невозможность быстро выполнять чередующиеся

протиположні по напрямленню руху; ознак ураження мозжечка.

АЕРОНЕВРОЗ, у, ч

аэроневроз, а, м

aeroneurosis, is, f [G. αηρ, αερος, аер, аeros повітря + G. νευρον neuron нерв +-osis]

E. aeroneurosis

- професійний невроз льотчиків.
- профессиональный невроз лётчиков.

АЕРОФОБИЯ, і, ж

аерофобия, и, ж

aerophobia, ae, f [aëro-+-phobia]

E. aerophobia

-1) нав'язливий страх руху повітря, який зумовлений надмірною рефлексорною збудливістю, характеризується нападом судоми дихальної мускулатури; патогномонічний симптом сказу; 2) нав'язливий страх протягів.

-1) навязчивый страх движения воздуха, обусловленный усиленной рефлексорной возбудимостью, характеризуется припадком судороги дыхательной мускулатуры; патогномоничный симптом бешенства; 2) навязчивая боязнь сквозняков.

АЙЛЮРОФІЛІЯ, і, ж син. галеофілія, гатофілія

айлюрофилия, и, ж

ailurophilia, ae, f [G. αιλουρος ailuros кіт +-philia]

E. ailurophilia

- патологічна прив'язаність до кішок .
- патологическая привязанность к кошкам.

АЙЛЮРОФОБИЯ, і, ж син. галеофобія, гатофобія

айлюрофобия, и, ж

ailurophobia, ae, f [ailuros- + -phobia]

E. aelurophobia

- нав'язливий страх — боязнь кішок.

- навязчивый страх — боязнь кошек.

АЙХМОФОБИЯ, ї, ж

айхмофобия, и, ж

aichmophobia, ae, f [G. αἰμη aichmestрила + -phobia]

E. aichmophobia

- нав'язливий острах дотику до тіла тонко загостреного предмета або пальця.

- навязчивая боязнь прикосновения к телу тонко заостренного предмета или пальца.

АКАЙРІЯ, ї, ж

акайрия, и, ж

acaigia, ae, f [a-+G. καιρος kairos міра]

E. acaigia

- порушення психіки, яке характеризується настирливістю, схильністю до повторення одних і тих же запитань, прохань, стереотипних звернень; зустрічається в хронічній стадії хвороби Економо, при різних психічних захворюваннях тощо.

- нарушение психики, характеризующиеся настырностью, склонностью к повторению одних и тех же вопросов, просьб, стереотипных обращений; встречается в хронической стадии болезни Экономо, различных психических заболеваниях и т.д.

АКАЛЬКУЛІЯ, ї, ж

акалькулия, и, ж

acalculia, ae, f [a-+ calcure рахувати]

E. acalculia

- порушення здатності здійснювати арифметичні дії, зумовлене ураженням тім'яної і потиличної часток домінантної півкулі головного мозку.

- нарушение способности производить арифметические действия,

обусловленное поражением теменной и затылочной долей доминантного полушария головного мозга.

А. оптична

акалькулия оптическая

acalculia optica

E. optic acalculia

- порушення зорового сприйняття і відтворення близьких за графічною структурою цифр; спостерігається при ураженні потиличної ділянки кори великих півкуль головного мозку.

- нарушение зрительного восприятия и воспроизведения близких по графической структуре цифр; наблюдается при поражении затылочной области коры больших полушарий головного мозга.

АКАНТЕСТЕЗИЯ, і, ж

акантэстезия, и, ж

acanthaesthesia, ae, f [G. ακανθα akantha колючка +-aesthesia]

E. acanthesesthesia

- відчуття чогось колючого в якійсь частині тіла .

- ощущение чего-то колючего в какой-то части тела.

АКАРОФОБИЯ, і, ж

акарофобия, и, ж

acarophobia, ae, f [G. ακαρι, acarі кліщ +-phobia]

E. acarophobia

- нав'язливий страх захворіти коростою.

- навязчивая боязнь заболеть чесоткой.

АКАТАГРАФИЯ, і, ж

акатаграфия, и, ж

acatagraphia, ae, f [a+G. καταγραφω katagrapho записувати]

E. acatagraphy

- розлад письмового мовлення, при якому не зберігається порядок складів в словах чи слів у реченні; спостерігається, напр., при ураженні

лобової частки доміантної півкулі головного мозку.

- расстройство письменной речи, при котором не соблюдается порядок слогов в словах или слов в предложении; наблюдается, напр., при поражении лобной доли доминантного полушария головного мозга.

АКАТАМАТЕЗИЯ, і, ж

акатаматезия, и, ж

acatamathesia, ae, f [a-+G. καταμαθησις catamathesis повні знання]

Е. acatamathesia

- психічний розлад: повне нерозуміння мовлення співбесідника.

- психическое расстройство: полное непонимание речи собеседника .

АКАТАФАЗИЯ, і, ж

акатафазия, и, ж

acataphasia, ae, f [a- + cata- + G. φασις phasis вислів]

Е. acataphasia

- порушення мовлення: вживання схожих за звучанням слів, які проте не відповідають за змістом.

- нарушение речи: употребление сходных по звучанию, но не подходящих по смыслу слов.

АКАТИЗИЯ, і, ж

акатизия, и, ж

acathisia, ae, f [a-+G. καθισις kathisis уможовання]

Е. acathisia

- непосидючість хворого з постійним намаганням рухатись, яка супроводжується болісним відчуттям дискомфорту .

- неусидчивость больного с постоянным стремлением к движениям, сопровождающаяся мучительным чувством дискомфорта.

АКІНЕЗИЯ, і, ж син. акінез

акинезия, и, ж

akinesia, ae, f [a-+ G. κίνησις kinesis рух]

E. akinesia, akinesis

- відсутність активних рухів, напр., при паралічі.
- отсутствие активных движений, напр ., при параличе.

АКНЕФОБИЯ, і, ж

акнефобия, и, ж

аспнеphobia, ae, f [G. ακνη, акне (ακμη акме), вершина +-phobia]

E. aspnephobia

- нав'язливий страх появи вугрів.
- навязчивая боязнь появления угрей.

АКОАЗМИ, ів, мн.

акоазмы, ов, мн.

acoasmata, um n/pl [G. ακουσμα , ατος akousma, atos все, що ми чуємо (пісня, музика, слова)]

E. acoasms

- елементарні слухові галюцинації в вигляді шуму, стукування, шипіння, пострілів.
- элементарные слуховые галлюцинации в виде шума, стука, шипения, выстрелов.

АКРАНІЯ, і, ж син. краніюшизис, безчереп'я

акрания, и, ж

асrania, ae, f [a-+G. κρανιον kranion череп]

E. asrania

- аномалія розвитку: відсутність кісток склепіння черепа, зумовлена відсутністю закриття переднього отвору нервової трубки на четвертому тижні вагітності. Наслідком А. є аненцефалія.
- аномалия развития: отсутствие костей свода черепа , обусловленная отсутствием закрытия переднего отверстия нервной трубки на четвертой неделе беременности. Следствием А. является анэнцефалия.

АКРИБОФОБИЯ, і, ж

акрибофобия, и, ж

acriphobia, ae, f [G. ακριβωω akriboo знати напевно + -phobia]

E. acriphobia

- нав'язливий сумнів в правильності розуміння прочитаного.

- навязчивое сомнение в правильности понимания прочитанного.

АКРОАЛГІЯ, і, ж

акроалгия, и, ж

acroalgia, ae, f [G. ακρος, acros крайній, високий + -algia]

E. acroalgia

- напад болю в дистальних відділах кінцівок, частіше при ураженні периферичних утворень вегетативної нервової системи.

- приступообразные боли в дистальных отделах конечностей, чаще при поражении периферических образований вегетативной нервной системы.

АКРОДИНІЯ, і, ж син. синдром Зельтера-Свіфта-Феєра, синдром Свіфта, синдром акродинічний, хвороба Феєра, еритродермія полінейропатична

акродиния, и, ж

acrodynia, ae, f [acr(o)-+ -odynia]

E. acrodynia

- хвороба нез'ясованої етіології (в основному у дітей до 5 років), яка характеризується змінами поведінки до виражених психічних порушень, поліморфними змінами шкіри кінцівок з сильним свербінням, болем, серцево-судинними порушеннями, гіпотонією м'язів, паралічами, іноді судомними нападами.

- болезнь невыясненной этиологии (в основном у детей до 5 лет), характеризующаяся изменениями поведения до выраженных психических нарушений, полиморфными изменениями кожи конечностей с сильным зудом, болями, сердечно-сосудистыми нарушениями, гипотонией мышц, параличами, иногда судорожными припадками .

АКРОМЕГАЛІЯ, і, ж син. синдром Марі-Лері

акромегалия, и, ж

acromegalia, ae, f [acro+-megalia]

Е. acromegalia

- ендокринне захворювання, зумовлене значним збільшенням секреції соматотропного гормону аденогіпофізом (викликане еозинофільною аденомою гіпофіза тощо); характеризується збільшенням розмірів кистей, стоп, нижньої щелепи, внутрішніх органів і порушеннями обміну речовин.

- эндокринное заболевание, обусловленное значительным увеличением секреции соматотропного гормона аденогипофизом (вызванное эозинофильной аденомой гипофиза и т.д.), характеризуется увеличением размеров кистей, стоп, нижней челюсти, внутренних органов и нарушениями обмена веществ.

АКРОЕСТЕЗІЯ, і, ж

акроэстезия, и, ж

acroaesthesia, ae, f [acro- + -aesthesia]

Е. acroaesthesia

- підвищена чутливість дистальних відділів тіла.

- повышенная чувствительность дистальных частей тела.

АКРОПАРЕСТЕЗІЯ, і, ж

акропарэстезия, и, ж

acroparaesthesia, ae, f [acro+par(a)-+aesthesia]

Е. acroparesthesia

- відчуття затерпання, поколювання тощо, що виникають спонтанно, переважно в дистальних відділах кінцівок; спостерігаються, наприклад, при ангіотрофоневрозах, поліневритах.

- спонтанно возникающее ощущение онемения, покалывания в дистальных отделах конечностей; наблюдается, например, при ангиотрофоневрозах, полиневритах.

АКРОФОБИЯ, і, ж

акрофобия, и, ж

acrophobia, ae, f [acro-+-phobia]

Е. acrophobia

- нав'зливий страх висоти чи високих місць (балконів, дахів, веж тощо), який супроводжується запамороченням.

- навязчивая боязнь высоты или высоких мест (балконов, крыш, башен и др), сопровождающаяся головокружением.

АКРОЦЕФАЛИЯ, і, ж син. акрокранія, оксифалія, пігроцефалія, череп вежоподібний

акроцефалия, и, ж

acroscephalia, ae, f [acro-+G. κεφαλή kephale голова]

Е. acroscephalia

- аномалія розвитку: високий череп конічної форми сплющений дещо в предньозадньому напрямку, утворена внаслідок передчасного зрощення швів.

- аномалия развития: несколько уплощенный в переднезаднем направлении, образующийся вследствие преждевременного зарращения швов.

АКРОЦЕФАЛОПОЛІСИНДАКТИЛІЯ ТИПУ I син. синдром Ноака

акроцефалополисиндактилия типа I

acroscephalopolysyndactylia I typi

Е. type I acroscephalopolysyndactylia

- спадкова хвороба, що характеризується акроцефалією, синдактилією і подвоєнням збільшених великих пальців ніг; успадковується за аутосомно — домінантним типом.

- наследственная болезнь, характеризующаяся акроцефалией, синдактилией и удвоением увеличенных больших пальцев ног; наследуется по аутосомно-доминантному типу.

АКРОЦЕФАЛОПОЛІСИНДАКТИЛІЯ ТИПУ II син. синдром

Карпентера

acrocephalopolysyndactylia типа II

acrocephalopolysyndactylia II typi

E. type II acrocephalopolysyndactylia

- спадкова хвороба, при якій порушення, що характерні для А. типу I, поєднується з розумовою відсталістю, ожирінням і гіпогонадізмом; успадковується за аутосомно-рецесивним типом.

- наследственная болезнь, при которой нарушения, характерные для А. типа I, сочетаются с умственной отсталостью, ожирением и гипогонадизмом; наследуется по аутосомно-рецессивному типу.

АКСОН, а, ч син. нейрит, осьовий циліндр, осьовоциліндричний відросток

аксон, а, м

axon, onis, m [G. αξων axon вісь]

E. axon

- відросток нейрона, який проводить нервові імпульси до інших нейронів або до ефektorів.

- отросток нейрона, который проводит нервные импульсы к другим нейронам или к эффекторам.

АКСОН-РЕФЛЕКС, у, ч

аксон-рефлекс, а, м

axon-reflexus, us, m [G. αξων +re-flectere, pp. reflexus згинати назад]

E. axon-reflexus

- рефлекс, який здійснюється по розгалуженнях аксону без участі тіла нейрона; функціональні зв'язки внутрішніх органів і судин іноді здійснюються за допомогою А.-р. певною мірою незалежно від ЦНС.

- рефлекс, осуществляющийся по разветвлениям аксона без участия тела нейрона; функциональные связи внутренних органов и сосудов иногда осуществляются с помощью А.-р. в известной степени независимо от ЦНС.

АКУПРЕСУРА, и, ж

акупрессура, ы, ж

acupressura, ae, f [G. ακουω ακυο слухати, L. acus голка + premere, pp. pressus стискати]

E. acupressura

- метод рефлексотерапії шляхом дії пальців на біологічно активні точки, застосовується в комплексному лікуванні неврологічних захворювань тощо.

- метод рефлексотерапии путем воздействия пальцами на биологически активные точки, применяется в комплексном лечении неврологических заболеваний.

АКУСТИКОФОБИЯ, і, ж син. фонофобія

акустикофобия, и, ж

acusticophobia, ae, f, phonophobia, ae, f [G. ακουστικός akustikos слуховий + -phobia]

E. acusticophobia, phonophobia

- виникнення нападу судом при дії звукового подразника; симптом сказу.

- возникновение приступа судорог при действии звукового раздражителя; симптом бешенства.

АЛАЛІЯ, і, ж

алалия, и, ж

alalia, ae, f [a-+ -lalia]

E. alalia

- відсутність (чи дефект) активного мовлення чи його сприйняття у дітей при нормальному слуху та інтелекту, зумовлена недорозвитком овних ділянок великих півкуль головного мозку чи їх ураженням у внутрішньоутробному чи ранньому постнатальному періоді.

- отсутствие (или дефект) активной речи или ее восприятия у детей при нормальном слухе и интеллекте, обусловленное недоразвитием речевых областей больших полушарий головного мозга или их поражением во внутриутробном либо раннем постнатальном периоде.

А. моторна
 алалия моторная
 alalia motoria
 E. motoric alalia

- А., яка характеризується аграматизмами, недостатністю мовленнєвої продукції чи повною її відсутністю, при збереженні розуміння мовлення.

- А., характеризующаяся аграматизмами, недостаточностью речевой продукции или полным ее отсутствием, при сохранности понимания речи.

А. сенсорна
 алалия сенсорная
 alalia sensoria
 E. alalia sensoria

- А., котра проявляється порушенням розуміння мовлення при збереженні і ранній появі мовленнєвої активності.

- А., проявляющаяся нарушением понимания речи при сохранности
 и раннем появлении речевой активности.

АЛЕКСИЯ, ї, ж
 алексия, и, ж
 alexia, ae, f [a-+G. λeξις lexis мова]
 E. alexia

- розлад читання, зумовлений порушенням розуміння тексту; спостерігається при ураженні лівої нижньої тім'яної частки, надкрайової звивини.

- расстройство чтения, обусловленное нарушением понимания текста; наблюдается при поражении нижней левой теменной доли, надкраевой извилины.

А. вербальна

алексия вербальная

alexia verbalis

E. verbal alexia

- А., пов'язана з порушенням розуміння змісту фраз чи окремих слів.

- А., связанная с нарушением понимания смысла фраз или отдельных слов.

А. літеральна

алексия литеральная

alexia literalis

E. literal alexia

- А., яка пов'язана з порушенням впізнавання окремих букв, цифр та інших знаків.

- А., связанная с нарушением узнавания отдельных букв, цифр и других знаков.

АЛОКОРТЕКС, у, ч

аллокортекс, а, м

allocortex, icis, m [G. αλλος allos інший + cortex кора]

E. allocortex

- частина кори півкуль головного мозку, яка в онтогенезі не поділяється на шари; А., об'єднує давню, стару і проміжну кору.

- часть коры полушарий головного мозга, которая в онтогенезе не подразделяется на слои; А., объединяет древнюю, старую и межуточную кору.

АЛОТРИОФАГИЯ, ї, ж

аллотриофагия, и, ж

allotriophagia, ae, f [G. αλλοτριος allotrios невідповідний +- phagia]

E. allotriophagy

- психічний розлад: поїдання неїстівних речовин.

- психическое расстройство: поедание несъедобных веществ.

АЛОХЕЙРІЯ, і, ж

аллохейрия, и, ж

allocheiria, ae, f [allo- + G. χειρ cheir рука]

E. allocheiria

- розлад чутливості при якій подразнення, яке наноситься на певні ділянки кінцівки відчуються на симетричній ділянці протилежної кінцівки; спостерігається, напр., при ураженні тім'яної частки головного мозку.

- расстройство чувствительности, при котором наносимое на определенные участки конечности раздражение ощущается на симметричном участке противоположной конечности; наблюдается, напр., при поражении теменной доли головного мозга.

АЛЬГОМІОКЛОНІЯ, і, ж

альгомиоклония, и, ж

algomyoclonia, ae, f [algo- + G. μδς, μυος mys, mys м'яз + G. κλονεω kloneo розтрясати]

E. algomyoclonia

- судомне болісне посіпування м'язів при невралгіях, особливо трійчастого нерва .

- судорожное болезненное подергивание мышц при невралгиях, особенно тройничного нерва.

АЛЬФА-МОТОНЕЙРОН, а, ч

альфа-мотонейрон, а, м

alphamotoneuronum, i, n [G. αλφα alpha (грецьк. літера) + movere, pp. motus рухати + G. νευρον neuron нерв]

E. alpha motoneuron

- мотонейрон передніх рогів спинного мозку, аксон якого іннервує екстрафузальні м'язові волокна.

- мотонейрон передних рогов спинного мозга, аксон которого иннервирует экстрафузальные мышечные волокна.

АЛЬФА-РИТМ, у, ч син. альфа-хвилі, ритм Бергера

альфа-ритм, а, м

alpha-rhythmus, i, m [αλφα + G. ρυθμος rhythmos ритм, такт]

E. alpha-rhythm

- коливання сумарного потенціалу головного мозку з частотою 8-12 Гц і амплітудою до 50 мкВ, які спостерігаються на електроенцефалограмі людини переважно в стані неспання.

- колебание суммарного потенциала головного мозга с частотой 8-12 Гц и амплитудой до 50 мкВ, которые наблюдаются на электроэнцефалограмме человека преимущественно в состоянии бодрствования.

АЛЬФА-ФЕТОПРОТЕЇН, у, ч син. глобулін сироватковий ембріональний

альфа- фетопротеин, а, м

alpha-fetoproteinum, i, n [αλφα + fetus плід + G. πρωτος protosперший]

E. alpha-fetoprotein

- глобулін, який синтезується клітинами ембріональної печінки і знаходиться в крові ембріону; у дорослих виявляється при гепатоцелюлярному раку печінки, деяких інших пухлинах; у вагітних — його рівень змінюється в залежності від термінів вагітності, патологічне підвищення альфа-фетопротеїну зустрічається при аномаліях розвитку плода, зокрема, менингомієлоцеле (достовірність до 80%), аненцефалії (достовірність до 90 %).

- глобулин, синтезируемый клетками эмбриональной печени и находится в крови эмбриона, у взрослых выявляется при гепатоцеллюлярном раке печени, некоторых других опухолях; у беременных – его уровень изменяется в зависимости от сроков беременности, патологическое повышение альфа-фетопротеина встречается при аномалиях развития плода, в частности, менингомиелоцеле (достоверность до 80%), анэнцефалии (достоверность до 90 %).

АМАВРОЗ, у, ч

амавроз, а, м

amaurosis, is, f [G. αμαυρος amauros сліпий +-osis]

Е. amaurosis

- повна сліпота на одне чи обидва ока при збереженні реакції зіниць на світло, яка зумовлена повним ураженням зорового нерва; спостерігається при пухлинах головного мозку, декомпенсованій гідроцефалії, особливо у дітей, як тимчасовий процес А. може виникати при транзиторних ішемічних атаках, які зумовлені стенозом внутрішньої сонної артерії тощо.

- полная слепота на один или оба глаза при сохранности зрачковой реакции на свет, обусловленная полным поражением зрительного нерва; наблюдается при опухолях головного мозга, гидроцефалии, особенно у детей, проходящий амавроз может возникать при транзиторных ишемических атаках, обусловленных стенозом внутренней сонной артерии и т.д.

АМАКСОФОБИЯ, і, ж

амаксофобия, и, ж

атахоррhobia, ae, f [G. αμαξια(h) атаха візок +- phobia]

Е. атахоррhobia

- нав'зливий острах колісного транспорту.

- навязчивый страх колесного транспорта.

АМАТОФОБИЯ, і, ж

аматофобия, и, ж

amathorрhobia, ae, f [G. αμαθος amathos пил +-phobia]

Е. amathorрhobia

- нав'язливий острах пилу.

- навязчивая боязнь пыли.

АМБЛЮПЯ, і, ж

амблиопия, и, ж

amblyopia, ae, f [amblyo-+G. οψ, οπος ops, opos око]

Е. amblyopia

- зниження зору, зумовлене функціональними розладами зорового

аналізатора.

- снижение зрения, обусловленное функциональными расстройствами зрительного анализатора.

А. істерична син. амавроз істеричний, сліпота психогенна

амблиопия истерическая

amblyopia hysterica

Е. hysterie amblyopia

-А., при істерії, яка часто супроводжується іншими функціональними розладами зорового аналізатора (порушення кольоровідчуття, звуження поля зору, світлобоязнь тощо).

- А., при истерии, часто сопровождается другими функциональными расстройствами зрительного анализатора (нарушения цветоощущения, сужение полей зрения, светобоязнь и т.д.).

АМЕНЦІЯ, і, ж син. синдром аментивний

аменция, и, ж

amentia, ae, f [a-+mens, mentis розум]

Е. amentia

- форма потьмарення свідомості з переважанням розгубленості, беззв'язності мислення, мовлення і рухів; спостерігається при деяких психічних захворюваннях, в гострій стадії інфекційних хвороб.

-форма помрачнення свідомості з преобладанням растерянности, бессвязности мышления, речи и движений; наблюдается при некоторых психических заболеваниях, в острой стадии инфекционных заболеваний.

АМИГДАЛОТОМІЯ, і, ж

амигдалотомия, и, ж

amygdalotomia, ae, f [tomē розріз, розсічення]

Е. amygdalotomy

- хірургічна операція: руйнування мигдалеподібного тіла при скроневій епілепсії і деяких психічних захворюваннях.

- хирургическая операция: разрушения миндалевидного тела при височной эпилепсии и некоторых психических заболеваниях.

АМІЄЛІЯ, ї, ж син. аміелоцефалія

амиелия, и, ж

amyelia, ae, f [a-+G.μυελος myelos спинний мозок]

Е. amyelia

- аномалія розвитку: відсутність спинного мозку, яка здебільш поєднується з акранією, аненцефалією і розщепленням хребетного каналу.

- аномалия развития: отсутствие спинного мозга, обычно сочетаемая с акранией, анэнцефалией, расщеплением позвоночного канала.

АМІМІЯ, ї, ж

амимия, и, ж

amimia, ae, f [a-+ G.μιμος mimos наслідування]

Е. amimia

- відсутність міміки; спостерігається при паркінсонізмі, невриті лицевого нерва тощо.

- отсутствие мимики, наблюдается при паркинсонизме, неврите лицевого нерва и т.д.

АМІОТОНІЯ, ї, ж син. міотонія

амиотония, и, ж

amyotonia, ae, f

Е. amyotonia

- відсутність тонусу м'язів, напр., при периферичних паралічах тощо.

- отсутствие тонуса мышц, напр., при периферических параличах и т.д.

АМІОТРОФІЯ, ї, ж

амиотрофия, и, ж

amyotrophia, ae, f [a-+G. μυς, μύος mys, myos м'яз+ -trophia]

E. amyotrophia

- порушення трофіки м'язів, яке супроводжується потоншенням м'язових волокон і зменшенням їх скоротливої здатності і зумовлене ураженням мотонейронів передніх рогів спинного мозку чи периферичних нервових волокон; А. може бути спадковою чи метаболічного генезу, внаслідок дії гіпоглікемії (а. гіпоглікемічна), гіперглікемії (а. гіперглікемічна чи а. діабетична) та інших чинників на клітини передніх рогів спинного мозку і нервові волокна.

- нарушение трофики мышц, сопровождающееся истончением мышечных волокон и уменьшением их сократительной способности, обусловленное поражением мотонейронов передних рогов спинного мозга; А. может быть наследственного или метаболического генеза, вследствие действия гипогликемии (а. гипогликемическая), гипергликемии (а. гипергликемическая или а. диабетическая) и других причин на клетки передних рогов спинного мозга и нервные волокна.

АМИОТРОФІЯ СПАДКОВА НЕВРАЛЬНА син. атрофія м'язова перонеального типу, аміотрофія Шарко-Марі, м'язова атрофія Шарко-Марі, хвороба Шарко-Марі –Тута, хвороба Шарко-Марі-Тута – Гоффманна

амиотрофия наследственная невральная

atrophia muscularis peronealis

E. muscular peroneal atrophy

- спадкова хвороба, яка характеризується периферичними паралічами та аміотрофією стоп і гомілок з наступним розповсюдженням аміотрофії на дистальні відділи верхніх кінцівок, трофічними розладами і порушенням чутливості за периферичним типом, успадковується за аутосомно-домінантним, рідше аутосомно-рецесивним, зчепленим зі статтю типом.

- наследственное заболевание, характеризующееся периферическими параличами и амиотрофией стоп и голени с последующим распространением амиотрофии на дистальные отделы верхних конечностей, трофическими расстройствами и нарушениями

чувствительности по периферическому типу, наследуется по аутосомно-доминантному, реже аутосомно-рецессивному, сцепленному с полом типом.

АМИОТРОФІЯ СПАДКОВА СПІНАЛЬНА син. аміотрофія сімейна спинальна дитячого віку, хвороба Вердинга-Гоффманна, аміотрофія м'язова прогресуюча Вердінга-Гоффманна

амиотрофия наследственная спинальная

amyotrophia hereditaria spinalis

E. hereditary spinal amyotrophy

- спадкова хвороба, яка проявляється на першому році життя, (при повільному перебігу — на 4 році життя) і характеризується периферичними паралічами та аміотрофією кінцівок і тулуба внаслідок дегенеративних змін рухових клітин передніх рогів спинного мозку, успадковується за аутосомно-рецесивним типом.

- наследственная болезнь, проявляющаяся на первом году жизни (при медленном течении — в возрасте 4 лет), характеризующаяся периферическими параличами и амиотрофией конечностей и туловища вследствие дегенеративных изменений двигательных клеток передних рогов спинного мозга, наследуется по аутосомно-рецессивному типу.

АМІХОФОБІЯ, і, ж

амихофобия, и, ж

amychophobia, ae, f [G. αμυχη amyche подряпина + -phobia]

E. amychophobia

- нав'язливий страх — боязнь пошкодження шкіри.

- навязчивая боязнь — страх повреждения кожи.

АМНЕЗІЯ, і, ж

амнезия, и, ж

amnesia, ae, f [a-+ G. μνησθη mneme пам'ять]

E. amnesia

- порушення пам'яті у вигляді втрати здатності зберігати і

відтворювати раніше набуті знання.

- нарушение памяти в виде утраты способности сохранять и воспроизводить ранее приобретенные знания.

A. антероградна
амнезия антероградная
amnesia anterograda

E. anterograde amnesia

- А. на події, що відбулися безпосередньо після закінчення розладу свідомості чи хворобливого психічного стану.

- А. на события, произошедшие непосредственно по окончании расстройства сознания или болезненного психического состояния.

A. антероретроградна
амнезия антероретроградная
amnesia anteroretrograda

E. anteroretrograde amnesia

- А. на події, які передували розладу свідомості чи хворобливому психічному стану і ті, що слідували за ним.

- А. на события предшествовавшие расстройству сознания или болезненному психическому состоянию и следовавшие за ним.

A. аутогіпнотична
амнезия аутогипнотическая
amnesia autohypnotica

E. autogipnotic amnesia

- А. на події чи переживання, яка виникла в результаті їх підсвідомого витіснення, термін використовується в психоаналізі.

- А. на события или переживания, возникшая в результате их подсознательного вытеснения, термин используется в психоанализе.

A. епізодична син. амнезія періодична
амнезия эпизодическая
amnesia episodica

E. episodic amnesia

-
- неодноразове виникнення А. на обмежені проміжки часу.
  - неоднократно наступающая А. на ограниченные промежутки времени.

А. інфантильна
амнезия инфантильная
amnesia infantilis
E. infantil amnesia

- відсутність спогадів про перші 3-4 роки життя; термін використовується в психоаналізі.
- отсутствие воспоминаний о первых 3-4 годах жизни; термин используется в психоанализе.

А. кататимна
амнезия кататимная
amnesia catathymica
E. catathimic amnesia

- А. тільки на певні особи і події.
- А. только на определенные лица и события.

А. конградна
амнезия конградная
amnesia congrada
E. congrade amnesia

- А. на проміжок часу, який відповідає періоду розладу свідомості чи хворобливого психічного стану.
- А. на промежуток времени, соответствующий периоду расстройства сознания или болезненного психического состояния.

А. постгіпнотична
амнезия постгипнотическая
amnesia posthypnotica
E. posthypnotic amnesia

- А. на образи, уявлення, події, які виникли під час гіпнозу і яка

наступає після відповідного навіювання.

- А. на образы, представления и события, возникавшие во время гипноза и наступающая после соответствующего внушения.

А. прогрессирующая
амнезия прогрессирующая
amnesia progressiva

Е. progressive amnesia

- А., яка послідовно розповсюджується від пізніше набутих знань до тих, які отримані раніше.

- А. последовательно распространяющаяся от позже приобретенных знаний к ранее полученным.

А. ретроградная
амнезия ретроградная
amnesia retrograda

Е. retrograde amnesia

- А. на події, які передували розладу свідомості чи хворобливому психічному стану.

- А. на события, предшествующие расстройству сознания или болезненному психическому состоянию.

А. фиксационная
амнезия фиксационная
amnesia ficsativa

Е. ficsative amnesia

- А. на поточні і недавні події при збереженні пам'яті на знання, які набуті в минулому .

- А. на текущие и недавние события при сохранении памяти на приобретенные в прошлом знания.

АМОК, у, ч

амок, а, м

amok, indecl [Malay. amok, amuk шалений]

E. amok

- паморочний стан епілептичного чи психогенного походження, який характеризується різким руховим збудженням (напр., нестримний біг), під час якого хворий може здійснювати важкі агресивні дії з наступною амнезією.

- сумеречное состояние эпилептического или психогенного происхождения, характеризующееся резким двигательным возбуждением (напр., безудержный бег), во время которого больной может совершать тяжелые агрессивные действия с последующей амнезией.

АМУЗІЯ, ї, ж

амузия, и, ж

amusia, ae, f

E. amusia

- слухова агнозія з порушенням музичних здібностей, які були у хворого в минулому; спостерігається переважно при ураженні скроневої частки головного мозку в ділянці звивини Гешля.

- слуховая агнозия с нарушением музыкальных способностей, имевшихся у больного в прошлом; возникает преимущественно при поражении височной доли головного мозга в области извилины Гешля.

А. моторна

амузия моторная

amusia motoria

E. motoric amusia

- неможливість відтворення знайомих мелодій.

- невозможность воспроизведения знакомых мелодий.

А. сенсорна

амузия сенсорная

amusia sensoria

E. sensoric amusia

- амузія, яка проявляється порушенням впізнавання знайомих мелодій.

- амузия, проявляющаяся нарушением узнавания знакомых мелодий.

АМФОТОНІЯ, і, ж

амфотония, и, ѡж

amphotonia, ae, f [G. αμφω, ampho обидва+tonia]

E. amphotonia

- підвищена збудливість як симпатичного так і парасимпатичного відділів вегетативної нервової системи.

- повышенная возбудимость как симпатического так и парасимпатического отделов вегетативной нервной системы.

АНАЛЬГЕЗІЯ, і, ж син. анальгія

аналгезия, и, ж, аналгия

analgesia, ae, f [an-+-algesia]

E. analgesia

- 1) див. анальгія; 2) послаблення больової чутливості в результаті фармакологічної чи іншої дії, як правило, не приводить до пригнічення інших видів чутливості.

- 1) см. анальгія ;2) ослабление болевой чувствительности в результате фармакологического или иного воздействия ,как правило, не приводящего к подавлению других видов чувствительности.

A. центральна

аналгезия центральная

analgesia centralis

E. central analgesia

- в анестезіології: анальгезія, яка викликана введенням анальгезуючих засобів в великих дозах і дозволяє проводити хірургічні втручання на фоні загальної міорелаксації.

- в анестезиологии: аналгезия, вызываемая введением анальгезирующих средств в больших дозах, и позволяющая проводить

хирургические операции на фоне общей миорелаксации.

АНАЛЬГИЯ, і, ж

аналгия, и, ж

analgia, ae, f

E. analgia

- відсутність больової чутливості, напр., при ураженні корінців спинного мозку тощо.

- отсутствие болевой чувствительности, напр., при поражении корешков спинного мозга и т.д.

АНАЛЕПТИЧНІ ЗАСОБИ

аналептические средства

analeptica, orum, n/pl [G. αναληψις analepsis підвищення]

E. analeptics

- лікарські засоби, які мають стимулюючий вплив на ЦНС головним чином за рахунок підвищення збудливості дихального і судиннорухового центру (напр., кофеїн, коразол, кордіамін, камфора тощо).

- лекарственные средства, обладающие стимулирующим влиянием на ЦНС, главным образом за счет повышения возбудимости дыхательного и сосудодвигательного центров (напр., кофеин, коразол, кордиамин, камфора и т.д.).

АНАНКАСТ, а, ч

ананкаст, а, м

anancastus, i, m [G. αναγκαστος anankastos вимушений]

E. anancast

- хворий з нав'язливими станами.

- больной с навязчивыми состояниями.

АНАРТРИЯ, і, ж

анартрия, и, ж

anarthria, ae, f [an-+G. αρθρω arthroo вимовляти виразно]

E. anarthria

- втрата чіткого мовлення, внаслідок паралічу чи парезу м'язів, які беруть участь в артикуляції, напр., при бульбарному паралічі.

- утрата членораздельной речи, вследствие паралича или пареза мышц, принимающих участие в артикуляции, напр., при бульбарном параличе.

АНАСТОМОЗ, у, ч (1)

анастомоз, а, м

anastomosis, is, f [ana-+G.στομα stoma pot +-osis співуствя]

E. anastomosis

- в анатомії: природне сполучення двох порожнистих органів, напр., судин.

- в анатомии: естественное соединение двух полых органов, напр.,

сосудов.

A. артеріовенозний клубочковий син. гломус

анастомоз артериовенозный клубочковый

anastomosis arteriovenosa glomeriformis

E. arteriovenous anastomosis

- артеріовенулярний A. у вигляді клубка звивистих судин, який оточений сполучною капсулою і має багаточисельні нервові закінчення.

- артериовенулярный A. в виде клубка извитых сосудов, окруженного соединительной капсулой и снабженного многочисленными нервными окончаниями.

A. каротидно-базиллярний

анастомоз каротидно-базиллярный

anastomosis carotidobasilaris

E. carotidobasilar anastomosis

- артеріальний A., який з'єднує внутрішню сонну і базиллярну артерії зародка і який редукує на момент народження; в більш зрілому віці — аномалія розвитку.

- артериальный А., соединяющий внутреннюю сонную и базилярную артерии зародыша, редуцирующийся к моменту рождения; в более зрелом возрасте — аномалия развития.

АНАСТОМОЗ, у, ч (2)

анастомоз, а, м

anastomosis, is, f

Е. anastomosis

- в хірургії: створене оперативним шляхом сполучення між порожнистими органами, кровоносними судинами чи порожнинами тіла.

- в хирургии: созданное оперативным путем сообщение между полыми органами, кровеносными сосудами или полостями тела.

А. вентрикулосубдуральный син. дренаж бокового шлуночка внутрішній, дренаж вентрикулосубдуральный

анастомоз вентрикулосубдуральный

anastomosis ventriculosubduralis

Е. ventriculosubdural anastomosis

- А. між бічним шлуночком і субдуральним простором головного мозку, який накладається із застосуванням дренажних пристроїв для відведення цереброспінальної рідини при гідроцефалії.

- А. между боковым желудочком и субдуральным пространством головного мозга, накладываемый с применением дренажных устройств для отведения цереброспинальной жидкости при гидроцефалии.

А. люмбоперитонеальный

анастомоз люмбоперитонеальный

anastomosis lumboperitonealis

Е. lumboperitoneal anastomosis

- А. між субарахноїдальним простором спинного мозку і черевною порожниною; застосовується при відкритій гідроцефалії.

- А. между субдуральным пространством спинного мозга и

брюшной полостью; применяется при открытой гидроцефалии.

А. нервів

анастомоз нервов

anastomosis nervorum

Е. anastomosis of nerves

- сполучення периферичного кінця пошкодженого нерва з його центральним кінцем чи сусіднім непошкодженим нервом.

- соединение периферического конца поврежденного нерва с центральным его концом или соседним неповрежденным нервом.

А. судинний син. вазоанастомоз

анастомоз сосудистый

vasoanastomosis, is, f [vas судина +G. αναστομωσις anastomosis сполучення]

Е. anastomosis vasorum

- А. між двома кровоносними судинами.

- А. между двумя кровеносными сосудами.

АНГЕДОНІЯ, ї, ж

ангедония, и, ж

angedonia, ae, f [an+G. ηδονη hedone насолода]

Е. angedonia

- психічний розлад у вигляді втрати почуття радості, насолоди.

- психическое расстройство в виде потери чувства радости, наслаждения.

АНГІНОФОБІЯ, ї, ж

ангинофобия, и, ж

anginophobia, ae, f [L. angene (ango) звужувати, G. αγγω ancho стискати +phobia]

Е. anginophobia

- нав'язливий страх нападів стенокардії .

- навязчивый страх приступов стенокардии.

АНГІОГРАФІЯ, і, ж син. вазографія, рентгеноангіографія, рентгеновазографія

ангиография, и, ж

angiographia, ae, f [angio +-graphia]

E. angiography

- рентгенівське дослідження кровоносних і лімфатичних судин після введення в них контрастної речовини; в нейрохірургічній практиці застосовується для діагностики та диференційної діагностики судинних захворювань, пухлин головного мозку, внутрішньочерепних крововиливів, абсцесів головного мозку, черепно-мозкової травми тощо.

- рентгенологическое исследование кровеносных и лимфатических сосудов после введения в них контрастного вещества; в нейрохирургической практике используется для диагностики и дифференциальной диагностики сосудистых заболеваний, опухолей головного мозга, внутричерепных кровоизлияний, абсцессов головного мозга, черепно-мозговой травмы и т.д.

A. вертебральная

ангиография вертебральная

angiographia vertebralis

E. vertebral angiography

- ангиографія хребцевої артерії та її внутрішньочерепних гілок.

- ангиография позвоночной артерии и ее внутричерепных веток.

A. каротидна

ангиография каротидная

angiographia carotica

E. carotic angiography

- ангиографія сонної артерії та її внутрішньочерепних гілок.

- ангиография сонной артерии и ее внутричерепных ветвей.

АНГІОЦЕРЕБРОГРАФІЯ, і, ж

ангиоцеребрографія, и, ж
 angiocerebrographia, ae, f [angio-+ cerebrum великий мозок + -graphia]

E. angiocerebrography

- рентгенологічне дослідження судин головного мозку після контрастування.

- рентгенологическое исследование сосудов головного мозга после их контрастирования.

АНЕВРИЗМА, и, ж

аневризма, ы, ж

aneurysma, atis, n [G. ανεύρυνω анеурино розширяти]

E. aneurism, aneurysm

- розширення просвіту кровоносної судини чи порожнини серця внаслідок патологічних змін їх стінок чи аномалії розвитку.

- расширение просвета кровеносного сосуда или полости сердца вследствие патологических изменений их стенок или аномалии развития.

A. артеріовенозна півкульна син. ангиома півкульна син. артеріовенозна мальформація

аневризма артериовенозная полушарная

aneurysma arteriovenosum hemisphericum

E. arteriovenous hemispheric aneurism

- вроджена артеріовенозна аневризма судин однієї півкулі мозку.

- врожденная артериовенозная аневризма сосудов одного полушария мозга.

A. каротидно-югулярна

аневризма каротидно-югулярная

aneurisma carotico-jugulare

E. carotico-jugular aneurism

- травматична артеріовенозна A., яка розвивається при одночасному пораненні сонної артерії і яремної вени та сполучається

з ними.

- травматическая артериовенозная А., развивающаяся при одновременном ранении сонной артерии и яремной вены и сообщаящаяся с ними.

А. мозку артеріовенозна рацемозна
аневризма мозга артериовенозная рацемозная
aneurisma cerebri arteriovenosum racemosum

Е. arteriovenous racemous cerebral aneurism

- артеріовенозна А. судин головного мозку, яка має гроноподібну будову.

- артериовенозная А. сосудов головного мозгов, имеющая гроздевидную форму.

АНЕМОФОБИЯ, і, ж

анемофобия, и, ж

anemophobia, ae, f [G. ανεμος anemos вітер + -phobia]

Е. anemophobia

- нав'язливий страх бути захопленим бурею (вітром).

- навязчивая боязнь быть застигнутым бурей (ветром).

АНЕНЦЕФАЛИЯ, і, ж

анэнцефалия, и, ж

anencephalia, ae, f [an-+G. εγκεφαλος enkerphalos головний мозок]

Е. anencephalia

- аномалія розвитку: повна або практично повна відсутність головного мозку.

- аномалия развития: полное или практически полное отсутствие головного мозга

АНЕСТЕЗИЯ, і, ж (1)

анестезия, и, ж

anaesthesia, ae, f [an-+aesthesia]

Е. anaesthesia

- відсутність чутливості (тактильної ,температурної, больової).
- отсутствие чувствительности (тактильной, температурной, болевой).

A. дисоційована

анестезия диссоциированная

anaesthesia dissociata

E. dissociation anaesthesia

- відсутність больової і температурної чутливості при збереженні проприоцептивної і навпаки.

- отсутствие болевой и температурной чувствительности при сохранении проприоцептивной и наоборот.

A. корінцева

анестезия корешковая

anaesthesia radicularis

E. radicular anesthesia

- повна анестезія в зоні іннервації певного заднього корінця спинного мозку.

- тотальная анестезия в зоне иннервации определенного заднего корешка спинного мозга.

A. парціальна

анестезия парциальная

anaesthesia partialis

E. partial anaesthesia

- відсутність одного чи декількох видів чутливості при збереженні інших.

- отсутствие одного или нескольких видов чувствительности при сохранении остальных.

A. сегментарна

анестезия сегментарная

anaesthesia segmentalis

E. segmental anesthesia

- дисоційована чи тотальна анестезія в зоні іннервації певного сегменту спинного мозку.

- диссоциированная или тотальная анестезия в зоне иннервации определенного сегмента спинного мозга.

A. тотальна

анестезия тотальная

anaesthesia totalis

E. total anesthesia

- відсутність усіх видів чутливості.

- отсутствие всех видов чувствительности.

A. травматична

анестезия травматическая

anaesthesia traumatica

E. traumatic anesthesia

- анестезія, яка виникла в результаті пошкодження чутливих нервів і (чи) центрів нервової системи.

- анестезия, возникшая в результате повреждения чувствительных нервов и (или) центров нервной системы.

АНЕСТЕЗИЯ, і, ж (2) син. знеболення місцеве

анестезия, и, ж

anaesthesia, ae, f

E. anesthesia

- загальна назва методів знеболення, напр., при хірургічних операціях.

- общее название методов обезболивания, напр., при хирургических операциях.

A. ендоневральна син. анестезія інтраневральна

анестезия ендоневральная

anaesthesia endoneuralis

E. endoneural anesthesia

- провідникова анестезія, при якій розчин анестезуючої речовини вводять в тканину нерва чи під його оболонку.

- проводниковая анестезия, при которой раствор анестезирующего вещества вводят в ткань нерва или под его оболочку.

A. епідуральна син. анестезія перидуральна

анестезия эпидуральная

anaesthesia epiduralis

E. epidural anaesthesia

- регіонарна анестезія, при якій розчин анестезуючої речовини вводять в епідуральний простір хребетного каналу для блокади чутливих корінців спинномозкових нервів.

- регионарная анестезия, при которой раствор анестезирующего вещества вводят в эпидуральное пространство позвоночного канала для блокады чувствительных корешков спинномозговых нервов.

A. паравертебральна

анестезия паравертебральная

anaesthesia paravertebralis

E. paravertebral anesthesia

- провідникова анестезія, при якій розчин анестезуючої речовини вводять в безпосередній близькості від міжхребцевого отвору для блокади відповідного спинномозкового нерву.

- проводниковая анестезия, при которой раствор анестезирующего вещества вводят в непосредственной близости от межпозвоночного отверстия для блокады соответствующего спинномозгового нерва.

A. периневральна

анестезия периневральная

anaesthesia perineuralis

E. perineural anesthesia

- провідникова анестезія, при якій розчин анестезуючої речовини

вводять в клітковину, що оточує нерв.

- проводникова анестезія, при якій розчин анестезуючого речовини вводять в клітку, що оточує нерв.

А. регіонарна

анестезія регіонарна

anaesthesia regionalis

Е. regional anesthesia, nerve-blocking anesthesia

- місцева анестезія будь-якої топографічної ділянки чи частини тіла шляхом блокади відповідних провідних шляхів нервової системи шляхом спрямованого введення розчину анестезуючої речовини .

- местная анестезия какой-либо топографической области или части тела путем блокады соответствующих проводящих путей нервной системы направленным введением раствора анестезирующего вещества.

А. спинномозкова син. анестезія спінальна, анестезія субарахноїдальна

анестезія спинномозгова

anaesthesia spinalis

Е. spinal anesthesia, lumbar anesthesia

- регіонарна анестезія, при якій розчин анестезуючої речовини вводять в підпаутинний (субарахноїдальний) простір спинного мозку для двосторонньої блокади корінців спинномозкових нервів.

- регионарная анестезия, при которой раствор анестезирующего вещества вводят в подпаутинное (субарахноидальное) пространство спинного мозга для двусторонней блокады корешков спинномозговых нервов.

АНЗОТОМІЯ, ї, ж

анзотомія, и, ж

ansotomia, ae, f [ansa петля +-tomē розсікати]

Е. ansotomy

- хірургічна операція: пересічення петлі сочевицеподібного ядра

(ansa lenticularis); здійснюється стереотаксичним методом при лікуванні деяких форм гіперкінезів.

- хирургическая операция: пересечения петли чечевицеобразного ядра (ansa lenticularis); производится стереотаксическим методом при лечении некоторых форм гиперкинезов.

АНИЗОКОРИЯ, і, ж

анизокория, и, ж

anisocoria, ae, f [an- + G. ἴσος isos рівний + G. κορη κορη дівчина, зіниця]

E. anisocoria

- нерівномірність діаметрів зіниць правого і лівого ока, здебільшого викликана ураженням очорухового нерва.

- неравномерность диаметров зрачков правого и левого глаза, преимущественно вызванная поражением глазодвигательного нерва.

АНИЗОРЕФЛЕКСІЯ, і, ж

анизорефлексия, и, ж

anisoreflexia, ae, f [aniso- + re-reflectere, pp. reflexus згинати назад]

E. anisoreflexia

- стан, при якому вираженість сухожильних і (чи) шкірних рефлексів лівої і правої половин тіла неоднакова; можлива ознака органічного захворювання нервової системи.

- состояние, при котором интенсивность сухожильных и (или) кожных рефлексов левой и правой половин тела неодинакова; возможный признак органического заболевания нервной системы.

АНОЗОГНОЗІЯ, і, ж син. симптом Антона, синдром Антона-Бабінського

анозогнозия, и, ж

anosognosia, ae, f [a-+G. νόσος nosos хвороба +G. γνῶσις gnosis пізнання]

E. anosognosia

- відсутність критичної оцінки свого дефекту (параліча, зниження

зору, слуху тощо); спостерігається переважно при ураженні правої тім'яної частки головного мозку.

-отсутствие критической оценки своего дефекта (паралича, снижения зрения, слуха и т.д.); наблюдается преимущественно при поражении правой теменной доли головного мозга.

АНОМАЛІЯ, і, ж

аномалия, и, ж

anomalía, ae, f [an-+G. δμᾶλος (h)omalos рівний, однаковий]

E. anomaly

- відхилення від структури і (чи) функції, які властиві даному біологічному виду і виникають внаслідок порушення розвитку організму; до аномалій відносять вади розвитку і вродливості.

- отклонения от структуры и (или) функции, присущей данному биологическому виду, возникшее вследствие нарушения развития организма; к аномалиям относятся пороки развития и уродства.

А. краніовертебральна

аномалия краниовертебральная

anomalía craniovertebralis

E. craniovertebral anomaly

- вроджений дефект сполучення I шийного хребця з черепом, частіше всього у вигляді одно- чи двостороннього анкілозу; проявляється головном чином симптомами ураження мозочка.

- врожденный дефект в сочленении I шийного позвонка, чаще всего в виде одно- или двустороннего анкилоза; проявляется преимущественно симптомами поражения мозжечка.

АНОНІМІЯ, і, ж

анонимия, и, ж

anonimia, ae, f [an-+G. ονύμα onuma (onoma) ім'я.

E. anonimia

- в психіатрії: заперечення психічно хворим наявності у нього імені.

- в психиатрии: отрицание больным наличия у него имени.

АНОРЕКСИЯ, ї, ж

анорексия, и, ж

anorexia, ae, f [an-+G. ορεξις бажання їсти, апетит]

E. anorexia

- відсутність апетиту при наявності фізіологічної потреби в харчуванні, зумовлена порушенням діяльності харчового центру, який знаходиться в гіпоталамусі.

-отсутствие аппетита при наличии физиологической потребности в питании, обусловленная нарушениями деятельности пищевого центра, который находится в гипоталамусе.

A. невротична син. відсутність апетиту

анорексия невротическая

anorexia nervosa

E. anorexia nervosa

- анорексія, яка виникає при надмірному збудженні кори головного мозку, особливо при негативних емоціях.

- анорексия, возникающая при чрезмерном возбуждении коры головного мозга, особенно при отрицательных эмоциях.

A. нервово-психічна син. анорексія нервова, кахексія нервова

анорексия нервно-психическая

anorexia neuro-psychica

E. neuro-psychic anorexia

- стійка, зумовлена психічним захворюванням відмова від прийому їжі, яка супроводжується схудненням та іншими симптомами голодування.

- упорный, обусловленный психическим заболеванием отказ от приема пищи, сопровождающийся исхуданием и другими симптомами голодания.

АНОСМИЯ, ї, ж

аносмия, и, ж

anosmia, ae, f

E. anosmia

- відсутність нюху; спостерігається при ураженні нюхової цибулини і тракту, напр., при пухлинах головного мозку, порушеннях мозкового кровообігу, травматичному пошкодженні лобових часток тощо.

- отсутствие обоняния; наблюдается при поражении обонятельной луковицы и тракта, напр., при опухолях головного мозга, нарушениях мозгового кровообращения, травматическом поражении лобных долей и т.д.

A. функціональна

аносмия функциональная

anosmia functionalis

E. functional anosmia

- аносмія, яка періодично виникає у хворих неврозами.

- аносмия, периодически возникающая у больных неврозами.

A. центральна

аносмия центральная

anosmia centralis

E. central anosmia

- аносмія, яка зумовлена ураженням ЦНС, напр., при пухлинах мозку, порушеннях мозкового кровообігу; при односторонньому ураженні головного мозку аносмія спостерігається на тій же стороні.

- аносмия, обусловленная поражением ЦНС, напр., при опухолях мозга, нарушениях мозгового кровообращения; при одностороннем поражении аносмия наблюдается на той же стороне.

АНТИБЛАСТИКА, и, ж

антибластика, и, ж

antiblastica, ae, f [anti-+G. βλαστος blastos зародок]

E. antiblastica

- сукупність заходів спрямованих на очищення операційної рани

від пухлинних клітин, що залишаються після видалення пухлини, включає в себе електрокоагуляцію і застосування лікарських засобів.

- совокупность мероприятий по очищению операционной раны от опухолевых клеток, остающихся после удаления опухоли, включает в себя электрокоагуляцию и применение лекарственных средств.

АНТИДЕПРЕСАНТИ, ів, мн. син. тимолептики, засоби тимолептичні

антидепрессанты, ов, мн.

antidepressantia, ium, n/pl [anti-+de-primere, pp.depressus пригнічувати]

E. antidepressants

- лікарські засоби, які застосовуються при лікуванні психічних розладів, що супроводжуються депресією (доксепін, амітриптилін, протриптилін тощо).

- лекарственные средства, применяемые при лечении психических расстройств, сопровождаемых депрессией (доксепин, амитриптилин, протриптилин и т.д.).

АНТИСЕПТИКА, и, ж

антисептика, и, ж

antisepsis, is, f [anti-+G. σηψις sepsis зараження]

E. antisepsis

- комплекс заходів, які направлені на знищення мікробів в рані, іншому патологічному утворенні чи організмі в цілому; поділяється за шляхами введення на місцеву (введення антимікробної речовини (А.Р.) безпосередньо в рану, абсцес тощо) і загальну (введення А.Р. внутрішньом'язово, внутрішньосудинно, per os), яка має велику бактеріостатичну і низьку органотропну дію. За способом введення А. поділяється на глибоку і поверхневу; за методами — на фізичну (застосування гіроскопічних пов'язок, гіпертонічних розчинів, сухого тепла, ультрафіолетового опромінення, тощо), біологічну (застосування антибіотиків, бактеріофагів тощо), хімічну, механічну (видалення, дронування рани тощо).

- комплекс мероприятий, направленных на уничтожение микробов в ране, другом патологическом образовании или организме в целом; делится по путям введения на местную (введение antimicrobial вещества (А.В.) непосредственно в рану, абсцесс и т.д.) и общую (введение А.В. внутримышечно, внутрисосудисто, per os), имеющая большое бактериостатическое и низкое органотропное действие. По способу введения А. делится на глубокую и поверхностную; по методам — на физическую (применение гигроскопических повязок, гипертонических растворов, сухого тепла, ультрафиолетового облучения, и т.д.), биологическую (применение антибиотиков, бактериофагов и т.д.), химическую, механическую (иссечение, дренирование раны и т.д.).

АНТРИБ, у, ч

антриб, а, м

antrieb [Ger. Antrieb спонукання]

Е. antrieb

- рівень психічної, рухової, мовленнєвої активності чи динамічного компоненту психічної діяльності і поведінки в цілому.

- уровень психической, двигательной, речевой активности или динамического компонента психической деятельности и поведения в целом.

АНТРОПОФОБИЯ, і, ж

антропофобия, и, ж

antrophobia, ae, f [G. ανθρωπος antropos + -phobia]

Е. antrophobia

- нав'язливий страх людей, особливо незнайомих.

- навязчивая боязнь людей, особенно незнакомых.

АПАТИЯ, і, ж син. анормія, хвороблива байдужість

апатия, и, ж

apathia, ae, f [a-+ -pathia]

Е. apathia

- розлад емоційно-вольової сфери, який проявляється байдужістю до себе, оточуючих осіб, відсутністю бажань, спонукань, і бездіяльністю.

- расстройство эмоционально-волевой сферы, проявляющееся безразличием к себе, окружающим лицам и событиям, отсутствием желаний, побуждений и бездеятельностью.

АПЕЙРОФОБИЯ, і, ж

апейрофобия, и, ж

apeirophobia, ae, f [a- + G. πεῖρος peiros безмежний +-phobia]

Е. apeirophobia

- нав'язливий страх безкінечності.

- навязчивая боязнь перед бесконечностью.

АПНЕАЛІЗМ, у, ч

апинеализм, а, м

apinealismus, i, m [a-+pinea соснова шишка +-ismus]

Е. apinealism

- відсутність шишкоподібного тіла, яка пов'язана з порушенням його ембріонального розвитку чи з оперативним видаленням.

- отсутствие шишковидного тела, связанное с нарушением его эмбрионального развития или с оперативным удалением.

АПІФОБИЯ, і, ж син. мелісофобія

апифобия, и, ж

apiphobia, ae, f [apis бджола +-phobia]

Е. apiphobia

- нав'язливий страх бджіл, ос.

- навязчивая боязнь пчел, ос.

АПЛАЗІЯ, і, ж

аплазия, и, ж

aplasia, ae, f [a-+-plasia]

Е. aplasia

- загальна назва аномалій розвитку, при якій відсутня частина тіла, орган чи його частина, ділянка якої-небудь тканини.

- общее название аномалий развития, при которых отсутствует часть тела, орган или его часть, участок какой-либо ткани.

АПОПЛЕКТИЧНИЙ УДАР див. інсульт геморагічний

АПОПЛЕКСІЯ МОЗКУ див. інсульт геморагічний

АПОПЛЕКСІЯ МОЗКУ СЕРОЗНА син. енцефаліт геморагічний, енцефаліт сольварсановий

апоплексия мозга серозная

apoplexia cerebri serosa

E. cerebral serous apoplexy

- серозний набряк і дрібні периваскулярні крововиливи в оболонках і речовині головного і спинного мозку, які виникли як ускладнення при лікуванні сифілісу.

- серозный отек и мелкие периваскулярные кровоизлияния в оболочках и веществе головного и спинного мозга, которые возникли как осложнение при лечении сифилиса.

АПОФЕНІЯ, і, ж

апофения, и, ж

arophaenia, ae, f [G. αρο+G. φαίνω rhaino виникати]

E. arophenia

- початкова стадія розвитку маячіння при шизофренії, в якій з'являються маячні сприйняття і маячні ідеї відношення, утворюється змінене відношення хворого до оточуючого світу.

- начальная стадия развития бреда при шизофрении, в которой появляются бредовые восприятия и бредовые идеи отношения, складывается измененное отношение больного к окружающему миру.

АПРАКСІЯ, і, ж

апраксия, и, ж

apraxia, ae, f [a-+G. πραξις praxis дія]

Е. apraxia

- порушення цілеспрямованої дії при збереженні складових його елементарних рухів; виникає при вогнищевих ураженнях лівої тім'яної частки у правшів, лобової частки, провідних шляхів мозолистого тіла тощо.

- нарушение целенаправленного действия при сохранности составляющих его элементарных движений, возникает при очаговых поражениях левой теменной доли у правшей, лобной доли, проводящих путей мозолистого тела и т.д.

А. акінетична син. апраксія психомоторна

апраксия акинетическая

apraxia akinetica

Е. akinetic apraxia

- А., яка зумовлена недостатністю спонукань до рухів.

- А., обусловленная недостатком побуждения к движениям.

А. амнестична

апраксия амнестическая

apraxia amnestica

Е. amnestic apraxia

- А., яка проявляється порушенням довільних рухів при збереженні наслідувальних.

- А., проявляющаяся нарушением произвольных движений при сохранении подражательных.

А. білатеральна

апраксия билатеральная

apraxia bilateralis

Е. bilateral apraxia

- двостороння А., яка виникає при патологічних вогнищах в нижній тім'яній часточці домінантної півкулі головного мозку внаслідок переривання асоціативних волокон, які з'єднують тім'яну

ділянку з премоторною корою.

- двустороння А., возникающая при патологических очагах в нижней теменной доле доминантного полушария головного мозга вследствие прерывания ассоциативных волокон, соединяющих теменную область с премоторной корой .

А. идеаторна

апраксия идеаторная

apraxia ideatoria

Е. ideatory apraxia

- А., яка характеризується неможливістю скласти план послідовних рухів, необхідних для виконання складного рухового акту.

- А., характеризующаяся невозможностью наметить план последовательных действий, необходимых для выполнения сложного двигательного акта.

А. идеокінетична

апраксия идеокинетическая

apraxia idiocinetica

Е. ideokinetic apraxia

- А., зумовлена втраатою здатності до цілеспрямованого виконання простих дій, які становлять складний руховий акт, при збереженні можливості їх випадкового виконання; зумовлена ураженням тім'яної частки, як правило уражає ліву і праву кінцівки, супроводжується сенсорною афазією і порушенням полів зору внаслідок залучення слухових і зорових асоціативних полів.

- А., обусловленная утратой способности к целенаправленному выполнению простых действий, составляющих сложный двигательный акт, при сохранении возможности их случайного выполнения; обусловлена поражением теменной доли , как правило поражает левую и правую конечности, сопровождается сенсорной афазией и нарушением полей зрения вследствие вовлечения слуховых и зрительных ассоциативных полей.

А. кінестетична син.апраксія аферентна

апраксия кинестетическая

apraxia kinesthetica

E. kinesthetic apraxia

- А., яка зумовлена порушенням довільних рухів в результаті розладів кінестетичної аферентації і характеризується пошуком потрібних рухів, спостерігається при ураженні постцентральної ділянки домінантної півкулі головного мозку.

- А., обусловленная нарушением произвольных движений в результате расстройств кинестетической афферентации и характеризующаяся поиском нужных движений; наблюдается при поражении коры постцентральной области доминантного полушария головного мозга.

А. конструктивна

апраксия конструктивная

apraxia constructiva

E. constractive apraxia

- А., яка проявляється неможливістю складення цілого предмета з його частин.

- А., проявляющаяся невозможностью составления целого предмета из его частей.

А. кортикальна

апраксия кортикальная

apraxia corticalis

E. cortical apraxia

- А., яка виникає при ураженні кори домінантної півкулі головного мозку.

- А., возникающая при поражении коры доминантного полушария головного мозга.

А. лобова

апраксия лобная

apraxia frontalis

E. frontal apraxia

- А., що виникає при ураженні кори префронтальної ділянки півкуль головного мозку і проявляється порушенням програмування складних, послідовних рухових актів.

- А., возникающая при поражении коры префронтальной области полушарий головного мозга, проявляющаяся нарушением программирования сложных, последовательно протекающих двигательных актов.

A. моторна

апраксия моторная

apraxia motorica

E. motor apraxia

- А., при якій хворий здатний запланувати послідовність дій, які необхідні для виконання складного рухового акту, але не може його здійснити.

- А., при которой больной способен наметить план последовательности действий, необходимых для выполнения сложного двигательного акта, но не может его осуществить.

A. премоторна син. апраксія динамічна

апраксия премоторная

apraxia praemotorica

E. premotor apraxia

- А., яка зумовлена дезавтоматизацією рухових актів та їх патологічною інертністю, характеризується порушенням навичок, які необхідні для перетворення окремих рухів в більш складні; спостерігається при ураженні премоторної ділянки кори головного мозку.

- А., обусловленная дезавтоматизацией двигательных актов и их патологической инертностью, характеризуется нарушением навыков необходимых для превращения отдельных движений в более сложные; наблюдается при поражении премоторной области коры головного

мозга.

АПРАКТОАГНОЗИЯ, і, ж

апрактоагнозия, и, ж

apractognosia, ae, f [G. απρακτος apraktos бездіяльний +a-+G. γνωσις gnosis пізнання]

E. apractognosia

- поєднання апраксії та агнозії, напр., при конструктивній апраксії.

- сочетание апраксии и агнозии, напр., при конструктивной апраксии.

АПРОЗЕКСІЯ, і, ж

апрозексия, и, ж

aprosexia, ae, f [a-+G. προσεξις prosexis увага]

E. aprosexia

- зниження здатності активно направляти і фіксувати увагу.

- снижение способности активно направлять и фиксировать внимание.

АРАФІЯ, і, ж

арафия, и, ж

arrhphia, ae, f [a-+G. ραφη rharphe шов]

E. arrhphia

- аномалія розвитку ЦНС: незмикання ембріональної нервової трубки, в результаті чого спинний мозок формується в вигляді плоскої пластинки.

- аномалия развития ЦНС: несмыкание эмбриональной нервной трубки, в результате чего спинной мозг формируется в виде плоской пластинки.

АРАХНОЇДЕНДОТЕЛІОМА див. менінгіома

АРАХНОЕНЦЕФАЛІТ, у, ч

арахноэнцефалит, а, м
 arachnoencephalitis, idis, f [G. ἀράχνη arachne повук, павутина + G.
 ἐγκεφαλος enkephalos головний мозок + -itis]

E. arachnoencephalitis

- запалення павутинної оболонки і тканин головного мозку.
- воспаление паутинной оболочки и тканей головного мозга.

АРАХНОЇДИТ, у, ч син. арахноменінгіт, лептоменінгіт зовнішній
 арахноидит ,а, м

arachnoiditis, idis, f [arachnoid-+ -itis]

E. arachnoiditis

- запалення м'яких мозкових оболонок головного чи спинного мозку з переважним ураженням павутинної оболонки.
- воспаление мягких мозговых оболочек головного или спинного мозга с преимущественным поражением паутинной оболочки.

А. базальний

арахноидит базальный

arachnoiditis basalis

E. basal arachnoiditis

- А., який локалізується на базальній поверхні головного мозку, (яка знаходиться з боку основи черепа), проявляється ураженнями черепно-мозкових нервів, ендокринно-обмінними і зоровими порушеннями.

- А., локализующийся на базальной поверхности головного мозга (обращенной в сторону основания черепа), проявляется поражением черепных нервов, эндокринно-обменными и зрительными нарушениями.

А. дифузний

арахноидит диффузный

arachnoiditis diffusa

E. diffusal arachnoiditis

- А., який широко розповсюджується по поверхні головного чи

спинного мозку.

- А., широко розповсюджений по поверхності головного или спинного мозга.

А. злипливий

арахноидит слипчивый

arachnoiditis adhaesiva

E. adhesive arachnoiditis

- хронічний А., який характеризується утворенням спайок між оболонками мозку.

- хронический А., характеризующийся образованием спаек между оболочками мозга.

А. кістозний

арахноидит кистозный

arachnoiditis cystica

E. cystic arachnoiditis

- хронічний А., який характеризується утворенням кіст оболонки, за клінічним проявом нагадує пухлину головного чи спинного мозку.

- хронический А., характеризующийся образованием кист оболочки, по клиническим проявлениям напоминает опухоль головного или спинного мозга.

А. конвекситальний

арахноидит конвекситальный

arachnoiditis convexitalis

E. convexital arachnoiditis

- А. випуклої поверхні півкуль головного мозку, проявляється епілептичними нападами, головними болями тощо.

-А. выпуклой поверхности полушарий головного мозга, проявляется эпилептическими припадками, головными болями и т.д.

А. обмежений

арахноидит ограниченный

arachnoiditis circumscripta

E. limited arachnoiditis

- А., який розвивається лише на обмеженій ділянці оболонок головного чи спинного мозку.

- А., развивающийся лишь на ограниченном участке оболочек головного или спинного мозга.

A. optochiasmальный

арахноидит оптохиазмальный

arachnoiditis optochiasmalis

E. optochiasmal arachnoiditis

- А., який локалізується переважно в ділянці зорових нервів, зокрема, перехрестя; проявляється зниженням гостроти зору і звуженням полів зору, іноді приводить до сліпоти.

-А., локализующийся преимущественно в области зрительных нервов, в частности перекреста; проявляется снижением остроты зрения и сужением полей зрения, иногда приводит к слепоте.

A. спинальный

арахноидит спинальний

arachnoiditis spinalis

E. spinal arachnoiditis

- серозно-продуктивні зміни павутинної оболонки спинного мозку, які виникають після хребцево-спинномозкової травми, в тому числі у поєднанні з черепно-мозковою травмою, особливо якщо їх перебіг ускладнюється запальним процесом організму.

- серозно-продуктивные изменения паутинной оболочки спинного мозга, возникшее после перенесенной позвоночно-спинномозговой травмы, в том числе при сочетании с черепно-мозговой травмой, особенно если они протекают на фоне воспалительного процесса в организме.

A. травматичний

арахноидит травматический

arachnoiditis traumatica

E. traumatic arachnoiditis

- хронічний продуктивний А., який розвивається після серозного лептоменінгіту, зумовленого черепно- чи спинномозковою травмою.

- хронический продуктивный А., который развивается после серозного лептоменингита, обусловленного черепно- или спинномозговой травмой.

АРАХНОФОБИЯ, і, ж

арахнофобия, и, ж

arachnophobia, ae, f [arachno-+phobia]

E. arachnophobia

- нав'язливий страх павуків.

- навязчивая боязнь пауков.

АРЕФЛЕКСИЯ, ї, ж

арефлексия, и, ж

areflexia, ae, f [a-+re-flectere, pp.reflexus згинати назад]

E. areflexia

- відсутність одного чи декількох рефлексів, яка зумовлена порушенням цілісності рефлекторної дуги чи гальмівним впливом вищих відділів нервової системи.

- отсутствие одного или нескольких рефлексов, обусловленная нарушением целостности рефлекторной дуги или тормозящим влиянием вышестоящих отделов нервной системы.

АРТЕРІАЛІЗАЦІЯ ВЕН

артериализация вен

arterializatio venarum

E. arterialization of veins

- зміни в вені при артеріовенозній нориці чи аневризмі, які характеризуються різким потовщенням венозної стінки і розширенням просвіту вени.

- изменения в вене при артериовенозном свище или аневризме,

характеризуються резким утолщенням венозної стінки і розширенням просвіта вени.

АРТЕРІАЛЬНІ БОРОЗНИ син. менингеальні борозни

артериальные борозды

sulci arteriosi (cranii) BNA

E. sulci arteriosi

- борозни на внутрішній поверхні кісток черепа, які відповідають ходу менингеальних артерій.

- борозды на внутренней поверхности костей черепа, соответствующие ходу менингеальных артерий.

АРТЕРІАЛЬНЕ КОЛО ВЕЛИКОГО МОЗКУ син. Велізієве коло, артеріальний багатокутник, Велізіїв багатокутник

артериальный круг большого мозга

circulus arteriosus

E. arterial circle of cerebrum

- судинне коло, утворене внутрішніми сонними, передніми і задніми мозковими артеріями, а також передніми і задніми сполучними артеріями; забезпечує кровопостачання мозку при порушеннях притоку крові по окремих магістралях.

- сосудистое кольцо, образованное внутренними сонными, передними и задними мозговыми артериями, а также передними и задними соединительными артериями; обеспечивает кровоснабжение мозга при нарушениях притока крови по отдельным магистральям.

АРТЕРІЕКТОМІЯ, і, ж^с

артериэктомия, и, ж

arteriectomy, ae, f [arteria + -ectomy]

E. arteriectomy

- хірургічна операція: вирізування ділянки артерії з наступним накладанням лігатур, судинного шва чи пластикою дефекту артерії; застосовується при оперативному лікуванні судинних захворювань головного і спинного мозку.

- хирургическая операция: иссечения участка артерии с последующим наложением лигатур, сосудистого шва или пластикой дефекта артерии; применяется при оперативном лечении сосудистых заболеваний головного и спинного мозга.

АРТЕРИОГРАФІЯ, і, ж
артериография, и, ж
arteriographia, ae, f [arteria+-graphia]
E. arteriography

- рентгенологічне дослідження артерій після введення в їх просвіт контрастної речовини.

- рентгенологическое исследование артерий после введения в их просвет контрастного вещества.

А. дігiтальна субтракційна
артериография дигитальная субтракционная
arteriographia digitalis subtractionis
E. digital subtraction arteriography

- церебральна А., при якій контрастна речовина вводиться внутрішньоартеріально з подальшою математичною обробкою телевізійного зображення рентгеноскопічної картини з субтракцією (вилучення “тіней” кісток, які заважають при рентгенконтрастних дослідженнях). А. д. с. використовується в діагностиці судинної патології мозку, коли важливо виявити деталі будови аневризм основи мозку, діаметер судин, на яких локалізується аневризма, уточнити розташування співустя тощо.

- церебральная А., при которой контрастное вещество вводится внутриартериально с дальнейшей математической обработкой телевизионного изображения рентгеноскопической картины с субтракцией (изъятие «теней» костей, мешающих при рентгенконтрастных исследованиях). А. д. с. используется в диагностике сосудистой патологии мозга, когда необходимо выявить детали строения аневризм основания черепа, диаметр сосудов, на которых локализуется аневризма, уточнить расположение соустья и

т.д.

А. спінальна
артериография спинальная
arteriographia spinalis
E. spinal arteriography

- А. судин спинного мозку, яка здійснюється шляхом введення контрастної речовини безпосередньо в аорту чи селективно в поперекові, міжреберні артерії чи в гілки підключичної артерії.

- А. сосудов спинного мозга, осуществляется путем введения контрастного вещества непосредственно в аорту или селективно в поясничные, межреберные артерии или в ветви подключичной артерии.

А. церебральна
артериография церебральная
arteriographia cerebrealis
E. cerebral arteriography

- А. судин головного мозку, застосовується в діагностиці пухлин, судинних, травматичних та інших уражень мозку, а також для дослідження мозкового кровообігу.

- А. сосудов головного мозга, применяется для диагностики опухолей, сосудистых, траматических и др. поражений мозга, а также для исследования мозгового кровообращения.

А. церебральна каротидна
артериография церебральная каротидная
arteriographia cerebrealis carotica
E. cerebral carotic arteriography

- церебральна А., при якій контрастна речовина вводиться в загальну чи внутрішню сонну артерію.

- церебральная А., при которой контрастное вещество вводится в общую или внутреннюю сонную артерию.

А. церебральна селективна
артериографія церебральна селективна
arteriographia cerebialis selectiva

E. cerebral selective arteriography

- церебральна А., при якій окремо контрастується внутрішня сонна і хребцева артерії, що дозволяє досліджувати басейни цих судин незалежно один від одного.

- церебральна А., при якій окремо контрастується внутрішня сонна і позвоночна артерії, що дозволяє досліджувати басейни цих судин незалежно один від одного.

А. церебральна суперселективна
артериографія церебральна суперселективна
arteriographia cerebialis superselectiva

E. cerebral superselective arteriography

- церебральна А. зовнішньої сонної артерії, яка проводиться за допомогою балона-катетера і дозволяє вибірково контрастувати судини 2-3 порядку.

- церебральна А. наружної сонної артерії, проводиться за допомогою балона-катетера і дозволяє вибірково контрастувати судини 2-3 порядку.

А. церебральна тотальна
артериографія церебральна тотальна
arteriographia totalis cerebialis

E. cerebral total arteriography

- церебральна А., при якій контрастну речовину вводять у висхідну аорту, що дозволяє одночасно контрастувати басейни всіх артерій, які кровопостачають головний мозок.

- церебральна А., при якій контрастне речовину вводять в восходящую аорту, що дозволяє одночасно контрастувати басейни всіх артерій, які кровопостачають головний мозок.

АРТЕРІОТОМІЯ, і, ж

артериотомія, и, ж
arteriotomia, ae, f [arterio-+-tomia]

E. arteriotomy

- хірургічна операція: розтин просвіту артерії; застосовується, напр., при оперативному лікуванні судинних захворювань головного мозку тощо.

- хирургическая операция: вскрытие просвета артерии; применяется, напр., при оперативном лечении сосудистых заболеваний головного мозга и т.д.

АРТЕРІЯ, і, ж

артерія, и, ж

arteria, ae, f [G. αἷρ αἴρ повітря+ G. τήρειω tereo зберігати]

E. artery

- кровносна судина по якій кров рухається від серця до органів і частин тіла.

- кровеносный сосуд по которому кровь движется от сердца к органам и частям тела.

A. базилярна син. основна артерія

базилярная артерия

arteria basilaris

E. basilar artery

- А., яка бере участь у кровопостачанні моста мозку і мозочка. Закупорка основної артерії викликає паралічі кінцівок (гемі-, тетраплегії), розлади чутливості, ураження черепних нервів (V, VII, III, XI пар), здебільшого у вигляді альтернуючих синдромів; зміну м'язового тонусу.

- А., участвующая в кровоснабжении моста мозга и мозжечка. Закупорка основной артерии вызывает параличи конечностей (гемипарез, тетраплегии), расстройства чувствительности, поражения черепных нервов (V, VII, III, XI пар), преимущественно в виде альтернирующих синдромов; изменения мышечного тонуса.

А. мозкова задня
задняя мозговая артерия
arteria cerebri posterior

E. posterior cerebral artery

- А., яка васкуляризує кору і субкортикальну білу речовину потиличної частки, заднього відділу тім'яної частки, нижньої і задньої частин скроневої частки. В місці свого відходження від основної артерії дає декілька глибоких гілочок до зорового горба, гіпоталамуса, мозолистого тіла, хвостатого ядра, частини пучка Граціоле, люїсового тіла; бере участь в кровопостачанні чотиригорбикового тіла і ніжок мозку. Порушення кровопостачання в басейні задньої мозкової артерії супроводжується: контрлатеральною центральною гомонімною половинною чи квадрантною геміанопсією (ураження внутрішньої поверхні потиличної частки, шпорної борозни, *cuneus*, *gyrus lingualis*); зоровою агнозією (зовнішня поверхня лівої потиличної частки); таламічним синдромом: контрлатеральними вогнищу геміанестезією, геміатаксією, геміанопсією, таламічними болями, трофічними розладами; амнестичною афазією, алексією; атетоїдними і хореїформними гіперкінезами; альтернуючими синдромами середнього мозку (синдромами Вебера і Бенедикта); периферичною геміанопсією, яка зумовлена ураженням задніх відділів зорових трактів.

- А., васкуляризирующая кору и субкортикальное белое вещество затылочной доли, заднего отдела теменной доли, нижней и задней частей височной доли. В месте своего отхождения от основной артерии отдает несколько глубоких веточек к зрительному бугру, гипоталамусу, мозолистому телу, хвостатому ядру, части пучка Грациоле, люисовому телу; участвует также в кровоснабжении четверохолмия и ножек мозга. Нарушения кровоснабжения в бассейне задней мозговой артерии сопровождается контрлатеральной центральной гомонимной половинной и квадрантной гемианопсией (поражение внутренней поверхности затылочной доли, шпорной борозды, *cuneus*, *gyrus lingualis*); зрительной агнозией (наружная поверхность левой затылочной доли); таламическим синдромом: контрлатеральными очагу гемианестезией, гемиатаксией,

гемианопсией, таламическими болями, трофическими нарушениями; амнестической афазией, алексией; атетодными, хореоформными гиперкинезами; альтернирующими синдромами среднего мозга (синдромы Вебера и Бенедикта); периферической гемианопсией, обусловленной поражением задних отделов зрительных трактов.

А. мозкова передня
передняя мозговая артерия
arteria cerebri anterior
E. anterior cerebral artery

- А., яка васкуляризує кору і субкортикальну білу речовину медіальної поверхні лобової і тім'яної часток, базальної орбітальної поверхні лобової частки, а також верхні відділи передньої і задньої центральних звивин. При порушенні кровотоку в передній мозковій артерії спостерігається: нерівномірний геміпарез і гемігіпестезія з переважним ураженням ноги (верхній відділ центральної часточки) на протилежному вогнищу боці; контрлатеральні вогнищу хапальний та аксіальний рефлекс; геміатаксія на протилежному вогнищу боці; апраксія на гомолатеральному боці; зміна психіки, так звана лобова психіка; гіперкінези обличчя і руки; порушення нюху; розлади сечовипускання по центральному типу при двосторонньому ураженні.

- А., васкуляризирующая кору и субкортикальное белое вещество медиальной поверхности лобной и теменной долей, базальной орбитальной поверхности лобной доли, а также верхние отделы передней и задней центральной извилин. При нарушении кровотока в передней мозговой артерии наблюдается: неравномерный гемипарез и гемигипестезия с преимущественным поражением ноги (верхний отдел центральной дольки) на противоположной очагу стороне; контрлатеральные очагу хватательный и аксиальный рефлексы; гемиатаксия на противоположной очагу стороне; апраксия на гомолатеральной стороне; изменения психики, так называемая лобная психика; гиперкинезы лица и руки; нарушения обоняния; расстройство мочеиспускания по центральному типу при двустороннем поражении.

А. мозкова середня
средняя мозговая артерия
arteria cerebry media
E. middle cerebral artery

- А., яка забезпечує кровопостачання кори і підкіркової білої речовини більшої частини зовнішньої поверхні півкуль головного мозку. Закупорка глибокої центральної гілочки середньої мозкової артерії викликає рівномірну геміплегію з ураженням і обличчя, і руки, і ноги, а ураження поверхневої передцентральної гілки — нерівномірний геміпарез з переважним ураженням м'язів обличчя і руки. При порушенні кровообігу в басейні середньої мозкової артерії спостерігаються такі симптоми: контрлатеральна вогнищу геміплегія і геміанестезія; поворот голови і погляду в бік вогнища; моторна афазія (центр Брока лобової частки головного мозку), сенсорна афазія (центр Верніке скроневої частки головного мозку) чи тотальне порушення мовлення; двобічна апраксія, порушення стереогнозу, контрлатеральна квадрантна геміанопсія.

- А., обеспечивающая кровоснабжение коры и подкоркового белого вещества большей части внешней поверхности полушарий головного мозга. Закупорка глубокой веточки средней мозговой артерии вызывает равномерную гемиплегию с поражением и лица, и руки, и ноги, а поражение поверхностной предцентральной ветви — неравномерный гемипарез с преимущественным поражением мышц лица и руки. При нарушении кровообращения в бассейне средней мозговой артерии наблюдаются следующие симптомы: контрлатеральная очагу гемиплегия и гемиянестезия; поворот головы и взора в сторону очага; моторная афазия (центр Брока лобной доли головного мозга), сенсорная афазия (центр Вернике височной доли головного мозга) или тотальное нарушение речи; двусторонняя апраксия; нарушение стереогноза; контрлатеральная квадрантная гемиянопсия.

А. мозочкова задня нижня

задняя нижняя мозжечковая артерия

arteria cerebelli inferior posterior

E. cerebellar inferior posterior artery

- А., яка васкуляризує верхньобокові відділи довгастого мозку, задньонижній відділ мозочка. При ураженні цієї А. спостерігається: гомолатеральне порушення поверхневої чутливості на обличчі, парез м'якого піднебіння та голосової зв'язки, синдром Бернара-Горнера, мозочкові розлади, а контрлатерально — легкий геміпарез, больова і температурна геміанестезія на тулубі і кінцівках.

- А., васкуляризирующая верхнебоковые отделы продолговатого мозга, задненижний отдел мозжечка. При поражении этой А. наблюдается: гомолатеральное нарушение поверхностной чувствительности на лице, парез мягкого неба и голосовой связки, синдром Бернара-Горнера, мозжечковые расстройства, а контрлатерально — легкий гемипарез, болевая и температурная гемианестезия на туловище и конечностях.

А. хребцева

позвоночная артерия

arteria vertebralis

E. vertebral artery

- хребцеві артерії утворюють базиллярну артерію, їх гілочки — передню спинномозкову, дві задні спинномозкові артерії, дві задні мозочкові артерії. Хребцеві артерії васкуляризують довгастий мозок, задньонижні відділи мозочка, верхні сегменти спинного мозку. При порушенні кровообігу в басейні цієї артерії виникає контрлатеральна геміплегія і геміанестезія тулуба і кінцівок, гомолатеральні порушення чутливості, симптоми ураження бульбарних черепних нервів. Може спостерігатися альтернуючий синдром Валенберга-Захарченка.

- позвоночные артерии образуют базилярную артерию, их веточки — переднюю спинномозговую, две задних спинномозговых артерии, две задние мозжечковые артерии. Позвоночные артерии васкуляризуют продолговатый мозг, задненижние отделы мозжечка, верхние сегменты спинного мозга. При нарушении кровообращения

в бассейне этой артерии возникает контрлатеральная гемиплегия и гемианестезия туловища и конечностей, гомолатеральные нарушения чувствительности, симптомы поражения бульбарных черепных нервов. Может наблюдаться альтернирующий синдром Веленберга-Захарченко.

АРХИПАЛЛУМ, а, ч

архипаллиум, а, м

archipallium, um, m [G. αρχη arche початок + pallium плащ]

E. archipallium

- філогенетично давня частина нюхового мозку, яка входить до складу скроневої частки і представлена гіпокампом.

- філогенетически древняя часть обонятельного мозга, входящая в состав височной доли и предсталенная гиппокампом.

АСЕПТИКА, и, ж

асептика, и, ж

asepsis, is, f [a-+G. σηψις sepsis гниття]

E. asepsis

- система заходів, яка направлена на попередження попадання збудників інфекції в рану, тканини, органи, порожнини тіла хворого чи пораненого при хірургічних операціях, перев'язках, ендоскопії та інших лікувальних і діагностичних процедурах.

- система меропрятий, направленных на предупреждения внедрения возбудителей инфекции в рану, ткани, органы, полости тела больного или раненого при хирургических операциях, перевязках, эндоскопии и других лечебных и диагностических процедурах.

АСИМБОЛІЯ, і, ж

асимболия, и, ж

asymbolia, ae, f [a-+G. συμβολον symbolon знак]

E. asymbolia

- розлад здатності розуміти значення умовних знаків (символів) і правильно ними користуватися; спостерігається при ураженні ЦНС.

- расстройство способности понимать значение условных знаков (символов) и правильно пользоваться ими; наблюдается при поражении ЦНС.

АСИНЕРГИЯ, і, ж

асинергия, и, ж

asynergia, ae, f [a-+syn-+-ergia]

Е. asynergia

- порушення співдружності (синергічної) діяльності м'язів, яке проявляється розладом рухів, які вимагають одночасного скорочення декількох м'язових груп; спостерігається при ураженні мозочка.

- нарушение содружественной (синергической) деятельности мышц, проявляющееся расстройством движений, требующих одновременного сокращения нескольких мышечных групп; наблюдается при поражении мозжечка.

АСТАЗИЯ, і, ж

астазия, и, ж

astasia, ae, f [a- + G. στασις stasis стояння]

Е. astasia

- розлад рухів, який проявляється втратою здатності стояти без підтримки; спостерігається при ураженнях ЦНС, зокрема, лобової частки головного мозку тощо.

- расстройство движений, проявляющееся утратой способности стоять без поддержки; наблюдается при поражениях ЦНС, в частности, лобной доли головного мозга и т.д.

АСТАЗИЯ-АБАЗИЯ

астазия-абазия

astasia-abasia [a-+G. στασις; a-+G. βασις basis хода]

Е. astasia-abasia

- розлад рухів, який проявляється неможливістю стояти і ходити без підтримки; спостерігається при ураженнях лобової частки головного мозку, а також при істерії.

- расстройство движений, проявляющееся невозможностью стоять и ходить без поддержки; наблюдается при поражениях лобной доли головного мозга, а также при истерии.

АСТЕНИЯ, ї, ж синдром астеничний, кваліть загальна
астения, и, ж
asthenia, ae, f [G. ασθενεία astheneia, безсилля]
E. asthenia

- стан, який характеризується підвищеною втомлюваністю, частою зміною настроїв, роздратуванням, слабкістю, гіперестезією, слізливістю, вегетативними порушеннями і розладами сну. Астеничний синдром спостерігається на фоні більшості захворювань центральної нервової системи, при важкій соматичній патології та в післяопераційному періоді .

- состояние, характеризующееся повышенной утомляемостью, частой сменой настроения, раздражительной слабостью, гиперэстезией, слезливостью, вегетативными нарушениями и расстройствами сна. Астенический синдром наблюдается на фоне большинства заболеваний центральной нервной системы при тяжелой соматической патологии и в послеоперационном периоде.

А. органічна
астения органическая
asthenia organica
E. organic asthenia

- астения, яка спостерігається одночасно з початковими симптомами ураження головного мозку (розладами пам'яті, слабкістю суджень тощо).

- астения, наблюдающаяся одновременно с начальными симптомами органического поражения головного мозга (расстройствами памяти, слабостью суждений и т.д.).

А. психічна

астения психическая

asthenia psychica

E. psychic asthenia

- астения, яка виражається у підвищеному виснаженні психічних процесів і уповільненні їх відновлення; поєднується з психічною гіперестезією та емоційною лабільністю.

- астения, выражающаяся в повышенной истощаемости психических процессов и замедлении их восстановления, сочетается с психической гиперестезией и эмоциональной лабильностью.

A. тотальна син. астения врождена загальна, хвороба астенична, синдром Штиллера

астения тотальная

asthenia totalis

E. total asthenia

- конституціональний стан, який характеризується сукупністю фізичних і психічних ознак: високим зростом, тонкими кістками, вузькою грудною кліткою, слабкорозвинутою мускулатурою, остеопорозом, недостатністю серцево-судинної системи, слабкістю зв'язок, сухожилок, сексуально недорозвинутістю, підвищеною втомлюваністю, запамороченням, непритомними станами.

- конституциональное состояние, характеризующееся совокупностью физических и психических признаков: высоким ростом, тонкими костями, узкой грудной клеткой, слабо развитой мускулатурой, остеопорозом, недостаточностью сердечно-сосудистой системы, слабостью связок, сухожилий, сексуальным недоразвитием, повышенной утомляемостью, головными болями, головокружением, обморочными состояниями.

АСТРОПОФОБИЯ, і, ж

астропофобия, и, ж

astrophobia, ae, f [G. ἀστραπή astrape блискавка + -phobia]

E. astrophobia

- нав'язливий острах блискавок.

- навязчивая боязнь молний.

АСТРОБЛАСТ, а, ч

астробласт, а, м

astroblastus, i, m [G. αστρον astron, L. astrum зірка + G. βλαστος

blastus паросток]

E. astroblast

- малодиференційована нейрогліальна клітина, яка походить із спонгіобласта і перетворюється в зрілий астроцит.

- малодифференцированная нейроглиальная клетка, происходящая из спонгиобласта и превращающаяся в зрелый астроцит.

АСТРОБЛАСТОМА, и, ж

астробластома, ы, м

astroblastoma, atis, n [astro- + G. βλαστος blastos паросток + -oma]

E. astroblastoma

- варіант атипичної астроцитомы, яка відрізняється особливо швидким ростом і локалізацією головним чином в півкулях головного мозку.

- вариант атипической астроцитомы, отличающийся особенно быстрым ростом и локализацией главным образом в полушариях головного мозга.

АСТРОФОБИЯ, і, ж

астрофобия, и, ж

astrophobia, ae, f [astro- + -phobia]

E. astrophobia

- нав'язливий страх зірок і зоряного неба.

- навязчивая боязнь звёзд и звездного неба.

АСТРОЦИТ, а, ч син. астрогліоцит, клітина астрогліальна

астроцит, а, м

astrocytus, i, m [astro- + G. κυτος kytos клітина]

E. astrocyte

- зріла гліальна клітина зірчастої форми з багаточисельними відростками, А. виконує роль опорної структури в нервовій тканині. Розрізняють А. волокнистий, який виконує опорну функцію по відношенню до білої речовини головного мозку і А. плазматичний, який виконує опорну функцію по відношенню до сірої речовини головного мозку; А. монстрозний зустрічається в вогнищах гліоматозу при сирингомієлії, А. пухлинний — в деяких пухлинах мозку, зокрема, в мультиформних гліобlastомах, А. гіпертрофований і А. пілоїдний зустрічаються в астроцитомах.

- зрелая глиальная клетка звездчатой формы с многочисленными отростками, А. выполняет роль опорной структуры в нервной ткани. Различают А. волокнистый, выполняющий опорную функцию по отношению к белому веществу головного мозга и А. плазматический, выполняющий опорную функцию по отношению к серому веществу головного мозга; А. монстрозный встречается в очагах глиоматоза при сирингомиелии, А. опухолевый — в некоторых опухолях головного мозга, в частности, в мультиформных глиобlastомах, А. гипертрофированный и А. пилоидный встречаются в астроцитомах.

АСТОРОЦИТОМА, и, ж

астроцитоста, и, ж

astrocytoma, atis, n [astro- + G. κυτος + - oma]

E. astrocytoma

- гліальна пухлина, яка походить з астроцитів.

- глиальная опухоль, происходящая из астроцитов.

А. атипова син. астроцитоста анапластична, астроцитоста гетеротипова, астроцитоста дедиференційована, астроцитоста зляжкісна, астроцитоста малігнізована

астроцитоста атипическая

astrocytoma atipica

E. atipic astrocytoma

- А., яка характеризується ознаками зляжкісності (клітинний

атипізм, швидкий ріст тощо).

- А., характеризуються признаками злокачественности (клеточный атипизм, быстрый рост и т.д.).

А. великоклітинна

астроцитомы крупноклеточная

astrocytoma gigantocellulare

E. giant cell astrocytoma

- А., частіше всього, атипова побудована з гіпертрофованих астроцитів.

- А., чаще атипическая, построенная из гипертрофированных астроцитов.

АТАКСІЯ, ї, ж

атаксия, и, ж

ataxia, ae, f [a- + G. τὰξις taxis порядок]

E. ataxy, ataxia

- порушення рухів, яке проявляється розладом їх координації; спостерігається при ураженні мозочка, лобових часток головного мозку, при ураженні заднього відділу червоного ядра, вестибулярного апарату, при істерії, інтоксикаціях тощо.

-нарушения движений, проявляющиеся расстройством их координации; наблюдается при поражении мозжечка, лобных долей головного мозга, при поражении заднего отдела красного ядра, вестибулярного аппарата, при истерии, интоксикациях и т. д.

АТЕТОЗ, у, ч син. гіперкінез атетозний

атетоз, а, м

atetosis, is, m

E. atetos

- гіперкінез, який характеризується мимовільними повільними стереотипними, химерними рухами невеликого об'єму в дистальних відділах кінцівок, які нерідко розповсюджуються на проксимальні відділи кінцівок і м'язи обличчя; виникає при ураженні смугастого

тіла в ділянці хвостатого ядра і лущини.

- гиперкинез, характеризуючийся непроизвольними медленними, стереотипними, вычурными движениями небольшого объема, нередко распространяющимися на проксимальные отделы конечностей и мышцы лица; возникает при поражении полосатого тела в области хвостатого ядра и скорлупы.

АУТОТОПАГНОЗІЯ, і, ж син. агнозія схеми тіла, асоматогнозія аутотопагнозія, и, ж
autotopagnosia, ae, f [auto- +G. τοπος topos місце + a- + G. γνῶσις gnosis пізнання]

E. autotopagnosia

- вид агнозії, який заключається в порушенні впізнання власних частин тіла; спостерігається переважно при ураженні надкрайової звивини тім'яної частки домінантної півкулі головного мозку.

- вид агнозии, заключающийся в нарушении узнавания собственных частей тела; наблюдаются преимущественно при поражении надкраевой извилины теменной доли доминантного полушария головного мозга.

АФАЗІЯ, і, ж

афазия, и, ж

aphasia, ae, f [a- +G. φάσις phasis мова]

E. aphasia, speechlessness

- порушення мовлення, яке характеризується повною чи частковою втратою здатності розуміти чуже мовлення чи користуватися словами і фразами для вираження своїх думок, яке зумовлене ураженням кори домінантної півкулі головного мозку.

- нарушение речи, характеризующееся полной или частичной утратой способности понимать чужую речь или пользоваться словами и фразами для выражения своих мыслей, обусловленное поражением коры доминантного полушария головного мозга.

A. моторна син. афазія вербальна, афазія експресивна, афазія

Брока

афазия моторная

aphasia motoria

E. motoric aphasia, ataxic aphasia

- А., яка проявляється порушенням активного мовлення при збереженні розуміння усного і письмового мовлення; спостерігається при ураженні центра Брока, який розташований в задньому відділі нижньої лобної звивини домінантної півкулі головного мозку.

- А., проявляющаяся нарушением активной речи при сохранении понимания усной и письменной речи; наблюдается при поражении центра Брока, расположенного в заднем отделе нижней лобной извилины доминантного полушария головного мозга.

А. сенсорна

афазия сенсорная

aphasia sensoria

E. sensory aphasia, impressive aphasia, receptive aphasia

- А., яка проявляється втратою здатності розуміння письмового і усного мовлення; спостерігається при ураженні центра Верніке, який розташований в задньому відділі верхньої скроневої звивини скроневої частки домінантної півкулі головного мозку.

- А., проявляющаяся потерей способности понимания письменной и усной речи; наблюдается при поражении центра Вернике, расположенного в заднем отделе верхней височной извилины височной доли доминантного полушария головного мозга.

Б

БАЗОФОБИЯ, і, ж

базофобия, и, ж

basophobia, ae, f [G. βᾰσις basis основа + -phobia]

E. basophobia

- нав'язливий острах стояти і ходити.
- навязчивая боязнь стоять и ходить.

БАКТЕРІОФОБІЯ, і, ж син. бацилофобія

бактериофобия, и, ж

bacteriophobia, ae, f [G. βακτηριον bakterion паличка + -phobia]

E. bacteriophobia

- нав'язливий острах зараження мікробами.
- навязчивая боязнь заражения микробами.

БАЛІСТОФОБІЯ, і, ж

баллистофобия, и, ж

ballistophobia, ae, f [ballista металний снаряд, G. βάλλω ballo кидати + -phobia]

E. ballistophobia

- нав'язливий острах ураження бомбою, снарядом, кулею.
- навязчивая боязнь поражения бомбой, снарядом, пулей.

БАР'ЄР ГЕМАТОЕНЦЕФАЛІЧНИЙ

барьер гематоэнцефалический

geragula haematoencephalica

E. blood-brain barrier (BBB)

- Б., котрий регулює нормальний обмін між просвітом капілярів головного мозку і спинномозковою рідиною.
- Б., регулирующий нормальный обмен между просветом капилляров головного мозга и спинномозговой жидкостью.

БАРЕСТЕЗІЯ, і, ж

барэстезия, и, ж

baeesthesia, ae, f [G. βαρος baros вага + -aesthesia]

E. baresthesia

- вид пропріоцептивної чутливості: відчуття тиску; досліджується за допомогою барестезіометра чи гирьок різної ваги з різними площами опори.

- вид проприоцептивной чувствительности: ощущение давления; исследуется при помощи барэстезиометра или гирек различного веса с разными площадями опоры.

БАРИЛАЛИЯ, і, ж

барилалия, и, ж

barylalia, ae, f; baryphonia, ae, f [G. βαρυς barys важный, G. βαρος baros вага + -lalia]

Е. barylalia, baryphonia

- невиразне мовлення, яке зумовлене дизартрією; повільна та неясна вимова.

- невыразительная речь, обусловленная дизартрией; медленное и неясное произношение.

БАРОГНОЗИЯ, і, ж

барогнозия, и, ж

barognosis, ae, f [baro-+ G. γνῶσις gnosis пізнання]

Е. barognosis

- здатність визначати масу предмета або його різницю за допомогою органів чуття.

- способность определять массу предмета или его разницу при по мощи органов чувств.

БАРОФОБИЯ, і, ж

барофобия, и, ж

barophobia, ae, f [baro- + -phobia]

Е. barophobia

- нав'язливий страх підняття тягаря.

- навязчивая боязнь поднимания тяжести.

БАТИГПЕРЕСТЕЗИЯ, і, ж

батигиперестезия, и, ж

bathyhyperaesthesia, ae, f [G. βαθύς bathys глубокий + -hyper + -aesthesia]

E. bathyhyperesthesia

- підвищення глибокої чутливості.
- повышение глубокой чувствительности.

БАТІАНЕСТЕЗІЯ, ї, ж

батианестезия, и, ж

bathyanaesthesia, ae, f [bathy- +an- + -aesthesia]

E. bathyanesthesia

- втрата глибокої чутливості.
- потеря глубокой чувствительности.

БАТОФОБІЯ, ї, ж

батофобия, и, ж

bathophobia, ae, f [batho- + -phobia]

E. bathophobia

- нав'язливий страх глибини.
- навязчивая боязнь глубины.

БЕТА-РИТМ ,у, ч син. бета-хвилі

бета-ритм, а, м

beta rhythmus, i, m [βητα beta (грецька літера) +G. ρυθμος rhythmos ритм]

E. beta rhythm

- низькоамплітудні коливання сумарного потенціалу головного мозку з частотою 14-30 Гц, які виникають при дії різних подразників під час розумової праці та емоційної напруги.

- низкоамплитудные колебания суммарного потенциала головного мозга с частотой 14-30 Гц, возникающие при действии разных раздражителей во время умственного труда и эмоционального напряжения.

БІБЛІОКЛЕПТОМАНІЯ, ї, ж

библиоклептомания, и, ж

bibliocleptomania, ae, f [biblion книга +G. κλεπτω klepto +-mania]

E. bibliocleptomania

- вид kleптoманії: потяг до викрадання книг.

- вид kleптoмании: стремление к похищению книг.

БІБЛІОМАНІЯ, ї, ж

библиомания, и, ж

bibliomania, ae, f [biblion- книга + -mania]

E. bibliomania

- патологічний потяг до колекціонування книг.

- патологическое стремление к коллекционированию книг

БІЛЬ, болю, ч

боль, и, ж

dolor, oris, m [dolere викликати біль]

E. pain, ache, dolor

- відчуття фізичного страждання; психофізіологічний стан людини, зумовлений дією надто сильних або руйнівних подразників, які викликають органічні чи функціональні порушення в організмі.

- ощущение физического страдания; психофизиологическое состояние человека, обусловленное действием сверхсильных или разрушительных раздражителей, вызывающих органические или функциональные нарушения в организме.

Б. головний син. цефальгія

боль головная

cephalalgia, ae, f

E. cephalalgia, headache, cephalea, encephalalgia, encephalodynia

- Б. у ділянці склепіння черепа, яка виникає при різних захворюваннях в результаті подразнення больових рецепторів в оболонках і судинах мозку, окісті, поверхневих тканинах черепа.

- Б. в області свода черепа, возникающая при различных заболеваниях в результате раздражения болевых рецепторов в оболочках и сосудах мозга, надкостнице, поверхностных тканях черепа.

Б. головний Гортон син. біль головний гістаміновий
 боль головная Гортон
 cephalalgia Hortoni
 E. Horton's headache

- короткочасний дуже сильний нічний Б. половини голови, викликаний гострим гістамінозумовленим розширенням внутрішньочерепних судин.

- кратковременная очень сильная ночная Б. половини голови, обусловленная острым гистаминозависимым расширением внутричерепных сосудов.

Б. невралгічний
 боль невралгическая
 dolor neuralgicus
 E. neuralgic dolor

- нападopodobний невралгічний Б. при невралгії чутливих і змішаних нервів, часто супроводжується гіперемією, пітливістю і набряком покривів шкіри в ділянці його локалізації.

- приступоподобная невралгическая Б. при невралгии чувствительных и смешанных нервов, сопровождающаяся гиперемией, потливостью и отечностью кожных покровов в области ее локализации.

Б. таламічний
 боль таламическая
 dolor thalamicus
 E. thalamic pain

- пекучий Б., який розповсюджується на половину тіла при ураженні зорового горба на протилежному боці.

- жгучая Б., распространяющаяся на половину головы при поражении зрительного бугра на противоположной стороне.

БЮПСІЯ, і, ж

биопсия, и, ж

biopsia, ae, f [G. βίος biosжиття + G. οψις orpsisзір]

Е. biopsy

- прижиттєве взяття невеликого об'єму тканини для мікроскопічного дослідження з діагностичною метою.

- прижизненное взятие небольшого объема ткани для микроскопического исследования с диагностической целью.

Б. аспіраційна

биопсия аспирационная

biopsia aspiratoria

Е. aspiration biopsy, needle biopsy

- Б. вмісту порожнистих органів чи порожнин організму, яка здійснюється шляхом аспірації через голку шприца чи спеціальними інструментами.

- Б. содержимого полых органов или полостей организма, осуществляемая путем аспирации через иголку шприца или специальными инструментами.

Б. відкрита

биопсия открытая

biopsia aperta

Е. open biopsy

- інцизійна Б. вогнища, що глибоко розташоване, при якій проводиться попереднє розсічення поверхневих тканин.

- инцизионная Б. глубокорасположенного очага, при которой производится предварительное рассечение поверхностных тканей.

Б. інцизійна син. біопсія ексцизійна

биопсия инцизионная

biopsia incisiva

Е. incision biopsy

- Б., яка здійснюється шляхом вирізання шматочка тканини.

- Б., осуществляемая путем иссечения кусочка ткани.

Б. прицільна
биопсия прицельная
biopsia directa

Е. target biopsy

- Б., яка здійснюється під візуальним контролем під час ендоскопії за допомогою спеціальних пристроїв (шприців тощо), які підводяться до ділянки, що досліджується через ендоскоп.

- Б., производимая под визуальным контролем во время эндоскопии с помощью специальных приспособлений (шприцов и т.д.), подводимых к исследуемому участку через эндоскоп.

Б. пункційна
биопсия пункционная
biopsia functionalis

Е. puncture biopsy, punch biopsy, trephine biopsy

- Б., при якій матеріал для дослідження одержують шляхом пункції

- Б., при которой материал для исследования получают путем пункции.

Б. стереотаксична
биопсия стереотаксическая
biopsia stereotaxica

Е. stereotaxic biopsy

- Б., яка проводиться з використанням стереотаксичного методу.

- Б., производимая с использованием стереотаксического метода.

БЛОКАДА, и, ж
блокада, ы, ж
obsidio, onis, f [obsidere блокувати]

Е. bloc, blockade

- виключення функції якого-небудь органа або системи органів, напр., нерва.

- выключение функции какого-либо органа или системы органов,

напр., нерва.

Б. вагосимпатична
блокада вагосимпатическая
obsidio vagosympathica
E. vagosympathetic block

- Б. блукаючого нерва та симпатичного стовбура введенням розчину новокаїну в ділянку передньобічної поверхні шийних хребців.
- Б. блуждающего нерва и симпатического ствола введением раствора новокаина в область переднебоковой поверхности шейных позвонков.

Б. лікворовідтоку
блокада ликворооттока
obsidio refluxus liquoris cerebrospinalis
E. block of spinal fluid reflux

- порушення прохідності природніх шляхів циркуляції спинномозкової рідини, яке спричиняє розвиток оклюзійної гідроцефалії.
- нарушение проходимости естественных путей циркуляции спинномозговой жидкости, вызывающее развитие окклюзионной гидроцефалии.

Б. гангліонарна
блокада ганглионарная
obsidio ganglionaris
E. ganglionic block

- зворотнє припинення передачі нервових імпульсів у вегетативних гангліях лікарськими гангліоплегічними засобами.
- обратное прекращение передачи нервных импульсов у вегетативных ганглиях лекарственными ганглиоплегическими средствами.

Б. нервово-м'язової передачі

блокада нервно-м'язової передачі

obsidio transmissionis nervomuscularis

E. block of nervomuscular transmission

- порушення безперервного динамічного процесу (статична поляризація-деполяризація-реполяризація) в ділянці аксона мотонейрона і поперечносмугастого м'язового волокна.

- нарушение безперервного динамического процесса (статическая поляризация-деполяризация-реполяризация) в области аксона мотонейрона и поперечнополосатого мышечного волокна.

БЛЯШКА АТЕРОМАТОЗНА

бляшка атероматозная

plax atheromatosa

E. atheromatic plaque

- обмежене потовщення на внутрішній поверхні артерій, зумовлене відкладанням атероматозних бляшок.

- ограниченное утолщение на внутренней поверхности артерий, обусловленное откладыванием атероматозных бляшек.

БЛЯШКА АТЕРОСКЛЕРОТИЧНА

бляшка атеросклеротическая

plax atherosclerotica

E. atherosclerotic plaque

- місцеве потовщення внутрішньої оболонки артерій внаслідок розростання сполучної тканини в ділянці відкладення ліпідів.

- местное утолщение внутренней оболочки артерий вследствие разрастания соединительной ткани в области отложения липидов.

БЛЯШКА СТАРЧЕСКАЯ син. друза

бляшка старческая

plax senilis

E. senile plaque, neuritic plaque

- безструктурне накопичення в тканинах мозку міжклітинної речовини, яка оточена сплетенням потовщених аксонів і ядрами

макро- і мікроглиї; виявляється при старечому недоумстві, переважно в лобових частках кори головного мозку, в гіпокампі і, рідше, в підкіркових утвореннях.

- безструктурное накопление в тканях мозга межклеточного вещества, окруженного сплетением утолщенных аксонов и ядрами макро- и микроглии; определяется при старческом слабоумии, преимущественно в лобных долях коры головного мозга, в гиппокампе и, реже, в подкорковых образованиях.

БОРОЗНИ ГОЛОВНОГО МОЗКУ син. борозни кори головного мозку, борозни півкуль головного мозку

борозды головного мозга

sulci cerebri (BNA)

E. cerebral sulci

- загальна назва заглибин, які розташовані на поверхнях півкуль головного мозку і які поділяють його на звивини; поверхня борозен покрита м'якою мозковою оболонкою.

- общее название углублений, расположенных на поверхностях полушарий головного мозга, разделяющих его на извилины; поверхность борозд покрыта мягкой мозговой оболочкой.

БОРОЗНИ АРТЕРІАЛЬНІ

борозды артериальные

sulci arteriosi (BNA)

E. sulci arteriosi

- Б. на внутрішній поверхні кісток черепа, відповідні ходу менингеальних артерій.

- Б. на внутренней поверхности костей черепа, соответствуют ходу менингеальных артерий.

БОРОЗНИ ВЕНОЗНІ

борозды венозные

sulci venosi

E. sulci venosi

- Б. на внутрішніх поверхнях кісток черепа; місце прилягання венозних пазух твердої мозкової оболонки.

- Б. на внутренних поверхностях костей черепа; место прилегания венозных пазух твердой мозговой оболочки.

БРАДИБАЗІЯ, і, ж

брадибазия, и, ж

bradybasia, ae, f [G. βραδύς bradys повільний + G. βάση basis крок

]

E. bradybasia

- сповільнення ходи; прояв брадикінезії при паркінсонізмі.

- замедление ходьбы; проявление брадикинезии при паркинсонизме.

БРАДИКІНЕЗІЯ, і, ж

брадикинезия, и, ж

bradykinesia, ae, f [brady- + G. κίνησις kinesis рух]

E. bradykinesia

- загальне сповільнення рухів при ураженні екстрапірамідної системи.

- общая замедленность движений при поражении экстрапирамидной системы.

БРАДИЛАЛІЯ, і, ж

брадилалия, и, ж

bradylalia, ae, f [brady- + -lalia]

E. bradylalia, bradyarthria

- уповільнення мовлення, яке зумовлене труднощами в артикуляції внаслідок ураження білої кулі і чорної речовини головного мозку чи мозочка.

- замедленность речи, обусловленная затруднениями артикуляции вследствие поражения бледного шара и чёрного вещества головного мозга или мозжечка.

Б. мозочкова
брадилалия мозжечковая
bradylalia cerebellaris

Е. cerebellar bradylalia

- Б., яка зумовлена ураженням мозочка і його шляхів; часто поєднується з іншими видами порушення мовлення, напр., зі скандованим чи неправильно модульованим мовленням.

- Б.,обусловленная поражением мозжечка и его путей; часто сочетается с другими видами нарушения речи,напр., со скандированной или неправильно модулированной речью.

БРАДИЛЕКСІЯ, і, ж

брадилексия, и, ж

bradylexia, ae, f [brady- + G. λεξις lexis мова, слово]

Е. bradylexia

- уповільнення читання; прояв брадикінезії при паркінсонізмі.

- замедление чтения; проявление брадикинезии при паркинсонизме.

БРАДИПРАКСІЯ, і, ж

брадипраксия, и, ж

bradypraxia, ae, f [brady- + G. πραξις praxis дія]

Е. bradypraxia

- уповільнення цілеспрямованої дії; прояв брадикінезії при паркінсонізмі.

- замедленность целенаправленного действия; проявление брадикинезии при паркинсонизме.

БРАДИТЕЛЕКІНЕЗІЯ, і, ж син. Шильдера брадителекінез

брадителекинезия, и, ж

bradytelekinesia, ae, f [brady- + G. τηλε tele далеко+ G. κίνησις kinesis рух]

Е. bradytelekinesia

Е. bradytelekinesia

- уповільнення чи затримка руху перед його закінченням; прояв

брадикінезії при паркінсонізмі.

- замедление или задержка движения перед его завершением;
проявление брадикинезии при паркинсонизме.

БРАДИФАЗІЯ, ї, ж

брадифазия, и, ж

bradyphasia, ae, f [brady- + G. φασίς phasis мова]

E. bradyphasia

- загальна назва різноманітних форм уповільненого мовлення.
- общее название различных форм замедленной речи.

БРАДИФРАЗІЯ, ї, ж

брадифразия, и, ж

bradyphrasia, ae, f [brady- +G. φρασίς phrasis мовлення]

E. bradyphrasia

- брадифазія, зумовлена загальмованістю мислення й обтяженим переходом від однієї думки до іншої; спостерігається, напр., при депресії.

- брадифазия, обусловленная заторможенностью мышления и затрудненным переходом от одной мысли к другой; наблюдается, напр., при депрессии.

БРАДИФРЕНІЯ, ї, ж син. брадипсихізм

брадифрения, и, ж

bradyphrenia, ae, f [brady- + G. φρην phren розум]

E. bradyphrenia

- сповільнення перебігу психічних процесів (мислення, мовлення, емоційних реакцій); спостерігається, напр., в хронічній стадії епідемічного енцефаліту.

- замедление протекания психических процессов (мышления, речи, эмоциональных реакций); наблюдается, напр., в хронической стадии эпидемического энцефалита.

БРАХІКРАНІЯ, ї, ж

брахикрания, и, ж
brachyrania, ae, f [G. βραχιων brachion плече + G. κρανιον kranion
череп]

E. brachyrania, brachycephalia

- збільшення поперечного розміру голови при відносному
зменшенні поздовжнього; короткоголовість.

- увеличение поперечного размера головы при относительном
уменьшении продольного; короткоголовость.

БРОМГІДРОФОБИЯ, ї, ж

бромгидрофобия, и, ж

bromhidrophobia, ae, f [G. βρωμιος смердючий + G. ιδρως hydros піт
+ -phobia]

E. bromhidrophobia

- нав'язливий страх появи неприємного запаху власного тіла,
який можуть відчути сторонні.

- навязчивая боязнь появления неприятного запаха собственного
тела, который могут почувствовать посторонние.

БРОНТОФОБИЯ, ї, ж

бронтофобия, и, ж

brontophobia, ae, f [G. βροντη bronte грім + -phobia]

E. brontophobia

- нав'язливий страх грому.

- навязчивая боязнь грома.

БРУКСОМАНІЯ, ї, ж

бруксомания, и, ж

brixiomania, ae, f [G. βρυξω bryxo від G. βρυχω brycho скреготати
зубами + -mania]

E. brixiomania

- нападopodobне скреготання зубами під час неспання.

- приступообразное скрежетание зубами во время бодрствования.

БУЛІМІЯ, ї, ж син. голод вовчий, кінорексія

булимия, и, ж

bulimia, ae, f [G. βους bus віл + G. λιμος limos голод]

E. bulimia

-патологічне, різко посилене відчуття голоду, яке часто супроводжується загальною слабкістю і болем в животі; спостерігається, напр., при органічних ураженнях головного мозку.

- патологическое, резко усиленное чувство голода, часто сопровождаемое общей слабостью и болью в животе; наблюдается, напр., органических поражениях головного мозга.

БУЛЬБАРНИЙ, а, е

бульбарный, ая, ое

bulbaris, e [G. βολβος bolbos порей]

E. bulbar

- стосується до довгастого мозку.

- относится к продолговатому мозгу.

БУЛЬБОТОМІЯ, і, ж

бульботомия, и, ж

bulbotomia, ae, f [G. βολβος ↑ -+tomia]

E. bulbotomy

- хірургічна операція: перерізання провідних шляхів довгастого мозку

- хирургическая операция: перерезание проводящих путей продолговатого мозга.

В

ВАГАЛЬНИЙ, а, е син. вагусний

вагальный, ая, ое

vagalıs, e [vagari (vago), pp. vagatus блукати]

E. vagal

- пов'язаний з блукаючим нервом.
- связанный с блуждающим нервом.

ВАГНЕРА-ВОЛЬФА ТРЕПАНАЦІЯ ЧЕРЕПА

Вагнера- Вольфа трепанация черепа

trepanatio cranii

E. cranial trepanation

- спосіб кістково-пластичної трепанації черепа, при якому викроюється єдиний шкірно-окісно-кістковий клапоть на вузькій шкірно-апоневротичній ніжці.
- способ костно-пластической трепанации черепа, при котором выкраивается единый кожно-надкостнично-костный лоскут на узкой кожно-апоневротической ножке.

ВАГОТОНІЯ, ї, ж син. парасимпатикотонія

ваготония, и, ж

vagotonia, ae, f [vago- + -tonia]

E. vagotonia

- переважання тонусу парасимпатичної частини вегетативної нервової системи над тонусом її симпатичної частини.
- преобладание тонуса парасимпатической части вегетативной нервной системы над тонусом ее симпатической части.

ВАГУС-ПУЛЬС

вагус-пульс

vagus-pulsus [vago- + pellere, pp. pulsus ударяти, бити]

E. vagus-pulse

- рідкий пульс, що спостерігається при підвищенні тонусу заднього ядра блукаючого нерва.
- редкий пульс, наблюдаемый при повышении тонуса заднего ядра блуждающего нерва.

ВАЙТБРЕХТА ЕНДОРЕАКТИВНА ДИСТИМІЯ син. депресія

дистимічна, депресія ендореактивна, дистимія ендореактивна
Вайтбрехта

эндореактивная дистимия

depressia endoreactiva

E. endoreactive dysthymia

- депресивний стан, що характеризується наявністю нечітко окреслених фаз, нерідко з вітальною тугою, тривогою, іноді дисфорією, іпохондричними явищами.

- депрессивное состояние, характеризующееся наличием нечетко очерченных фаз, нередко с витальной тоской, тревогой, иногда дисфорией, ипохондрическими явлениями.

ВАЛЛЄ БОЛЬОВІ ТОЧКИ

Валле болевые точки

puncta dolorosi Valleixi

E. Valleix's painful points

- обмежені ділянки болючості при натискуванні, які характерні для невриту і невралгії сідничного нерва і які локалізуються біля верхньозадньої клубової ості, між сідничним горбом і великим вертлюгом, посередині стегна ззаді, в підколінній ямці позаду голівки маломілкової кістки, біля кісточки, на тилі стопи в області першої плесневої кістки.

- ограниченные области болезненности при надавливании, характерные для неврита и невралгии седалищного нерва, локализующиеся у верхнезадней подвздошной ости, между седалищным бугром и большим вертелом, посредине бедра сзади, в подколенной ямке, позади головки малоберцовой кости, у лодыжки, на тыле стопы в области первой плюсневой кости.

ВАЛЛЄРОВСЬКЕ ПЕРЕРОДЖЕННЯ син. дегенерація нервових волокон вторинна

Валлеровское перерождение

degeneratio neurofibrarum secundaria

E. secondary degeneration of nerve fibers

- дистрофія і розпад нервових волокон, які виникають при ураженні клітинних тіл нейронів чи при пересіченні нерва і зумовлені випадінням трофічного впливу нейронів.

- дистрофия и распад нервных волокон, возникающие при поражении клеточных тел нейронов или при пересечении нерва и обусловленные выпадением трофического влияния нейронов.

ВАНЛЕРА ФЕНОМЕН

Ванлера феномен

phaenomenum Vanleri

E. Vanler' phenomenon

- вrostання аксонів центрального відрізка перерізаного нерва в куксу переродженого периферичного відрізка вздовж тяжів шванновських клітин; механізм регенерації нерва.

- вращание аксонов центрального отрезка перерезанного нерва в культу перерожденного периферического отрезка нерва вдоль тяжей шванновских клеток; механизм регенерации нерва.

ВЕГЕТАТИВНА БУРЯ

вегетативная буря

emotio vegetativa

E. vegetative emotion

- раптова поява різко виражених вегетативних розладів; спостерігається переважно при ураженні центральних відділів вегетативної нервової системи.

- сочетание внезапно возникающих резко выраженных вегетативных расстройств; наблюдается чаще при поражении центральных отделов вегетативной нервной системы.

ВЕЗАНІЯ, ї, ж

везания, и, ж

vesania, ae, f [

E. vesania

- 1) загальна назва хронічних психозів, перебіг яких проходить

без органічних розладів; 2) загальна назва психічних хвороб, які проявляються послідовною зміною станів депресії, збудження, маячіння і деменції.

-1) общее название хронических психозов, протекающих без органических расстройств; 2) общее название психических болезней, проявляющихся последовательной сменой состояний депрессии, возбуждения, бреда и деменции.

ВЕКОРДІЯ, ї, ж

векордия, и, ж

vecordia, ae, f

E. vecordia

-1) загальна назва будь-яких психічних хвороб; 2) загальна назва психічних хвороб, які проявляються лише в одній із областей психічної діяльності (афективній, інтелектуальній тощо).

-1) общее название любых психических болезней; 2) общее название психических болезней, проявляющихся только в одной из областей психической деятельности (аффективной, интеллектуальной и т. д.).

ВЕНА, и, ж

вена, ы, ж

vena, ae, f [жила]

E. vein

- кровеносна судина, яка несе кров від органів і тканин до серця.

- кровеносный сосуд, несущий кровь от органов и тканей к сердцу.

ВЕНЕРОФОБИЯ, ї, ж

венерофобия, и, ж

venerophobia, ae, f [Venus, eris у римській міфології богиня кохання

+ -phobia]

E. venerobia

- нав'язливий страх заразитись венеричними хворобами.

- навязчивая боязнь заразиться венерическими болезнями.

ВЕНИ МОЗКОВІ

вены мозговые

venae cerebri

E. cerebral vens

- поверхневі мозкові вени (верхні і нижні) збирають кров з кори великих півкуль і субкортикальної білої речовини. Верхні впадають в верхній сагітальний синус, нижні — в поперечний та інші пазухи основи черепа. Глибокі вени забезпечують відток крові з підкіркових ядер, внутрішньої капсули, шлуночків мозку і зливаються в одну велику мозкову вену (v. Cerebri magna Galeni), яка впадає в прямий синус. Вени мозочка впадають в v.cerebri magna і синуси основи черепа. У венах мозку немає клапанів, венозний тиск практично дорівнює внутрішньочерепному, тому при венозному застої підвищується внутрішньочерепний тиск, і, навпаки, порушується венозний відток при внутрішньочерепній гіпертензії (пухлині, гематомі, гіперпродукції цереброспінальної рідини).

- поверхностные мозговые вены (верхние и нижние) собирают кровь из коры больших полушарий и субкортикального белого вещества. Верхние впадают в верхний сагитальный синус, нижние в —поперечный синус и другие пазухи основания черепа. Глубокие вены обеспечивают отток крови из подкорковых ядер, внутренней капсулы, желудочков мозга и сливаются в одну большую мозговую вену (v. Cerebri magna Galeni), которая впадает в прямой синус. Вены мозжечка впадают в v.cerebri magna и синусы основания черепа. В венах мозга нет клапанов, венозное давление практически равняется внутричерепному, поэтому при венозном застое повышается внутричерепное давление, и , наоборот, нарушается венозный отток при внутричерепной гипертензии (опухоли, гематоме, гиперпродукции цереброспинальной жидкости).

ВЕНОСПОНДИЛОГРАФІЯ, і, ж син. флебографія спінальна
веноспондилография, и, ж

venospondylographia, ae, f [vena + G. σπονδυλος spondylos хребець + - graphia]

E. venospondilography

- контрастна рентгенографія хребцевих венозних сплетень, при якій контрастна речовина вводиться в губчасту тканину остистого відростку хребця.

- контрастная рентгенография позвоночных венозных сплетений, при которой контрастное вещество вводят в губчатое вещество остистого отростка позвонка.

ВЕНТРИКУЛІТ, у, ч

венитрикулит, а, м

ventriculitis, idis, f [ventriculus зменшене до venter, tris живіт, шлунок + -itis]

E. ventriculitis

- запалення стінок шлуночків головного мозку.

- воспаление стенок желудочков головного мозга.

ВЕНТРИКУЛОАТРІОСТОМІЯ, і, ж син. венитрикулокардіоанастомоз, операція Шпитці

венитрикулоатриостомія, и, ж

ventriculoatriostomia, ae, f [ventriculo- + atrium передсердя + -stomia]

E. ventriculoatriostomy

- хірургічна операція: відведення цереброспинальної рідини з бічного шлуночка головного мозку в порожнину правого передсердя за допомогою штучної дренажної клапанної системи; застосовується з метою лікування оклюзійної гідроцефалії.

- хирургическая операция: отведения цереброспинальной жидкости из бокового желудочка спинного мозга в полость правого предсердия с помощью искусственной дренажной клапанной системы; применяется с целью лечения окклюзионной гидроцефалии.

ВЕНТРИКУЛОАУРІКУЛОСТОМІЯ, і, ж

венитрикулоаурикулостомія, и, ж

ventriculoauriculostomia, ae, f

E. ventriculoauriculostomy

- хірургічна операція: відведення цереброспінальної рідини з бокового шлуночка головного мозку в вушко правого передсердя за допомогою штучної дренажної клапанної системи; застосовується з метою лікування оклюзійної гідроцефалії.

- хирургическая операция отведения цереброспинальной жидкости из бокового желудочка головного мозга в ушко правого предсердия с помощью искусственной дренажной клапанной системы; применяется с целью лечения окклюзионной гидроцефалии.

ВЕНТРИКУЛОГРАФІЯ, ї, ж

венрикулография, и, ж

ventriculographia, ae, f [ventriculo- + -graphia]

E. ventriculography

- рентгенологічне дослідження головного мозку і його шлуночкової системи після контрастування шлуночків; використовується для топічної діагностики об'ємних внутрішньочерепних процесів і виявлення оклюзій шляхів відтоку цереброспінальної рідини.

- рентгенологическое исследование головного мозга и его желудочковой системы после контрастирования желудочков; используется для топической диагностики объемных внутричерепных процессов и выявления окклюзий путей оттока цереброспинальной жидкости.

V. катетеризаційна

венрикулография катетеризационная

ventriculographia catheterisatica

E. catheterizate ventriculography

- В., при якій контрастну речовину вводять в III шлуночок за допомогою катетера, що проведений через бічний шлуночок і міжшлуночковий отвір.

- В., при которой рентгенконтрастное вещество вводят в III

желудочек с помощью катетера, проведенного через боковой желудочек и межжелудочковое отверстие.

В. позитивна
вентрикулография позитивная
ventriculographia positiva
E. positive ventriculography

- В., з використанням контрастних речовин, які мають високий коефіцієнт поглинання рентгенівського випромінення.

- В., с использованием контрастных веществ, обладающих высоким коэффициентом поглощения рентгеновского излучения.

ВЕНТРИКУЛОГРАФІЯ РАДІОІЗОТОПНА див. вентрикулосцинтиграфія

ВЕНТРИКУЛОКАВОСТОМІЯ, і, ж
вентрикулокавостомия, и, ж
ventriculocavostomia, ae, f
E. ventriculocavostomy

- хірургічна операція: відведення цереброспінальної рідини з бічного шлуночка головного мозку в верхню порожнисту вену за допомогою штучної дренажної клапанної системи; застосовується з метою лікування оклюзійної гідроцефалії.

- хирургическая операция: отведения цереброспинальной жидкости из бокового желудочка головного мозга в верхнюю полую вену с помощью искусственной дренажной клапанной системы; используется с целью лечения окклюзионной гидроцефалии.

ВЕНТРИКУЛОКАРДІОАНАСТОМОЗ див.
вентрикулоатріостомія

ВЕНТРИКУЛОМАСТОЇДОСТОМІЯ, і, ж
вентрикуломастоидостомия, и, ж
ventriculomastoidostomia, ae, f

E. ventriculomastoidostomy

- хірургічна операція: відведення цереброспинальної рідини з бічного шлуночка головного мозку в комірки соскоподібного відростку скроневої кістки з метою лікування оклюзійної гідроцефалії.

- хирургическая операция: отведения цереброспинальной жидкости из бокового желудочка головного мозга в ячейки сосцевидного отростка височной кости с целью лечения окклюзионной гидроцефалии.

ВЕНТРИКУЛОПЕРИТОНЕОСТОМІЯ, і, ж

венстрикулоперитонеостомия, и, ж

ventriculoperitoneostomia, ae, f

E. ventriculoperitoneostomy

- хірургічна операція: відведення цереброспинальної рідини з бічного шлуночка головного мозку в черевну порожнину за допомогою штучної дренажної клапанної системи; застосовується з метою лікування оклюзійної гідроцефалії.

- хирургическая операция отведения цереброспинальной жидкости из бокового желудочка спинного мозга в брюшную полость с помощью искусственной дренажной клапанной системы; применяется с целью лечения окклюзионной гидроцефалии.

ВЕНТРИКУЛОПУНКЦІЯ, і, ж

венстрикулопункция, и, ж

ventriculopunctio, onis, f [ventriculo- + pungere, pp. punctus колоти]

E. ventricular puncture

- прокол бічних шлуночків головного мозку (переважно переднього чи заднього рогів) з лікувальною чи діагностичною метою.

- прокол боковых желудочков головного мозга (преимущественно переднего или заднего рогов) с лечебной или диагностической целью.

ВЕНТРИКУЛОСКОП, а, ч

венстрикулоскоп, а, м

ventriculoscopium, i, n [vevtriculo- + -scopia]

E. ventriculoscope

- эндоскоп, що призначений для огляду шлуночків головного мозку і виконання діагностичних і лікувальних маніпуляцій.

- эндоскоп, предназначенный для осмотра желудочков головного мозга и выполнения диагностических и лечебных манипуляций.

ВЕНТРИКУЛОСКОПІЯ, і, ж

вентрикулоскопия, и, ж

ventriculoscopia, ae, f

E. ventriculoscropy

- метод дослідження шлуночків головного мозку (бічних і III-го) шляхом огляду їх порожнини за допомогою вентрикулоскопа.

- метод исследования желудочков головного мозга (боковых и III-го) путем осмотра их полости при помощи вентрикулоскопа

ВЕНТРИКУЛОСТОМІЯ, і, ж

вентрикулостомия, и, ж

ventriculostomia, ae, f [ventriculo- + -stomia]

E. ventriculostomy

- хірургічна операція: відведення цереброспінальної рідини із шлуночків головного мозку в субарахноїдальний простір з метою лікування оклюзійної гідроцефалії.

- хирургическая операция отведения цереброспинальной жидкости из желудочков головного мозга в субарахноидальное пространство с целью лечения окклюзионной гидроцефалии.

ВЕНТРИКУЛОСЦИНТИГРАФІЯ, і, ж син. вентрикулографія радіоізотопна

вентрикулосцинтиграфия, и, ж

ventriculoscintigraphy, ae, f [ventriculo- + scintillare виблискувати + -graphia]

E. ventriculoscintigraphy

- метод дослідження циркуляції цереброспінальної рідини шляхом введення радіоактивних ізотопів в шлуночки головного мозку з

наступною реєстрацією активності радіодіагностичними приладами.

- метод исследования циркуляции cerebroспинальной жидкости пу тем введения радиоактивных изотопов в желудочки головного мозга с последующей регистрацией активности радиодиагностическими установками.

ВЕНТРИКУЛОТОМІЯ, і, ж

вендрикулотомия, и, ж

ventriculotomia, ae, f [ventriculo- + -tomia]

E. ventriculotomy

- хірургічна операція: розтин порожнини шлуночка головного мозку.

- хирургическая операция: вскрытие полости желудочка головного мозга.

ВЕНТРИКУЛОЦИСТЕРНОСТОМІЯ, і, ж

вендрикулоцистерностомия, и, ж

ventriculocisternostomia, ae, f

E. ventriculocisternostomy

- хірургічна операція: створення сполучення між порожниною бічного чи III-го шлуночка головного мозку і підпаутинними цистернами з метою лікування оклюзійної гідроцефалії.

- хирургическая операция: создание сообщения между полостью бокового или III-го желудочка головного мозга и подпаутинными цистернами с целью лечения окклюзионной гидроцефалии.

В. надхіазмальна

вендрикулоцистерностомия надхіазмальная

ventriculocisternostomia suprachiasmatica

E. suprachiasmatic ventriculocisternostomy

- В., яка виконується шляхом перфорації термінальної пластинки з метою відведення цереброспинальної рідини із III-го шлуночка головного мозку.

- В., выполняемая путем перфорации терминальной пластинки

с целью отведения цереброспинальной жидкости из III-го желудочка спинного мозга.

В. передньолатеральна

вентрикулоцистерностомия переднелатеральная

ventriculocisternostomia anterolateralis

E. anterolateral ventriculocisternoostomy

- В. для відведення цереброспинальної рідини із переднього рога бічного шлуночка головного мозку в цистерну латеральної ямки великого мозку.

- В. для отведения цереброспинальной жидкости из переднего рога бокового желудочка головного мозга в цистерну латеральной ямки большого мозга.

ВЕНТРИКУЛОЮГУЛОСТОМІЯ, і, ж

вентрикулоюгулостомия, и, ж

ventriculojugulostomia, ae, f

E. ventriculojugulostomy

- хірургічна операція: відведення цереброспинальної рідини із бічного шлуночка головного мозку у внутрішню яремну вену за допомогою штучної дренажної клапанної системи для лікування відкритої та оклюзійної гідроцефалії.

- хирургическая операция: отведения цереброспинальной жидкости из бокового желудочка головного мозга во внутреннюю яремную вену с помощью искусственной дренажной клапанной системы для лечения открытой и окклюзионной гидроцефалии.

ВЕНТРИКУЛЯРНИЙ, а, е

вентрикулярный, ая, ое

ventricularis, e

E. ventricular

- шлуночковий; такий, що відноситься до шлуночка (головного мозку, серця).

- желудочковый; относящийся к желудочку (головного мозга,

сердца).

ВЕРБАЛЬНИЙ, а, е

вербальный, ая, ое

verbalis, e

E. verbal

- словесний; такий, що відноситься до мовлення.

- словесный; относящийся к речи.

ВЕРБИГЕРАЦІЯ, ї, ж

вербигерация, и, ж

verbigeratio, onis, f [verbigerare, pp. verbigeratus говорити]

E. verbigeration

- психічне порушення у вигляді одноманітного повторення чи викрикування одних і тих же вигуків, слів чи коротких фраз; спостерігається, напр., при кататонічних синдромах.

- психическое нарушение в виде однообразного повторения одних и тех же междометий, слов или коротких фраз; наблюдается, напр., при кататонических синдромах.

ВЕРГИ КІСТА син. кіста передньої перетинки

Верги киста

cystis Verga'

E. Verga's cyst

- аномалія розвитку: скопичення рідини між листками прозорої перегородки головного мозку.

- аномалія розвитку: скопление жидкости между листками прозрачной перегородки головного мозга.

ВЕРНІКЕ АЛОПСИХОЗ

Вернике аллопсихоз

allopsychosis Wernicke'

E. Wernicke' allopsychosis

- психоз з переважанням спотворених уявлень хворого про

зовнішній світ чи про зв'язки між подіями і явищами зовнішнього світу.

- психоз с преобладанием искаженных представлений больного о внешнем мире или о связях между событиями и явленными внешнего мира.

ВЕРНИКЕ АУТОПСИХОЗ син. аутопсихоз

Вернике аутопсихоз

autopsychosis Wernicke'

E. Wernicke' autopsychosis

- психоз з переважанням змінених і хибних уявлень хворого про власну особистість, змін самопочуття та самооцінки.

- психоз с преобладанием измененных и ложных представлений, о собственной личности, изменений самочувствия и самооценки.

ВЕРНИКЕ АУТОПСИХОЗ ЕКСПАНСИВНИЙ

Вернике аутопсихоз експансивний

autopsychosis expansiva Wernicke'

E. Wernicke' expansive autopsychosis

- різновид В.а., який характеризується підвищеним настроєм чи екзальтацією, завищеною самооцінкою, маячними ідеями величі.

- разновидность В.а., характеризующаяся повышенным настроением или экзальтацией, преувеличенной самооценкой, бредовыми идеями величия.

ВЕРНИКЕ АУТОХТОННІ ІДЕЇ син. ідеї аутохтонні

Вернике аутохтонні ідеї

ideae autochthonae Wernicke'

E. Wernicke' autochthonous ideas

- відчужені думки, що втратили власну приналежність, виникнення яких приписується хворим дією ззовні.

- отчужденные, утратившие собственную принадлежность мысли, возникновения которых приписывается больным действием извне.

ВЕРНИКЕ ЕКСПАНСИВНІ ІДЕЇ син. ідеї величі, ідеї мегаломанічні, ідеї експансивні

Вернике экспансивные идеи

idea expansiva Wernicke'

E. Wernicke' expansive ideas

- маячні і маніакальні ідеї, що проявляються переоцінкою власної особистості, своїх можливостей і фізичних якостей.

- бредовые и маниакальные идеи, проявляющиеся переоценкой собственной личности, своих возможностей и физических качеств.

ВЕРНИКЕ ПСИХОЗ СТРАХУ

Вернике психоз страха

psychosis, is, f

E. psychosis

- гострий афективний психоз з вираженням страхом, агітацією та афективним маячінням.

- острый аффективный психоз с выраженным страхом, агитацией и аффективным бредом.

ВЕРНИКЕ-МАННА ПОЗА

Вернике- Манна поза

positio Wernicki-Manni

E. Wernicke-Mann' position

- своєрідна поза хворого при геміпарезі (паралічі), який розвинувся внаслідок ураження внутрішньої капсули: приведення плеча до тулуба, згинання передпліччя, згинання і пронація кисті, розгинання стегна, голілки і підшовне згинання стопи; зумовлена підвищенням м'язового тонузу згиначів руки і розгиначів ноги.

- своеобразная поза больного при гемипарезе (параличе), развившимся вследствие поражения внутренней капсулы: приведение плеча к туловищу, сгибание предплечья, сгибание и пронация кисти, разгибание бедра, голени и подошвенное сгибание стопы; обусловлена повышением мышечного тонуса сгибателей руки и разгибателей ноги.

ВЕРТЕБРАЛЬНО-БАЗИЛЯРНА НЕДОСТАТНІСТЬ син.
вертебро-базиллярна недостатність

вертебрально-базиллярная недостаточность

insufficiencia vertebrobasilaris

E. vertebrobasilar insufficiency

- недостатність кровообігу в системі хребцевих і базиллярної артерій, яка виникає при їх стенозі з недостатністю колатерального кровообігу, аномаліях розвитку артерій, при остеохондрозі шийного відділу хребта; характеризується переважно симптомокомплексом повторних скороминучих порушень кровообігу в стовбурі головного мозку (системним запамороченням, диплопією, атаксією при ході, дизартрією, дисфагією).

- недостаточность кровообращения в системе позвоночных и базиллярной артерий, возникающая при их стенозе с недостаточностью коллатерального кровообращения, аномалиях развития артерий, при остеохондрозе шейного отдела позвоночника; характеризуется преимущественно симптомокомплексом повторных преходящих нарушений кровообращения в стволе головного мозга (системным головокружением, диплопией, атаксией при ходьбе, дизартрией, дисфагией).

ВЕРТЕБРАЛЬНИЙ, а, е

вертебральный, а, е

vertebralis, e

E. vertebral

- хребцевий; той, що відноситься до хребців.

- позвоночный; относящийся к позвонкам.

ВЕРТИГОФОБИЯ, ї, ж

вертигофобия, и, ж

vertigophobia, ae, f [vertigo запаморочення +-phobia]

E. vertigophobia

- нав'язливий острах запаморочення і втрати рівноваги.

- навязчивая боязнь головокружения и потери равновесия.

ВИБУХАННЯ МОЗКУ син. пролапс мозку, протрузія мозку
выбухание мозга

protrusio cerebri

E. protrusion of cerebri

- випинання речовини головного мозку через дефект мозкових оболонки і кісток черепа.

- выпячивание вещества головного мозга через дефект мозговых оболочек и костей черепа.

В. мозку вторинне син. випадіння мозку пізніше

выпадение мозга вторичное

protrusio cerebri secundaria

E. protrusio of cerebri secondary

- В.м., яке зумовлене гнійно-запальними ускладненнями проникного черепно-мозгового поранення (дифузним чи обмеженим енцефалітом, абсцесами мозку).

- В.м., обусловленное гнойно-воспалительными осложнениями проникающего черепно-мозгового ранения (диффузным или ограниченным энцефалитом, абсцессами мозга).

В. мозку первинне син. випадіння мозку раннє

выпадение мозга первичное

protrusio cerebri primaria

E. protrusio of cerebri primary

- В.м. при проникному черепно-мозговому пораненні, яке зумовлене травматичним набряком мозку, внутрішньочерепним крововиливом чи гострою післятравматичною гідроцефалією.

- В.м. при проникающем черепно-мозговом ранении, обусловленном травматическим отеком мозга, внутричерепным кровоизлиянием или

острой посттравматической гидроцефалией.

ВИВИХ НЕРВА

вивих нерва

luxatio nervi

E. luxation of nerve

- зміщення нерва з його ложа при рухах кінцівки, зумовлене руйнуванням фасціальної піхви, яка фіксує його в кістковій борозні.

- смещение нерва из его ложа при движениях конечности, обусловленное разрушением фасциального влагалища, фиксирующего его в костной борозде.

ВИНДШЕЙДА ТРИАДА

Виндшейда триада

trias Vindcheidi

E. Vincheid' triad

- поєднання трьох ознак атеросклерозу мозкових судин: головний біль, запаморочення і розлад пам'яті.

- сочетание трёх признаков атеросклероза мозговых сосудов: головная боль, головокружение и расстройство памяти.

ВІРУС ЕНЦЕФАЛІТУ ДОЛИНИ МУРРЕЯ син. вірус австралійського енцефаліту, вірус австралійської Х-хвороби

вірус енцефалита долины Муррея

virus encephalitidis Murray Valley'

E. Murray Valley' encephalitis virus

- В. роду флаовірусів, родини тогавірусів; екологічна група арбовірусів; підгрупа збудника японського енцефаліту; збудник однойменної хвороби у людини.

- В. рода флаовірусів, семейства тогавірусів; экологическая группа арбовірусів; подгруппа возбудителя японского енцефалита; возбудитель одноименной болезни у человека.

ВІРУС ЕНЦЕФАЛІТУ СЕНТ-ЛУІС

вірус енцефалита Сент-Луис

virus encephalitidis St. Louis

E. St.Louis encephalitis virus

- В. роду флавівірусів, родини тогавірусів: екологічна група арбовірусів; збудник однойменної хвороби у людини.

- В. рода флавовирусов, семейства тогавирусов; экологическая группа арбовирусов; возбудитель одноименной болезни у человека.

ВІРУС ЕНЦЕФАЛОМІОКАРДИТУ син. вірус поліенцефаліту гризунів, вірус параполіомієліту

вірус энцефаломиокардита

virus parapolyomyelitidis

E. parapolyomyelitidis

- В. роду ентеровірусів, родини пікорнавірусів; у людини викликає захворювання з пропасницею, яке рідко зустрічається, і уражує ЦНС.

- В. рода энтеровирусов, семейства пикорнавирусов; у человека вызывает редко встречающееся лихорадочное заболевание с поражением ЦНС.

ВІРУС ІЛЬЄУС

вірус Ильеус

virus Pleus'

E. Pleus virus

- В. роду тогавірусів, родини флавівірусів; екологічна група арбовірусів; збудник однойменної пропасниці із групи комариних вірусних енцефалітів людини.

- В. рода тогавирусов, семейства флавовирусов; экологическая группа арбовирусов; возбудитель одноименной лихорадки из группы комариных вирусных энцефалитов человека.

ВІРУС КАЛІФОРНІЙСЬКОГО ЕНЦЕФАЛІТУ

вірус калифорнийского энцефалита

virus encephalitidis Californica

E. Californic encephalitis virus

- В. роду буньявірусів; екологічна група арбовірусів; антигенна

група Каліфорнія; збудник однойменної хвороби із групи комариних енцефалітів людини.

- В. рода буньявірусів; екологічна група арбовірусів; антигенна група Каліфорнія; збудитель одноименной болезни из группы комариных энцефалитов человека.

ВІРУС КЛІЩОВОГО ЕНЦЕФАЛІТУ син. В. весняно-літнього енцефаліту, В. далекосхідного (російського) енцефаліту

вірус кліщового енцефалита

virus encephalitidis acarinari

E. tick-borne encephalitis virus

- В. роду флавовірусів; екологічна група арбовірусів, антигенна група В; відомі східний і західний (центрально-європейський) варіанти; збудник однойменної хвороби у людини.

- В. рода флавовірусів; екологічна група арбовірусів, антигенна група В; известны восточный и западный (центрально-европейский) варианты; возбудитель одноименной болезни у человека.

ВІРУС ЛІМФОЦИТАРНОГО ХОРИОМЕНИНГІТУ

вірус лимфоцитарного хориоменингита

virus choriomeningitidis lymphocytica

E. lymphocytic choriomeningitis virus

- В. роду аренавірусів; викликає латентну інфекцію у мишей; збудник однойменної хвороби людини.

- В. рода аренавірусів; вызывает латентную инфекцию у мышей; возбудитель одноименной болезни человека.

ВІРУС МЕНГО

вірус Менго

virus Mengo'

E. Mengo virus

- В. роду ентеровірусів, родини пікорнавірусів; викликає енцефаломіокардит у деяких видів домашніх і диких тварин,

здебільшого у гризунів; у людини викликає менінгіт Менго.

- В. рода ентеровірусів, семейства пікорнавірусів; вызывает энцефаломиокардит у некоторых видов домашних и диких видов животных, главным образом у гризунов; у человека вызывает менингит Менго.

ВІРУС МОЛОЧНОЇ ПРОПАСНИЦІ син. В. двохвильового менінгоенцефаліту

вірус молочної лихорадки

virus encephalitidis acarinarum

E. tick-borne encephalitis virus

- В. європейський (західний) варіант В. кліщового енцефаліту; збудник двохвильового весняно-літнього енцефаліту.

- В. європейський (західний) варіант В. кліщового енцефаліту; возбудитель двухволнового весенне-летнего энцефалита.

ВІРУС ПОЛІОМІЄЛІТУ син. поліовірус

вірус поліомієліта

virus poliomyelitidis

E. poliomyelitis virus

- В. роду ентеровірусів, родини пікорнавірусів; збудник однойменної хвороби людини.

- В. рода ентеровірусів, семейства пікорнавірусів; возбудитель одноименной болезни человека.

ВІРУС ЯПОНСЬКОГО ЕНЦЕФАЛІТУ

вірус японського енцефаліта

virus encephalitidis Japonica

E. Japanese encephalitis virus

- В. роду флавівірусів, родини тогавірусів; екологічна група арбовірусів; антигенна група В; збудник однойменної хвороби людини.

- В. рода флавівірусів, семейства тогавірусів; экологическая группа арбовирусів; антигенная группа В; возбудитель одноименной болезни человека.

ВИРХОВА ВАСКУЛЬОЗНИЙ ПАХІМЕНІНГІТ син. пахіменінгіт
геморагічний внутрішній

Вирхова васкулезный пахименингит

pachimeningitis, idis, f

E. pachimeningitidis

- різновид хронічного рецидивуючого пахіменінгіту верхньолатеральної поверхні півкуль головного мозку, який характеризується крововиливами в тверду мозкову оболонку і значним її потовщенням внаслідок утворення гематом; проявляється головним болем, менингеальними симптомами, що наростають, епілептиформними нападами.

- разновидность хронического рецидивирующего пахименингита верхнелатеральной поверхности полушарий головного мозга, характеризующаяся кровоизлияниями в твердую мозговую оболочку и значительным ее утолщением вследствие образования гематом; проявляется головными болями, нарастающими менингеальными симптомами, эпилептиформными припадками.

ВКЛИНЕННЯ МОЗКУ

вклинение мозга

impractio cerebri [im-+pangere, pp. ractusвстромляти]

E. impaction of brain

- грижоподібне випинання ділянки головного мозку в природні отвори кісток черепа (напр., в великий потиличний отвір) чи отвори твердої мозкової оболонки, яке розвивається в результаті різкого збільшення об'єму головного мозку (при набряку, абсцесі, пухлині мозку тощо).

- грыжеподобное выпячивание участка головного мозга в естественные отверстия костей черепа (напр., в большое затылочное отверстие) или отверстия твердой мозговой оболочки, развивающееся в результате резкого увеличения объема головного мозга (при отеке, абсцессе, опухоли мозга и т.д.).

ВНУТРІШНЬОЧЕРЕПНИЙ ТИСК

внутричерепное давление

tensio intracranialis [intra- + G. κρανιον kranion череп]

E. intracranial tension

- тиск в порожнині черепа і в шлуночках мозку; рівень якого визначається напруженням мозкової речовини, гідростатичним і осмотичним тиском цереброспінальної рідини, тканинної рідини і крові; в клініці про В.т., як правило, судять за величиною гідростатичного тиску цереброспінальної рідини; В.т. підвищується при гідроцефалії, об'ємних процесах головного мозку тощо.

- давление в полости черепа и желудочках мозга; уровень которого определяется напряжением мозгового вещества, гидростатическим и осмотическим давлением цереброспинальной жидкости, тканевой жидкости и крови; в клинике о В.д. обычно судят по величине гидростатического давления цереброспинальной жидкости; В.д. повышается при гидроцефалии, объемных процессах головного мозга и т.д.

ВОЛОКНО НЕРВОВЕ

волокно нервное

neurofibra, ae, f [G. νευρον neuron нейрон + fibra]

E. nerve fiber

- відросток нервової клітини, оточений мієліновою оболонкою.

- отросток нервной клетки, окруженный миелиновой оболочкой.

ВТИСНЕННЯ ПАЛЬЦЕПОДІБНІ

вдавления пальцеобразные

impressiones digitatae

E. digitate impression, impressiones digitatae

- заглибини на внутрішній поверхні кісток склепіння черепа, що відповідають звивинам кори головного мозку; посилення В.П. є ретгенологічною ознакою довготривалого підвищеного внутрішньочерепного тиску.

- углубления на внутренней поверхности костей свода черепа,

отвечающие извилинам коры головного мозга; усиление В.П. является ретгенологическим признаком длительного повышенного внутричерепного давления.

В'ЯЗКІСТЬ ПСИХІЧНА син. вискозність психічних процесів
вязкость психическая

viscositas psychica

E. psychic viscosity

- в психіатрії- розлад психічної діяльності (мислення, мовлення, афектів), що проявляється його уповільненістю, недостатньою гнучкістю, тощо.

- в психиатрии- расстройство психической деятельности (мышления, речи, аффектов), проявляющееся его замедленностью, недостаточной гибкостью и т.д.

В. афективна

вязкость аффективная

viscositas affectiva

E. affective viscosity

- В. емоційних реакцій зі схильністю до застрявання на певних емоційних переживаннях (образа, засмучення тощо), що поєднується з легкістю виникнення бурхливих афектів.

- В. эмоциональных реакций со склонностью к застрыванию на определенных эмоциональных переживаниях (обида, огорчения и т.д.), сочетающаяся с легкостью возникновения бурных аффектов.

В. мислення

вязкость мышления

viscositas cogitationis

E. viscosity of mentality

- В., що проявляється бідністю уявлень та ідей, застряванням думок в свідомості, уповільненням і ґрунтовністю асоціативного процесу, нездатністю при аналізі явищ виділити суттєве і не суттєве.

- В., проявляющаяся бедностью представлений и идей,

застреванием мыслей в сознании, замедленностью и обстоятельностью ассоциативного процесса, неспособностью при анализе выделить существенное и несущественное.

В. психічна див. в'язкість

Г

ГАЛЮЦИНАЦІЇ, ій, мн.

галлюцинации, ий, мн.

hallucinationes, um, f/pl [alucinari (alucinor), pp. alucinatus марити]

E. hallucinations

- розлад сприйняття у вигляді відчуття і образів, які мимовільно виникають без реального подразника (об'єкта) і які набувають для хворого характер об'єктивної реальності; Г. можуть бути початковим симптомом ("аурою") епілептичних нападів, проявом органічного ураження головного мозку, а також симптомом психічних захворювань, напр., шизофренії.

- расстройства восприятия в виде ощущений и образов, произвольно возникающих без реального раздражителя (объекта) и приобретающих для больного характер объективной реальности; Г. могут быть начальным симптомом ("аурой") эпилептических припадков, проявлением органического заболевания головного мозга, а также симптомом психических заболеваний, напр., шизофрении.

Г. зорові син. галюцинації оптичні

галлюцинации зрительные

hallucinationes visuales

E. visual hallucinations

- Г. у вигляді зорових відчуттів і (чи) образів; спостерігається при подразненні патологічним процесом зовнішньої поверхні потиличної

частки головного мозку.

- Г. в виде зрительных ощущений и (или) образов; наблюдается при раздражении патологическим процессом наружной поверхности затылочной доли головного мозга.

Г. слухові син. галюцинації акустичні

галлюцинации слуховые

hallucinations auditoriae

E. auditory hallucinations

- Г. в вигляді елементарних звуків (шум, дзвін, тріск) чи складних акустичних образів (мовлення, музика); виникають при подразненні патологічним процесом середньої частини верхньої скроневої звивини, яка розташована на зовнішній поверхні скроневої частки головного мозку.

- Г. в виде элементарных звуков (шум, звон, треск) или сложных акустических образов (речи, музыки); возникают при раздражении патологическим процессом средней височной извилины, расположенной на внешней поверхности височной доли головного мозга.

Г. смакові

галлюцинации вкусовые

hallucinationes gustatoriae

E. gustatory hallucinations

- Г. у вигляді смакових відчуттів, частіше неприємних, невластивих їжі, яка приймається, обо які виникають без прийому їжі; виникають переважно при подразненні патологічним процесом звивини морського коника, яка розташована на медіальній поверхні скроневої частки головного мозку.

- Г. в виде вкусовых ощущений, чаще неприятных, несвойственных принимаемой пище или возникающие без приема пищи; возникают преимущественно при раздражении патологическим процессом извилины морского конька, расположенной на медиальной поверхности височной доли головного

мозга.

ГАЛЮЦИНОЗ, у, ч

галлюциноз, а, м

hallucinosi, is, f [alucinari (alucinor), pp. alucinatus мари́ти +- osis]

E. hallucinosis

- психопатологічний синдром, який характеризується багаточисельними галюцинаціями, переважно зоровими, слуховими чи тактильними, які можуть супроводжуватися маячінням.

- психопатологический синдром, характеризующийся обильными галлюцинациями, преимущественно зрительными, слуховыми или тактильными, которые могут сопровождаться бредом.

ГАММА-ЕНЦЕФАЛОГРАФІЯ, ї, ж син. енцефалосцинтиграфія

гамма-энцефалография, и, ж

gamma-encephalographia, ae, f

E. gamma-encephalography

- метод діагностики захворювань головного мозку, який базується на виявленні накопичення попередньо введених радіоактивних ізотопів в окремих ділянках мозкової речовини за допомогою радіометричних установок.

- метод диагностики заболеваний головного мозга, основанный на выявлении накопления предварительно введенных радиоактивных изотопов в отдельных участках мозгового вещества с помощью радиометрических установок.

ГАММА-РИТМ, у, ч син. гамма-хвилі

гамма-ритм, а, м

gamma-rhythmus, i, m [G. ρυθμός rhythmos розмірність, ритм]

E. gamma-rhythm

- синусоїдні коливання сумарного потенціалу головного мозку з частотою 31-70/с і амплітудою до 5-7 мкВ, які виявляються за допомогою електроенцефалографії. Г.-Р. є фізіологічним ритмом дорослої людини в стані неспання, однак, згідно з сучасною

класифікацією Г.-Р. називають “високочастотним γ -ритмом”.

- синусоидные колебания суммарного потенциала головного мозга с частотой 31-70/с и амплитудой до 5-7 мкВ, которые определяются при помощи электроэнцефалографии. Г.-Р. является физиологическим ритмом взрослого человека в состоянии бодрствования, однако в соответствии с современной классификацией Г.-Р. называют “высокочастотным γ -ритмом”.

ГАНГЛИЙ, я, ч син. нервовий вузол

ганглий, я, м

ganglion, i, n [G. γαγγλιον ganglion вузлова припухлість]

E. ganglion

- обмежене скопичення нейронів, яке розташоване по ходу нерва і оточене сполучнотканинною капсулою; в Г. знаходяться також нервові волокна, нервові закінчення та кровеносні судини. Г. є складовою частиною симпатичної нервової системи, від нейронів симпатичних нервових вузлів відходять постгангліонарні нервові волокна до органів черевної порожнини та спінальних периферичних нервів і в їх складі ідуть до м'язів, шкіри, судин тощо.

- ограниченное скопление нейронов, расположенное по ходу нерва и окруженное соединительнотканной капсулой; в Г. находятся также нервные волокна, нервные окончания и кровеносные сосуды. Г. является составной частью симпатической нервной системы, от нейронов симпатических нервных узлов отходят постганглионарные нервные волокна к органам брюшной полости и спинальным периферическим нервам и в их составе идут к мышцам, коже, сосудам и т.д.

ГАНГЛИОАСТРОЦИТОМА, и, ж

ганглиоастроцитомы, ы, ж

ganglioglioma, atis, n [G. γαγγλιον ganglion вузлова припухлість + G. αστρον astron зірка + G. κυτος cytos клітина + -oma]

E. ganglioglioma

- гангліогліома, гліальний компонент якої походить із астроцитів.

- гангиоглиома, глиальный компонент которой происходит из астро-цитов.

ГАНГЛИОГЛИОМА, и, ж
гангиоглиома, ы, ж
ganglioglioma, atis, n [G. γαγγλιον ganglion вузлова припухлість +
G. γλια glia клей + - oma]

E. ganglioglioma

- пухлина, яка розвивається із клітин глії та нервових гангліїв.
- опухоль, развивающаяся из клеток глии и нервных ганглиев.

ГАНГЛИОНЕВРОМА, и, ж син.гангліома, гангліоцитома, неврома
гангліонарна, симпатикоцитома
гангліоневрома, ы, ж
ganglioneuroma, atis, n [G. γαγγλιον ↑ + G. νευρον ↑ + -oma]

E. ganglioneuroma

- доброякісна пухлина, яка розвивається із елементів симпатичних нервових гангліїв.
- доброкачественная опухоль, развивающаяся из элементов симпати-ческих нервных ганглиев.

ГАНГЛИОНЕЙРОБЛАСТОМА, и, ж
гангліонейробластома, ы, ж
ganglioneuroblastoma, atis, n [G. γαγγλιον ↑ + G. νευρον ↑ + G. βλαστος
blastos паросток + - oma]

E. ganglioneuroblastoma

- злоякісний варіант гангліоневроми.
- злокачественный вариант гангліоневромы.

ГАНГЛИОНИТ, у, ч син. гангліоніт

гангліонит, а, м

gangli(on)itis, idis, f [G. γαγγλιον ↑ + -itis]

E. ganglionitis

- запалення нервового вузла; проявляется вазомоторними,

секреторними, пілоромоторними і трофічними розладами у відповідних зонах, порушенням функції внутрішніх органів, зниженням больової чутливості, явищами гіперпатії, зниженням сухожильних рефлексів, емоційними розладами.

- воспаление нервного узла; проявляется вазомоторными, секреторными, пилоромоторными и трофическими расстройствами в соответствующих зонах, нарушением функции внутренних органов, снижением болевой чувствительности, явлениями гиперпатии, снижением сухожильных рефлексов, эмоциональными расстройствами.

ГЕМАТОМА, и, ж син. крововилив, кров'яна пухлина

гематома, и, ж

haematoma, atis, f [G. αἷμα, αἷμα haima, atos кров + -oma]

E. hematoma

- обмежене скопичення крові в тканинах при пошкодженні судин з утворенням в них порожнини, що містить рідку кров чи кров, що згорнулась.

- ограниченное скопление крови в тканях при поражении сосудов с образованием в них полости, содержащей жидкую или свернувшуюся кровь.

Г. внутрішньомозкова

гематома внутримозговая

haematoma intracerebrale

E. intracerebral hematoma

- обмежене скопичення крові в мозковій речовині, яке виникає в більшості випадків в зоні забиття мозку. Клініка гострої Г. в. характеризується швидким розвитком загальнономозкових, контрлатерально — виражених вогнищевих, наявністю стовбурових симптомів аж до коматозного стану в ранньому періоді після травми. Рідше спостерігаються пізні інсультподібні гематоми, коли має місце світлий проміжок з наступним наростанням симптоматики Г. в. Г. в. може розвиватися при геморагічному інсульті і її називають інсульт-

гематомою.

- ограниченное скопление крови в мозговом веществе, возникающее преимущественно в зонешиба мозга. Клиника острой Г. в. характеризуется быстрым развитием общемозговых, контрлатерально — выраженных очаговых, наличием стволовых симптомов вплоть до развития коматозного состояния в раннем периоде после травмы. Реже наблюдаются инсультообразные гематомы, когда имеет место светлый промежуток с последующим нарастанием симптоматики Г. в. Г. в. может развиваться при геморрагическом инсульте и ее называют инсульт-гематомой.

Г. внутрішньочерепна
гематома внутричерепная
haematoma intracranialis
E. intracranial hematoma

- крововилив, який виник в порожнині черепа в результаті травми або інсульту і який здатний в силу своєї величини, особливостей локалізації, рефлекторних дій у поєднанні з іншими факторами, що впливають на ємкість інтракраніальних резервних просторів, зумовити розвиток місцевої і (чи) загальної компресії головного мозку.

- кровоизлияние, возникшее в полости черепа в результате травмы и способное в силу своей величины, особенностей локализации, рефлекторных воздействий и в сочетании с другими факторами, влияющими на емкость интракраниальных резервных пространств, обусловит развитие местной и (или) общей компрессии головного мозга.

Г. епідуральна
гематома эпидуральная
haematoma epiduralis
E. epidural hematoma

- скопичення крові між внутрішньою пластинкою черепа і твердою мозковою оболонкою . Виникає здебільшого при переломах кісток черепа з пошкодженням менінгеальних судин, в основному середньої

менінгеальної артерії та її гілочок. Кров, що виливається, відшаровує тверду оболонку від кісток черепа. Джерелом утворення Г. е. можуть бути також пошкоджені синуси та диплоїчні судини кісток черепа. Клініка Г. е. характеризується наявністю, як правило короткого, світлого проміжка і наступним розвитком гіпертензійного синдрому, вогнищевої неврологічної симптоматики, стовбурових симптомів.

- скопление крови между внутренней пластинкой черепа и твердой мозговой оболочкой. Возникает преимущественно при переломах костей черепа с повреждением менингеальных сосудов, в основном средней менингеальной артерии и ее веточек. Изливающаяся кровь отслаивает твердую мозговую оболочку от костей черепа. Источником образования Г. е. могут быть также поврежденные синусы и диплоические сосуды костей черепа. Клиника Г. е. характеризуется наличием, как правило короткого, светлого промежутка и последующим развитием гипертензионного синдрома, очаговой неврологической симптоматики, стволовых симптомов.

Г. субдуральна
гематома субдуральная
haematoma subduralis
E. subdural hematoma

- скопичення крові між твердою і павутинною оболонками головного мозку. Утворюється в основному в результаті кровотечі із вен м'якої оболонки, які впадають в синуси, часто при непрямій травмі. Кров накопичується над гемісферами мозку, в деяких випадках — на основі черепа, між півкулями, над полюсами лобових і потиличних часток. При повільному формуванні такої гематоми протягом декількох тижнів навколо неї формується сполучнотканинна капсула.

- скопление крови между твердой и паутинной оболочками головного мозга. Образуется в результате кровотечения из впадающих в синусы вен мягкой оболочки головного мозга, часто при не прямой травме. Кровь накапливается преимущественно над гемисферами

мозга, в ряде случаев — на основании черепа, между полушариями, над полюсами лобных и затылочных долей. При медленном формировании такой гематомы на протяжении нескольких недель вокруг нее формируется соединительнотканная капсула.

ГЕМАТОМИЄЛІЯ, і, ж

гематомиєлія, и, ж

hematomyelia, ae, f [haemato- + G. мхелпт myelos спинний мозок]

E. hematomyelia, myeloplexy, myelorrhagia

-крововилив в сіру речовину спинного мозку; виникає , як правило, при закритій хребетно-спинномозковій травмі. Такі крововиливи розповсюджуються від центрального каналу в поперечному напрямку, руйнуючи при цьому передню і задню спайки, передні і задні роги спинного мозку та стискають провідні шляхи, що розташовані в білій речовині. В місці крововиливу нервова тканина гине і після його розсмоктування відмічається розростання гліальної тканини і утворення кіст. Здебільшого травматична Г. виникає в шийному і поперековому потовщенні спинного мозку, проявляється синдромом повного чи часткового порушення провідності спинного мозку, дисоційованими розладами чутливості. Лікування здебільшого консервативне.

- кровоизлияние в серое вещество спинного мозга; возникает , как правило, при закрытой позвоночно-спинномозговой травме. Такие кровоизлияния распространяются от центрального канала в поперечном направлении, разрушая при этом переднюю и заднюю спайки, передние и задние рога спинного мозга и сдавливают проводящие пути, расположенные в белом веществе. В месте кровоизлияния нервная ткань погибает и после его рассасывания отмечается разрастание глиальной ткани и образование кист. Наиболее часто травматическая Г. возникает в шейном и поясничном утолщении спинного мозга, проявляется синдромом полного или частичного нарушения проводимости спинного мозга, диссоциированными расстройствами чувствительности. Лечение преимущественно консервативное.

ГЕМАТОРАХІС, у, ч

гематоракис, а, м

haematorrhachis, is, f [haemato- + G. ραχίς rhachis хребет]

Е. hematorrhachis

- крововилив в оболонки спинного мозку.

- кровоизлияние в оболочки спинного мозга.

ГЕМАТОФОБИЯ, ї, ж

гематофобия, и, ж

haemophobia, ae, f [haemato- + - phobia]

Е. haemophobia

- нав'язливий страх крові.

- навязчивая боязнь крови.

ГЕМІАГЕВЗІЯ, ї, ж

гемиагевзия, и, ж

hemiageusia, ae, f [G. ημι, hemi половина + a- + G. γευσις geusis
смак]

Е. hemiageus(t)ia, hemigeusia

- порушення смакової чутливості частини язика; спостерігається,
напр., при ураженні язикоглоткового нерва.

- нарушение вкусовой чувствительности части языка;
наблюдается, напр., при поражении языкоглоточного нерва.

ГЕМІАЛГІЯ, ї, ж

гемиалгия, и, ж

hemialgia, ae, f [hemi- + -algia]

Е. hemialgia

- біль у всій правій чи лівій половині тіла; переважно зумовлена
ураженням таламуса.

- боль во всей правой или левой половине тела; в большинстве
случаев обусловлена поражением таламуса.

ГЕМІАНЕСТЕЗІЯ, і, ж

гемианестезия, и, ж

hemianaesthesia, ae, f [hemi- + an- + -aesthesia]

E. hemianesthesia

- втрата чутливості в одній половині тіла, більш виражена в дистальних відділах кінцівок; переважно є ознакою органічного ураження головного мозку вище зорового горба, при цьому випадають тільки деякі види чутливості (суглобово-м'язова, тактильна, стереогнозія, тонке больове і температурне відчуття тощо).

- потеря чувствительности в одной половине тела; преимущественно является признаком органического поражения головного мозга выше зрительного бугра, при этом выпадают только некоторые виды чувствительности (суставно-мышечная, тактильная, стереогнозии, тонкое болевое и температурное чувство и т. д.).

Г. альтернуюча

гемианестезия альтернирующая

hemianaesthesia alternans

E. alternating hemianesthesia

- альтернуючий синдром при ураженні моста мозку (варолієвого моста) з залученням в процес ядра середньомозкового шляху трійчастого нерва та спіноталамічного пучка, який характеризується розладом больової і температурної чутливості половини обличчя (на стороні ураження) та геміанестезією тулуба і кінцівок на протилежній стороні.

- альтернирующий синдром при поражении моста мозга (варолиевого моста) с вовлечением в процесс ядра среднемозгового пути тройничного нерва и спиноталамического пучка, характеризующийся расстройством болевой и температурной чувствительности половины лица (на стороне поражения) и гемианестезией туловища и конечностей на противоположной стороне.

Г. дисоційована

гемианестезия диссоциированная

hemianaesthesia dissociata

E. dissociated hemianesthesia

- гемианестезія, яка характеризується випаданням окремих видів чутливості (напр. больової та температурної при збереженні глибокої і тактильної чутливості), спостерігається, зокрема при ураженні заднього рогу спинного мозку.

- гемианестезія, характеризуемая выпадением отдельных видов чувствительности (напр. болевой и температурной чувствительности при сохранности глубокой и тактильной чувствительности), наблюдается, в частности при поражении заднего рога спинного мозга.

ГЕМІАНОПСІЯ, ї, ж син. геміанопія

гемианопсия, и, ж

hemianopsia, ae, f [hemi- + an- G. οψις, opsis zip]

E. hemianopsia

- дефект поря зору, який локалізується в одній половині поля зору кожного ока; здебільш є ознакою органічного ураження головного мозку.

- дефект поля зрення, локализующийся в одной половине поля зрення каждого глаза; преимущественно является признаком органического паражения головного мозга.

Г. біназальна

гемианопсия биназальная

hemianopsia binasalis

E. binasal hemianopsia

- Г., яка характеризується дефектом носових половин полів зору і є наслідком ураження зовнішніх порцій внутрішньочерепних відділів зорових нервів, хіазми чи постхіазмальних трактів; спостерігається, напр., при патології артерій, незвичному рості пухлини, базальному менінгіті).

- Г., характеризуемая дефектом носовых половин полей зрення

и является следствием поражения наружных порций внутричерепных отделов зрительных нервов, хиазмы или постхиазмальных трактов; наблюдается, напр, при патологии артерий, необычном росте опухоли, базальном менингите).

Г. бітемпоральна
гемианопсия бітемпоральная
hemianopsia bitemporalis
E. bitemporal hemianopsia

- Г., яка характеризується дефектом скроневих половин полів зору і виникає при ураженні центральної частини хіазми з залученням волокон, котрі перехрещуються; спостерігається при пітуїтарній пухлині, краніофарингіомі, менингомі турецького сідла).

- Г., характеризующаяся дефектом височных полей зрения и возникающая при поражении центральной части хиазмы с вовлечением перекрещивающихся волокон; наблюдается при питуитарной опухоли, краниофарингиоме, менингоме турецкого седла).

Г. гомонімна
гемианопсия гомонимная
hemianopsia homonyma
E. homonyme hemianopsia

- Г., яка характеризується дефектом лівих чи правих половин полів зору; спостерігається при ураженні зорового тракту.

- Г., характеризующаяся дефектом левых или правых половин полей зрения; наблюдается при поражении зрительного тракта.

Г. квадрантна
гемианопсия квадрантная
hemianopsia quadrantica
E. quadrantlic hemianopsia, quadrantanopsia

- гомонімна Г., яка характеризується дефектом $\frac{1}{4}$ кожного поля зору і виникає в протилежних вогнищу полях зору; ознака часткових

порушень зорових трактів у зоні внутрішньої капсули мозку.

- гомонимная Г., характеризующаяся дефектом $\frac{1}{4}$ каждого поля зрения и возникающая в противоположных очагу полях зрения; признак частичных нарушений зрительных трактов в зоне внутренней капсулы мозга .

Г. кіркова

гемианопсия корковая

hemianopsia corticalis

E. cortic hemianopsia

- Г., яка зумовлена ураженням кори півкуль головного мозку в ділянці шпорної борозни.

- Г., обусловленная поражением коры полушарий головного мозга в области шпорной борозды.

ГЕМІАСИНЕРГІЯ, і, ж

гемиасинергия, и, ж

hemiasynergia, ae, f [hemi- + a- + syn- + -ergia]

E. hemiasynergia

- асинергія на одній половині тіла; спостерігається при ураженні мозочка і (чи) його шляхів на тій же стороні.

- асинергия на одной половине тела; наблюдается при поражении мозжечка и (или) его путей на той же стороне.

ГЕМІАТАКСІЯ, і, ж

гемиатаксия, и, ж

hemiataxia, ae, f [hemi- + a- + G. ταξις taxis порядок]

E. hemiataxia

-порушення координації рухів на половині тіла; переважно є ознакою органічного ураження головного мозку, зокрема таламуса.

-нарушение координации движений на половине тела; преимущественно является признаком органического поражения головного мозга, в частности таламуса.

Г. сенситивна
гемиатаксія сенситивная
hemiataxia sensitiva

E. sensitive hemiataxia

- Г., зумовлена розладом пропріоцептивної чутливості.

- Г., обусловленная расстройством проприоцептивной чувствительности.

ГЕМИАТЕТОЗ, у, м

гемиатетоз, а, м

hemiathetosis, is, f [hemi- + G. αθητος athetos нестійкий + -osis]

E. hemiathetosis

- атетоз в одній половині тіла; спостерігається при ураженні утворень стріопалідарної системи на протилежному боці.

- атетоз в одной половине тела; наблюдаются при поражении образований стрiopаллидарной системы на противоположной стороне.

ГЕМИБАЛІЗМ, а, м син. синдром Матцдорффа-Лермитта, синдром Льюїсового тіла, синдром ядра Льюїса

гемибаллизм, а, м

hemiballismus, i, m [hemi- + G. βάλλω ballo кидати +- ismus]

E. hemiballism

- гіперкінез, який характеризується розмашистими кидальними і повертальними рухами в кінцівках на боці тіла, протилежному ураженню підгорбикового ядра (ядра Льюїса) і (чи) його зв'язків з блідою кулею.

- гиперкинез, характеризующийся размашистыми бросковыми и вращательными движениями в конечностях на стороне тела, противоположной поражению подбугорного ядра (ядра Льюиса) и (или) его связей с бледным шаром.

ГЕМИГЛОСОПЛЕГІЯ, і, ж

гемиглоссоплегия, и, ж

hemiglossoplegia, ae, f [hemi- + G. γλῶσσα glossa язык + - plegia]

E. hemiglossoplegia

- параліч м'язів однієї половини язика, який проявляється дисфагією, дизартрією і відхиленням висунутого язика в бік параліча; виникає при ураженні під'язикового нерва.

- параліч м'язів одної половини язика, проявляючийся дисфагією, дизартрією и отклонением высунутого языка в сторону паралича; возникает при поражении подязычного нерва.

ГЕМИЕНЦЕФАЛІЯ, ї, ж син. гемицефалія

гемиэнцефалия, и, ж

hemiencephalia, ae, f [hemi- + G. εγκεφαλος encephalos головний мозок]

E. hemiencephaly

- аномалія розвитку ЦНС: недорозвинутість однієї з півкуль головного мозку.

- аномалия развития ЦНС: недоразвитие одного из полушарий головного мозга.

ГЕМІЛАМІНЕКТОМІЯ, ї, ж

гемиламинэктомия, и, ж

hemilaminectomy, ae, f

E. hemilaminectomy

- хірургічна операція: розтин хребцевого каналу, яка відрізняється одностороннім видаленням однієї чи декількох дужок хребців із збереженням остистих відростків.

- хирургическая операция: вскрытие позвоночного канала, отличающаяся односторонним удалением одной или нескольких дужек позвонков с сохранением остистых отростков.

ГЕМПАРЕЗ, у, ч

гемипарез, а, м

hemiparesis, is, f [hemi- + G. πάρεσις paresis ослаблення]

E. hemiparesis

- парез м'язів однієї половини тіла; спостерігається при односторонньому ураженні пірамідного шляху.

- парез мышц одной половины тела; наблюдается при одностороннем поражении пирамидного пути.

ГЕМПАРЕЗЕСТЕЗИЯ, і, ж

гемипарезестезия, и, ж

hemiparaesthesia, ae, f [hemi- + par(a)- + -aesthesia]

E. hemiparesthesia

- порушення чутливості в одній половині тіла, яке проявляється відчуттям повзання мурашок, оніміння тощо.

- нарушение чувствительности в одной половине тела, проявляющееся ощущением ползания мурашек, онемения и т.д.

ГЕМПЛЕГИЯ, і, ж

гемиплегия, и, ж

hemiplegia, ae, f [hemi- + -plegia]

E. hemiplegia

- параліч м'язів однієї половини тіла; переважно є ознакою органічного ураження головного мозку.

- паралич мышц одной половины тела; преимущественно является признаком органического поражения головного мозга.

Г. альтернуюча син. параліч альтернуючий

гемиплегия альтернирующая

hemiplegia alternans

E. alternating hemiplegia

- геміплегія кінцівок на боці протилежному патологічному вогнищу; поєднується з ураженням черепних нервів на боці розташування вогнища.

- гемиплегия конечностей на стороне, противоположной патологическому очагу; сочетается с поражением черепных нервов на стороне расположения очага.

Г. в'яла

гемиплегія вялая

hemiplegia flaccida

E. flaccid hemiplegia

- геміплегія зі зниженням м'язового тонусу; виникає, як правило, в результаті ураження структур стовбура головного мозку, які регулюють м'язовий тонус, чи одностороннього ураження передніх рогів спинного мозку на рівні шийного і поперекового потовщення.

- гемиплегия со снижением мышечного тонуса; возникает обычно в результате поражения структур ствола головного мозга, регулирующих мышечный тонус, или одностороннего поражения передних рогов спинного мозга на уровне шейного и поясничного утолщения.

Г. іпсилатеральна син. геміплегія гомолатеральна

гемиплегія іпсилатеральна

hemiplegia ipsilateralis

E. ipsilateral hemiplegia

- центральна геміплегія на боці патологічного процесу; спостерігається при ураженні спинного мозку на рівні верхньошийного відділу.

- центральная гемиплегия на стороне патологического процесса; наблюдается при поражении спинного мозга на уровне верхнешейного отдела.

Г. перехресна

гемиплегія перехрестна

hemiplegia cruciata

E. crusiata hemiplegia

- поєднання центральних паралічів однієї руки і протилежної ноги; спостерігається при односторонньому ураженні довгастого мозку на боці перехрестя пірамідних шляхів.

- сочетание центральных параличей одной руки и противоположной ноги; наблюдается при одностороннем поражении

продолговатого мозга на уровне перекреста пирамидных путей.

Г. спінальна
гемиплегия спинальная
hemiplegia spinalis
E. spinal hemiplegia

- геміплегія кінцівок на боці патологічного вогнища, яке локалізується в бічних канатиках верхнього шийного відділу спинного мозку з ураженням пірамідних шляхів.

- гемиплегия конечностей на стороне патологического очага, локализующегося в боковых канатиках верхнего шейного отдела спинного мозга с поражением пирамидных путей.

Г. центральна син. геміплегія спастична
гемиплегия центральная
hemiplegia centralis
E. central hemiplegia

- геміплегія з підвищенням м'язового тонусу по типу спастичності, гіперрефлексією, патологічними рефlekсами; спостерігається при односторонньому ураженні пірамідних шляхів.

- гемиплегия с повышением мышечного тонуса по типу спастичности, гиперрефлексией, патологическими рефlekсами; наблюдается при одностороннем поражении пирамидных путей.

ГЕМПРОЗОПЛЕГИЯ, і, ж
гемипрозоплегия, и, ж
hemiprosoplegia, ae, f [hemi- + G. πρoσωπoν prosopon лице + -plegia]
E. hemiprosoplegia

- однобічний параліч м'язів обличчя при ураженні лицевого нерва чи його ядра.

- односторонний паралич мышц лица при поражении лицевого нерва или его ядра.

ГЕМИСИНДРОМ, у, ч

гемисиндром, а, м

hemisyndromum, i, n [hemi- + syn- + G. δρομος dromos біг]

E. hemisyndrome

- загальна назва порушень функцій нервової системи, які спостерігаються тільки на одній половині тіла (правій чи лівій).

- общее название нарушений функций нервной системы, проявляющиеся только в одной половине тела (правой или левой).

ГЕМИСПАЗМ, у, ч

гемиспазм, а, м

hemispasmus, i, m [hemi- + -spasmus]

E. hemispasm

- гіперкінез у вигляді нападopodobного тонічного напруження м'язів однієї половини тіла чи її частини.

- гиперкинез в виде приступоподобного тонического напряжения мышц одной половины тела или ее части.

Г. губоязиковий

гемиспазм губоязычный

hemispasmus labiolingualis

E. labiolingual hemispasm

- Г., який проявляється судомним відтягуванням кута рота з одночасним відхиленням язика в ту саму сторону; може спостерігатися при істерії, базальних арахноїдитах.

- Г., проявляющийся судорожным оттягиванием угла рта с одновременным отклонением языка в ту же сторону; может наблюдаться при истерии, базальных арахноидитах.

Г. лицевий

гемиспазм лицевой

hemispasmus facialis

E. facial hemispasm

- Г., який нерегулярно виникає і проявляється судомним скороченням м'язів, що іннервуються лицевим нервом (напр., при

арахноїдиті, компресії нерва судиною в ділянці мостомозочкового кута).

- нерегулярно возникающий Г., проявляющийся судорожным сокращением мышц, иннервируемых лицевым нервом (напр., при арахноидите, компрессии нерва сосудом в области мостомозжечкового угла).

ГЕМИСФЕРЕКТОМІЯ, ї, ж

гемисферэктомия, и, ж

hemisphaerectomia, ae, f

E. hemispherectomy

- хірургічна операція: видалення півкулі головного мозку; застосовується при поширених пухлинах головного мозку, епілепсії.

- хирургическая операция: удаление полушария головного мозга; применяется при распространенных опухолях головного мозга, эпилепсии.

ГЕМИТРЕМОР, у, ж

гемитремор, а, м

hemitremor, oris, m [hemi- + tremere тремтіти]

E. hemitremor

- тремор м'язів однієї половини тіла; переважно зустрічається при паркінсонізмі.

- тремор мышц одной половины тела; чаще всего встречается при паркинсонизме.

ГЕМИХОРЕЯ ПОСТГЕМИПЛЕГІЧНА

гемихорея постгемиплегическая

hemichorea posthemiplegica

E. posthemiplegic hemichorea

- хореїчні рухи в паретичних кінцівках однієї половини тіла при порушенні мозкового кровообігу з одностороннім ураженням пірамідної та естрапірамідної систем.

- хореические движения в паретических конечностях одной

половины тела при нарушении мозгового кровообращения с односторонним поражением пирамидной и экстрапирамидной систем.

ГИГРОМА ИНТРАДУРАЛЬНА син. гідрома інтрадуральна

гигрома интрадуральная

hygroma intradurale

E. intradural hygrome

- скопичення ліквору між зовнішнім і внутрішнім листками твердої мозкової оболонки.

- скопление ликвора между наружным и внутренним листками твердой мозговой оболочки.

ГИГРОМА СУБДУРАЛЬНА син. гідрома субдуральна

гигрома субдуральная

hygroma subdurale

E. subdural hygrome

- скопичення ліквору в субдуральному просторі головного мозку.

- скопление ликвора в субдуральном пространстве головного мозга.

ГИДРОАНЕНЦЕФАЛИЯ, і, ж

гидроанэнцефалия, и, ж

hydroanencephalia, ae, f [hydro- + an- + G.εγκεφαλος encephalos
головний мозок]

E. hydroanencephaly

- аномалія розвитку, при якій головний мозок представлений тонким шаром мозкової тканини, яка оточує порожнину заповнену ліквором.

- аномалия развития, при которой головной мозг представленный тонким слоем мозговой ткани, окружающей полость заполненную ликвором.

ГИДРОМА СУБДУРАЛЬНА син. гідрома субдуральна

ГІДРОМЕНІНГОЦЕЛЕ, невідм., с

гидроменингоцеле, нескл. с

hydromeningocele, es, f [hydro- + G. μηνιγξ, ιγγος meninx, ingos оболонка мозку + -cele]

Е. hydromeningocele

- черепно-мозкова грижа, мішок якої сформований із шкіри і мозкових оболонок і заповнений ліквором.

- черепно-мозговая грыжа, мешок которой сформирован из кожи и мозговых оболочек и заполненный ликвором.

ГІДРОМІЄЛІЯ, і, ж

гидромиелия, и, ж

hydromyelia, ae, f [hydro- + G. μυελος myelos спинний мозок]

Е. hydromyelia

- дистрофічний процес в спинному мозку, який характеризується формуванням в його товщі порожнин, котрі заповнені рідиною і (чи) скопиченням рідини в розширеному спинномозковому каналі; може спостерігатись напр., при сирингомієлії.

- дистрофический процесс в спинном мозге, характеризующийся формированием в его толще заполненных жидкостью полостей и (или) скоплением жидкости в расширенном спинномозговом канале; может наблюдаться напр., при сирингомиелии.

ГІДРОЦЕФАЛІЯ, і, ж син. водянка головного мозку

гидроцефалия, и, ж

hydrocephalia, ae, f [hydro- + G. κεφαλη kephale голова]

Е. hydrocephalus

- надлишкове накопичення ліквору в шлуночках мозку і підоболонкових просторах; проявляється симптомами підвищення внутрішньочерепного тиску. За етіологією розрізняють такі види Г. : природжену, яка розвинулась внаслідок вад розвитку нервової системи або набута внутрішньоутробно, постгеморагічну, посттравматичну, постінфекційну, Г. пухлинного генезу, Г., яка викликана цереброваскулярною патологією тощо. Морфологічно —

на Г. відкрити і закрити, внутрішню, зовнішню та змішану. Клінічно — на Г. компенсовану, субкомпенсовану і декомпенсовану.

- избыточное накопление ликвора в желудочках мозга и подболоочечных пространствах; проявляется симптомами повышения внутричерепного давления. По этиологии различают такие виды Г. : врожденную, вследствие пороков развития нервной системы или приобретенной внутриутробно, постгеморрагическую, посттравматическую, постинфекционную, Г. опухолевого генеза, Г., вызванную цереброваскулярной патологией и т. д. Морфологически — на Г. открытую и закрытую, внутреннюю, наружную и смешанную. Клинически — на Г. компенсированную, субкомпенсированную и декомпенсированную.

Г. арезорбтивна
гидроцефалия арезорбтивная
hydrocephalia aresorptiva
E. aresorptive hydrocephalus

- відкрита Г., яка переважно зумовлена порушенням резорбції ліквору.

- открытая Г., преимущественно обусловленная нарушением резорбции ликвора.

Г. відкрита
гидроцефалия открытая
hydrocephalia aperta
E. open hydrocephalus

- Г., при якій збережений відтік ліквору в субарахноїдальний простір.

- Г., при которой сохранен отток ликвора в субарахноидальное пространство.

Г. внутрішня
гидроцефалия внутренняя
hydrocephalia interna

E. internal hydrocephalus

- Г., яка характеризується скопиченням ліквору переважно в шлуночках головного мозку.

- Г., характеризующаяся скоплением ликвора преимущественно в желудочках головного мозга.

Г. гіперсекреторна

гидроцефалия гиперсекреторная

hydrocephalia hypersecretoria

E. hypersecretory hydrocephalus

- відкрита Г., яка характеризується переважно підвищеною продукцією ліквору.

- открытая Г., характеризующаяся преимущественно повышенной продукцией ликвора.

Г. гостра

гидроцефалия острая

hydrocephalia acuta

E. acute hydrocephalus

- форма перебігу Г., при якій швидко накопичується велика кількість ліквору і підвищується внутрішньочерепний тиск; супроводжується різкими головними болями, блювотою, брадикардією, іноді втратою свідомості і судомами.

- форма протекания Г., при которой быстро накапливается большое количество ликвора и повышается внутричерепное давление; сопровождается резкой головной болью, рвотой, брадикардией, иногда потерей сознания и судорогами.

Г. зовнішня

гидроцефалия наружная

hydrocephalia externa

E. external hydrocephalus

- Г., при якій ліквор скопичується переважно в підоболонкових просторах.

Г., при которой ликвор скапливается преимущественно в подбололечных пространствах головного мозга.

Г. набута

гидроцефалия приобретенная

hydrocephalia acquisita

E. acquired hydrocephalus

- Г., яка виникла в постнатальному періоді.

- Г., возникающая в постнатальном периоде.

Г. оклюзійна син. гідроцефалія закрита

гидроцефалия окклюзионная

hydrocephalia occlusiva

E. occlusive hydrocephalus

- Г., яка характеризується порушенням відтоку ліквору із шлуночків мозку.

- Г., характеризующаяся нарушением оттока ликвора из желудочков мозга.

Г. постгеморагічна

гидроцефалия постгеморрагическая

hydrocephalia posthaemorrhagica

E. posthemorrhage hydrocephalus

- Г., яка виникає після внутрішньочерепної геморагії, переважно субарахноїдальної.

- Г. возникающая после внутричерепной геморрагии, преимущественно субарахноидальной.

Г. хронічна

гидроцефалия хроническая

hydrocephalia chronica

E. chronic hydrocephalus

- форма перебігу Г., при якій симптоми захворювання розвиваються поступово.

- форма протекання Г., при которой симптомы заболевания развиваются постепенно.

ГІПЕРКІНЕЗ, у, ч

гиперкинез, а, м

hyperkinesis, is, m [hyper- + G. κίνησις kinesis рух]

Е. hyperkinesis

- автоматичні вимушені рухи внаслідок мимовільних скорочень м'язів.

- автоматические насильственные движения вследствие произвольных сокращений мышц.

Г. екстрапірамідний син. підкірковий

гиперкинез экстрапирамидный

hyperkinesis extrapyramidalis

Е. extrapyramidal hyperkinesis

- загальна назва Г., які виникають при ураженнях екстрапірамідної системи (атетоз, торзійний спазм, гемібалізм тощо).

- общее название Г., возникающих при поражениях экстрапирамидной системы (атетоз, торсионный спазм, гемибаллизм и т.д.).

Г. кірковий

гиперкинез корковый

hyperkinesis corticalis

Е. cortical hyperckinesis

- Г. у вигляді клонічних судом, які виникають при подразненні яким-небудь патологічним процесом рухової зони кори головного мозку.

- Г. в виде клонических судорог, возникающих при раздражении каким-либо патологическим процессом двигательной зоны коры головного мозга.

Г. органічний

гемипарез органический

hyperkinesis organica

E. organic hyperkinesis

- Г. зі зміною м'язового тону, спостерігається при органічних ураженнях головного мозку, переважно стріопалідарної системи.

- Г. с изменением мышечного тонуса, наблюдается при органических поражениях головного мозга, преимущественно стриопаллидарной системы.

Г. хореїчний

гиперкинез хореический

hyperkinesis choreica

E. choreic hyperkinesis

- Г. у вигляді швидких, розмашистих, безладних рухів на фоні м'язової гіпотонії.

- Г. в виде быстрых, размашистых, беспорядочных движений на фоне мышечной гипотонии.

ГЛІОБЛАСТОМА, и, ж син. гліобластома мультиформна, гліобластома поліморфна, спонгіобластома мультиформна

глиобластома, ы, ж

glioblastoma, atis, n [G. γλiα glio клей + G. βλiαcтoς blastos + -oma]

E. glioblastoma

-різновид злоякісної гліоми, яка характеризується безладним розташуванням пухлинних клітин, поліморфізмом їх ядер, наявністю вогнищ некрозу, змінами судин.

-разновидность злокачественной глиомы, характеризующаяся беспорядочным расположением опухолевых клеток, полиморфизмом их ядер, наличием очагов некроза, изменениями сосудов.

ГЛІОМА, и, ж

глиома, ы, ж

glioma, atis, n [gli(o)- + -oma]

E. glioma

- пухлина ЦНС, яка походить від клітин нейроглії.
- опухоль ЦНС, происходящая из клеток нейроглии.

ГРИЖА СПИННОМОЗКОВА

грыжа спинномозговая

hernia spinalis

E. spinal hernia

- грижа, при якій вміст спинномозкового каналу (оболонки, корінці і спинний мозок) виходить через вроджений дефект дужок, рідше — тіл хребців; локалізується, як правило, в попереково-крижовій ділянці; розрізняють: менингоцеле, менингорадиклоцеле, мієломенингоцеле, мієлоцистоцеле.

- грижа, при которой содержимое спинномозгового канала (оболочки, корешки и спинной мозг) выходит через врожденный дефект дужек, реже — тел позвонков; локализуется как правило в пояснично-крестцовой области; выделяют: менингоцеле, менингорадиклоцеле, миеломенингоцеле, миелоцистоцеле.

ГРИЖА ЧЕРЕПНО-МОЗКОВА

грыжа черепно-мозговая

hernia cerebri

E. cerebral hernia

- вроджена грижа, при якій оболонки і речовина головного мозку виходять у вигляді пухлиноподібного утворення через дефект кісток черепа; розрізняють: менингоцеле, енцефаломенингоцеле, енцефалоцистоцеле.

- врожденная грыжа, при которой оболочки и вещество головного мозга выходят в виде опухолевидного образования через дефект костей черепа; выделяют менингоцеле, энцефаломенингоцеле, энцефалоцистоцеле.

ДАКНОМАНІЯ, і, ж

дакномания, и, ж

dacnomania, ae, f [G. δακνω дакно кусати +-mania]

E. dacnomania

- нав'язливий потяг кусати оточуючих.
- навязчивое стремление кусать окружающих.

ДАКРІУРІЯ, і, ж

дакриурия, и, ж

dacryuria, ae, f

E. dacryuria

- мимовільне сечовипускання під час істеричного нападу.
- непроизвольное мочевыделение во время истерического приступа.

ДЕАФЕРЕНТАЦІЯ, і, ж

деафферентация, и, ж

deafferentatio, onis, f [de- + пра. af-ferre приносити]

E. deafferentation

- втрата можливості проведення сенсорного збудження в ЦНС від органу і (чи) тканини в результаті порушення анатомічної цілісності чи провідності аферентних нервових волокон, що їх іннервують.
- лишение возможности проведения сенсорного возбуждения в ЦНС от органа и (или) ткани в результате нарушения анатомической целостности или проводимости иннервирующих их афферентных нервных волокон.

ДЕБІЛЬНІСТЬ, носі, ж

дебильность, и, ж

debilitas, atis, f [debilis слабий]

E. debility, monority

- легкий ступінь олігофренії, який характеризується

примітивністю міркувань і висновків, недостатньою диференціацією емоцій, обмеженістю можливостей навчання, зниженою соціальною адаптацією.

- легкая степень олигофрении, характеризующаяся примитивностью суждений и умозаключений, недостаточной дифференциацией эмоций, ограниченностью возможностей обучения, сниженной социальной адаптацией.

ДЕВІАЦІЯ СПІВДРУЖНЯ

девиация содружественная

deviation conjuguee [de- + via дорога]

E. deviation

- один із ранніх симптомів гострих судинних порушень в ділянці однієї півкулі головного мозку: відхилення голови і очей в бік, відповідний вогнищу ураження і протилежний паралізований половині тіла

- один из ранних симптомов острых сосудистых нарушений в области одного полушария головного мозга: отклонение глаз и головы в сторону, соответствующую очагу поражения и противоположную парализованной половине тела.

ДЕГЕНЕРАЦІЯ КОРТИКО-СТРІОСПІНАЛЬНА син. хвороба Крейтцфельда-Якоба, псевдосклероз спастичний

дегенерация кортико-стриоспинальная

degeneracio corticostriatospinalis

E. corticostriatal spinal degeneration

- хвороба із групи повільних інфекцій, яка характеризується дистрофією нейронів глибоких відділів кори великого мозку, базальних ядер і кірково-спинномозкових волокон; проявляється зниженням пам'яті та інтелекту, розладами мовлення, галюцинаціями екстрапірамідними (дизартрія, брадикінезія, атаксія, ністагм тощо) і спінальними порушеннями (парези і паралічі кінцівок, розлади функцій тазових органів).

- болезнь из группы медленных инфекций, характеризующаяся

дистрофією нейронів глибоких відділів кори великого мозку, базальних ядер і корково-спинномозгових волокон; проявляється зниженням пам'яті і інтелекту, розстройством мови, галюцинаціями, екстрапірамідними (дизартрія, брадикінезія, атаксія, нистагм і др.) і спинальними порушеннями (парези і паралічи кінцівок, розстройств функцій тазових органів).

ДЕГЕНЕРАЦІЯ НЕРВОВИХ ВОЛОКОН ВТОРИННА
див.Валлєра переродження

ДЕГЕНЕРАЦІЯ НЕРВОВИХ ВОЛОКОН ПЕРІАКСОНАЛЬНА
син. дегенерація нервних волокон сегментарна, Странського переривистий розпад мієліну

дегенерація нервних волокон періаксональна
degeneratio neurofibrarum periaxonalis

E. periaxonal degeneration of nerve fibers

- патологічний процес, який характеризується розпадом мієлінової оболонки нервних волокон на обмежених ділянках при відносній цілісності осьових циліндрів.

- патологический процесс, характеризующийся распадом миелоновой оболочки нервных волокон на ограниченных участках при относительной сохранности осевых цилиндров.

ДЕГЕНЕРАЦІЯ СПІНОЦЕРЕБЕЛЯРНА

дегенерація спиноцеребелярна
degeneratio spinocerebellaris

E. spinocerebellar degeneration

- дистрофія мозочкових шляхів в спинному мозку; спостерігається переважно при спадкових хворобах (хвороба Фрідрейха тощо).

- дистрофия мозжечковых путей в спинном мозге; наблюдается чаще при наследственных болезнях (болезнь Фридрейха и др.).

ДЕГРАДАЦІЯ ОСОБИСТОСТІ

деградация личности

degradatio personalitatis [de- + gradus крок, ступінь]

E. degradation of personality

- втрата особистістю притаманних їй властивостей зі збідненням всіх її здібностей (почуттів, міркувань, обдарувань, активності тощо).
- потеря личностью присущих ей свойств с обеднением всех ее способностей (чувств, суждений, дарований, активности и др.).

DEJA VECU син. deja eprouve

франц. "вже пережите"

- психічний розлад у вигляді відчуття, що стан, який переживається нині вже був у минулому; може бути складовим аури, що передує епілептичному нападу..
- психическое расстройство в виде ощущения, что состояние переживаемое в настоящее время уже имело место в прошлом; может быть составляющим ауры, предшествующей эпилептическому припадку.

DEJA VU

франц. "те, що вже бачене"

- психічний розлад у вигляді відчуття, що все те, що бачиться нині (обличчя, події, оточення) вже спостерігалось колись у минулому; може бути аурою складних парціальних нападів.
- психическое расстройство в виде ощущения, что видимое в настоящее время (лица, события, обстановка) уже наблюдалось когда-то в прошлом; может быть аурой сложных парциальных припадков.

DEGA ENTENDU

франц. "те, що вже чулось"

- психічний розлад у вигляді відчуття, що все те, що чується нині з усіма змістовими і емоційними деталями вже було в минулому; може бути аурою епілептичного нападу.
- психическое расстройство в виде ощущения, что все слышимое в данный момент во всех смысловых и эмоциональных деталях уже имело место в прошлом; может быть аурой эпилептического

припадка.

ДЕЖЕРІНА-ЛІХТГЕЙМА ФЕНОМЕН

Дежерина-Лихтгейма феномен

phaenomenon, i,n

E. phenomenon

- здатність хворого з моторною субкортикальною афазією показати на пальцях, із скількох складів складається слово.

-способность больного с моторной субкортикальной афазией показать на пальцах, из скольких слогов состоит слово.

ДЕЖЕРІНА-СОТТА ГІПЕРТРОФІЧНИЙ НЕВРИТ син. хвороба Дежеріна-Сотта, невропатія гіпертрофічна сімейна, поліневрит інтерстиційний гіпертрофічний прогресуючий

Дежерина-Сотта гипертрофический неврит

neuropathia hypertrophica hereditaria

E. hereditary hypertrophic neuropathy

- спадкова хвороба, яка характеризується гіпертрофією швановської оболонки нервових волокон зі стисненням і дегенерацією аксонів; проявляється периферичними парезами з м'язовими атрофіями, які повільно наростають, і порушеннями чутливості за поліневритичним типом; спадкується за аутосомно-рецесивним типом.

- наследственная болезнь, характеризующаяся гипертрофией шванновской оболочки нервных волокон со сдавлением и дегенерацией аксонов; проявляется медленно нарастающими периферическими парезами с мышечными атрофиями и нарушениями чувствительности по полиневритическому типу; наследуется по аутосомно- рецесивному типу.

ДЕЖЕРІН-КЛЮМПКЕ ПАРАЛІЧ син. синдром нижньої частини плечового сплетення

Дежерин-Клюмпке паралич

paralysis Dejerine-Klumpke'

E. Dejerine-Klumpke paralysis

- периферичний параліч м'язів кисті і долонної поверхні передпліччя з чутливими розладами в ділянці іннервації ліктьового і серединного нервів та вазомоторними порушеннями в дистальному відділі руки; спостерігається при ураженні УІІ, УІІІ шийних і І грудного спинномозкових нервів.

- периферический паралич мышц кисти и ладонной поверхности предплечья с чувствительными расстройствами в области иннервации локтевого и срединного нервов и вазомоторными нарушениями в дистальном отделе руки; наблюдается при поражении УІІ, УІІІ шейных и І грудного спинномозговых нервов.

ДЕЗОРІЄНТАЦІЯ, і, ж

дезориентация, и, ж

desorientatio, onis, f [des- + pra., від origi вставати, появлятися]

E. disorientation

- порушення орієнтації в навколишньому середовищі, в часі та у ставленні до власної особистості, яке спостерігається при різноманітних психозах, в гострій стадії черепно-мозкової травми, після виходу з коми, відображаючи при цьому різні стадії відновлення свідомості тощо.

- нарушение ориентации в окружающей среде, во времени и по отношению к собственной личности, наблюдающееся при различных психозах, в остром периоде черепно-мозговой травмы, после выхода из комы, выражая тем самым разные стадии восстановления сознания и т. д.

Д. алопсихічна

дезориентация аллопсихическая

desorientatio allopsychica

E. allopsychic disorientation

- Д., яка проявляється порушенням орієнтації лише в довіллі (місці, часі, у ставленні до інших осіб).

-Д., проявляющаяся нарушением ориентировки лишь в

окружающей среде (месте, времени, по отношению к собственной личности).

Д. амнестична
 дезориентация амнестическая
 desorientatio amnestica
 E. amnestic disorientation

- Д., зумовлена розладом пам'яті.
- Д., обусловленная расстройством памяти.

Д. аутопсихічна
 дезориентация аутопсихическая
 desorientatio autopsychica
 E. autopsychic disorientation

- Д., яка стосується лише власної особистості і проявляється неможливістю назвати свій вік, рік народження, ім'я, професію тощо.
- Д., относящаяся только к собственной личности и проявляющаяся невозможностью назвать свой возраст, год рождения, имя, профессию и т.д.

Д. маячна
 дезориентация бредовая
 desorientatio delirius
 E. delusional disorientation

- Д. у формі хибних уявлень про довкілля.
- Д. в форме ложных представлений об окружающем.

Д. соматопсихічна
 дезориентация соматопсихическая
 desorientatio somatopsychica
 E. somatopsychic disorientation

- Д., що стосується сприйняття власного тіла, його частин чи внутрішніх органів.
- Д., относящаяся к восприятию собственного тела, его частей

или внутренних органов.

ДЕКОМПРЕСИЯ МОЗГУ ВНУТРИШНЯ

декомпрессия мозга внутренняя

decompressio cerebri interna

E. internal cerebral decompression

- хірургічна операція: усунення стиснення головного мозку, що викликане внутрішньомозковими гематомами, пухлинами, гідроцефалією тощо. Для ліквідації стиснення мозку зсередини існує ряд хірургічних втручань, які направлені на декомпресію мозку: тенторіотомія при скронево-тенторіальному вклинненні, дренажування шлуночкової системи при гідроцефалії та дислокації мозку, резекція так званих німих ділянок мозку при пухлинах тощо.

- хирургическая операция: устранение сдавления головного мозга, обусловленное внутримозговыми гематомами, опухолями, гидроцефалией и т.д. Для ликвидации сдавления мозга изнутри существует ряд хирургических вмешательств, направленных на декомпрессию мозга: тенториотомия при височно-тенториальном вклинении, дренирование желудочковой системы при гидроцефалии и дислокации мозга, резекция так называемых немых участков мозга при опухолях и т.д.

ДЕКОМПРЕСИЯ СПИННОГО МОЗГУ

декомпрессия спинного мозга

decompressio medullae spinalis

E. spinal decompression

- хірургічне втручання, що направлене на усунення компресії спинного мозку. Варіантами декомпресивних операцій на спинному мозку можуть бути: видалення кісткових уламків у місці пошкодження, реклінація та репозиція ушкоджених хребців, менінгомієлорадикулोलіз, ламінектомія тощо.

- хирургическое вмешательство, направленное на устранение компрессии спинного мозга. Вариантами декомпресивных операций на спинном мозге могут быть: удаление костных отломков в месте

повреждения, реклинация и репозиция сломанных позвонков, менингомиелорадикулолиз, ламинэктомия и т. д.

ДЕКОМПРЕСІЯ ХІРУРГІЧНА

декомпрессия хирургическая

decompressio chirurgica

E. surgical decompression

- оперативне втручання, яке направлене на усунення стиснення органа оточуючими тканинами чи рідинами (напр., декомпресивна трепанація черепа).

- оперативное вмешательство, направленное на устранение сдавления органа окружающими тканями или жидкостями (напр., декомпрессионная трепанация черепа).

ДЕКОРТИКАЦІЯ, і, ж

декортикация, и, ж

decortication, onis, f [de- + cortex, icis kopа]

E. decortication

- 1) виключення функцій кори півкуль головного мозку, як прояв постреанімаційної енцефалопатії; 2) некроз або деструкція кори головного мозку зі збереженням функції стовбура головного мозку; 3) хірургічна операція: видалення кори (часткова Д. застосовується як нейрохірургічний метод лікування деяких хвороб центральної нервової системи).

- 1) выключение функций коры полушарий головного мозга, как проявление постреанимационной энцефалопатии; 2) некроз или деструкция коры головного мозга с сохранением функции ствола головного мозга; 3) хирургическая операция: удаление коры (частичная Д. применяется как нейрохирургический метод лечения некоторых заболеваний центральной нервной системы).

ДЕЛІРІЙ, ю, ч син. синдром деліріозний

делирий, я, м

delirium, i, n [delirare, pp. deliratus бути божевільним]

E. delirium

- галюциаторне затьмарення свідомості з переважанням справжніх, зорових галюцинацій, зорових ілюзій і парейдолій; супроводжується образним маячінням, руховим збудженням.

- галлюцинаторное помрачение сознания с преобладанием истинных зрительных галлюцинаций, зрительных иллюзий и парейдолий; сопровождается образным бредом, двигательным возбуждением.

Д. абортивний

делирий абортивный

delirium abortivum

E. abortive delirium

- короточасний делірій (тривалістю до однієї доби) з фрагментарними ілюзіями і галюцинаціями без порушення орієнтування в місці і часі.

- кратковременный делирий (длительностью до суток) с фрагментарными иллюзиями и галлюцинациями без нарушения ориентировки в месте и времени.

Д. епілептичний

делирий эпилептический

delirium epilepticum

E. epileptic delirium

- форма гострого епілептичного психозу з переважанням сценopodobних зорових галюцинацій.

- форма острого эпилептического психоза с преобладанием сценopodobных зрительных галлюцинаций.

Д. істеричний

делирий истерический

delirium hystericum

E. hysteric delirium

- форма істеричного психозу з напливом яскравих сценічних і

мрієподібних образів, еротичного збудження, вираженої до гротеска мімікою і пантомімікою.

- форма истерического психоза с наплывом ярких сценических и грезоподобных образов, эротического возбуждения, выраженной до гротеска мимикой и пантомимикой.

Д. судинний
 делирий сосудистый
 delirium vasculare
 E. vascular delirium

- Д., котрий виникає при церебральних формах судинних захворювань, який проявляється переважно вночі.

- Д., возникающий при церебральных формах сосудистых заболеваний, проявляющийся главным образом в ночное время.

Д. травматичний
 делирий травматический
 delirium traumaticum
 E. traumatic delirium

- Д., який пов'язаний з попередньою черепно-мозковою (частіше бойовою) травмою, який характеризується переважанням сценічних галюцинацій, зміст яких відображає обставини травми.

- Д., связанный с предшествующей черепно-мозговой (чаще боевой) травмой, характеризующийся преобладанием сценических галлюцинаций, содержание которых отображает обстоятельства травмы.

DELIRIUM ACUTUM син. манія Белла, енцефалопатія азотемічна психотична гостра

энцефалопатия азотемическая психотическая острая
 mania Bellas'
 E. Bell's mania

- психічний розлад, який характеризується безперервним руховим збудженням у поєднанні з глибоким запомороченням свідомості і

уривчастими галюцинаціями, а також гіпертермією, гіперазотемією, зневодненням, трофічними розладами; може виникати, напр., при шизофренії.

- психическое расстройство, характеризующееся непрерывным двигательным возбуждением в сочетании с глубоким помрачением сознания и отрывочными галлюцинациями, а также гипертермией, гиперазотемией, обезвоживанием, трофическими расстройствами; может возникать, напр., при шизофрении.

ДЕЛЬТА(δ)-ХВИЛІ син. дельта-ритм

дельта-волны

delta-undae, arum, f/pl

E. delta-waves

- коливання сумарного потенціалу головного мозку з частотою 1-3 Гц і амплітудою до 200-300 мкВ, які можуть спостерігатися під час сну, при пухлинах головного мозку, у новонароджених з незрілою ЦНС, при комі тощо.

-колебание суммарного потенциала головного мозга с частотой 1-3 Гц и амплитудой до 200-300 мкВ, которые могут наблюдаться во время сна, при опухолях головного мозга, у новорожденных с незрелой ЦНС, при коме и т. д.

ДЕМЕНЦІЯ ІНФАНТИЛЬНА

деменция инфантильная

dementia infantilis

E. infantil dementia

- прогрессирующее недоумство у дітей 3-5 років, яке проявляється втратою набутих навиків, прогресуючим зубожінням мовлення до повного його зникнення при збереженні виразного обличчя; спостерігається, напр., при злякисній дитячій шизофренії.

- прогрессирующее слабоумие у детей в возрасте 3-5 лет, проявляющееся потерей приобретенных навыков, прогрессирующем оскуднении речи до полного ее исчезновения при сохранении выразительного лица; наблюдается, напр., при злокачественной

детской шизофрении.

DEMENCIA PRAECOCISSIMA

деменція рання

деменция ранняя

E. early dementia

- психічна хвороба раннього дитинства, перебіг якої характеризується стереотипними рухами, негативізмом, ехололією, яка переходить в стан глибокого недоумства; згідно з сучасними поглядами, відноситься в частині випадків до дитячої шизофренії, в інших випадках — до органічних захворювань головного мозку.

- психическая болезнь раннего детства, протекающая с стереотипными движениями, негативизмом, эхололией, которая переходит в состояние глубокого слабоумия; по современным взглядам, относится в части случаев к детской шизофрении, в других случаях — к органическим заболеваниям головного мозга.

ДЕМІЄЛІНІЗАЦІЯ, ї, ж

демиелинизация, и, ж

demyelinisatio, onis, f [de- + G. μυελος myelos кістковий мозок, спинний мозок]

E. demyelination

- руйнування мієлінового шару нервових волокон; спостерігається, напр., при демієлінізуючих захворюваннях нервової системи (розсіяному склерозі, розсіяному енцефаломієліті, повільних інфекціях нервової системи) тощо.

- разрушение миелинового слоя нервных волокон; наблюдается, напр., демиелинизирующих заболеваниях нервной системы (рассеянном склерозе, рассеянном энцефаломиелите, медленных инфекциях нервной системы) и т. д.

ДЕМОНОМАНІЯ, ї, ж

демономания, и, ж

daemonomania, ae, f [G. δαίμων daimon злий дух + -mania]

E. demonomania

- маячення про вселення в хворого нечистої сили чи оволодіння його дияволом.

- бред о вселении в больного нечистой силы или овладения его дьяволом.

ДЕМОНОФОБИЯ, і, ж

демонофобия, и, ж

daemonofobia, ae, f[G. δαίμων[↑] + -phobia]

E. demonofobia

- нав'язливий страх диявола, нечистої сили.

- навязчивый страх дьявола, нечистой силы.

ДЕМОФОБИЯ, і, ж

демофобия, и, ж

demophobia, ae, f[G. δῆμος народ + -phobia]

E. demophobia

- нав'язливий страх натовпу.

- навязчивый страх перед толпой.

ДЕНДІ СХЕМА

Денди схема

scema Dendi

E. Dendi's scema

- схема краниocereбральної топографії для визначення проекції шлуночків головного мозку на кістки черепа.

- схема краниocereбральной топографии для определения проекции желудочков головного мозга на кости черепа.

ДЕНДІ ТОЧКА

Денди точка

punctum Dendi

E. Dendi's point

- місце пункції заднього рогу бокового шлуночка головного мозку,

яка знаходиться на 3 см вище зовнішнього потиличного виступу і на 3 см латеральніше середньої лінії.

- место пункции заднего рога бокового желудочка головного мозга, находящаяся на 3 см выше наружного затылочного выступа и на 3 см латеральнее средней линии.

ДЕНДІ-УОККЕРА МЕТОД

Денди-Уоккера метод

methodus Dendi-Walkeri

E. Dendi-Walker's methodus

- метод відновлення відтоку цереброспінальної рідини при високому рівні оклюзії шлуночкової системи, яка заключається в бужуванні і дрениванні водопроводу мозку.

- метод восстановления оттока цереброспинальной жидкости при высоком уровне окклюзии желудочковой системы, заключающаяся в бужировании и дренировании водопровода мозга.

ДЕПРЕСІЯ, ї, ж син. баритимія, синдром депресивний

депрессия, и, ж

depressio, onis, f [de-premere, pp. depressus пригнічувати]

E. depression

- стан, який характеризується пригніченням чи тужливим настроєм і зниженням психічної активності, які поєднуються з руховими розладами і різноманітними соматичними порушеннями (втрата апетиту, схуднення, закрепи, зміна ритму серцевої діяльності тощо).

- состояние, характеризующееся угнетенным или тоскливым настроением и снижением психической активности, сочетающимися с двигательными расстройствами и разнообразными соматическими нарушениями (потеря аппетита, похудание, запоры, изменение ритма сердечной деятельности и т.д.).

Д. адинамічна син. депресія апатична

депрессия адинамическая

depressio adinamica

E. adinamic depression

- Д. з переважанням послаблення спонукань.

- Д. с преобладанием ослабления побуждений.

Д. галюцинаторно-параноїдна

депрессия галлюцинаторно-параноидная

depressio hallucinatoriparanoidea

E. hallucinatoriparanooid depression

- Д., яка супроводжується вербальними галюцинаціями, ілюзіями і маячінням, змістом яких частіше всього є ідеї звинувачення, погрози, переслідування.

- Д., сопровождающаяся вербальными галлюцинациями, иллюзиями и бредом, содержанием которых чаще всего являются идеи обвинения, угрозы, преследования.

Д. ендогенна

депрессия эндогенная

depressio endogena

E. endogenic depression

- Д., яка виникає при маніакально-депресивному психозі і шизофренії.

- Д., возникающая при маниакально-депрессивном психозе и шизофрении.

Д. паралітична

депрессия паралитическая

depressio paralitica

E. paralitic depression

- Д. при прогресивному паралічі, яка проявляється в початковій стадії в вигляді астеничної дисфоричної Д., а на висоті розвитку хвороби — тривожно ажитована Д. з нігілістичним маяченням.

- Д. при прогрессивном параличе, проявляющаяся в начальной стадии в виде астенически дисфорической Д., а на высоте развития

болезни — тривожно ажитированная Д. с нигилистическим бредом.

Д. періодична син. депресія монополярна, депресія ремітуюча
 депрессия периодическая
 depressio periodica

E. periodic depression

- Д., яка періодично виникає в формі депресивних фаз, які не змінюються маніакальними чи гіпоманіакальними; спостерігаються при маніакально-депресивному психозі і циклотимії.

- Д., периодически возникающая в форме депрессивных фаз, не сменяющихся маниакальными или гипоманиакальными; наблюдается при маниакально-депрессивном психозе и циклотимии.

Д. судинна

депрессия сосудистая

depressio vascularis

E. vascular depression

- Д. при атеросклерозі, яка характеризується дратівливістю, слізливістю, тривогою, головним болем, запамороченням, зниженням пам'яті, усвідомленням хворобливості свого стану.

- Д. при атеросклерозе, характеризующаяся раздражительностью, слезливостью, тревогой, головной болью, головокружением, снижением памяти, сознанием болезненности своего состояния.

ДЕПРЕСІЯ АЛЬФА-РИТМА син. блокада альфа-ритму

депрессия альфа-ритма

depressio alpha rhythmii

E. alpha-rhythm depression

- зміна альфа-ритму електроенцефалограми в потиличних ділянках кори півкуль головного мозку бета-ритмом, спостерігається, напр., при відкриванні очей.

- смена альфа-ритма электроэнцефалограммы в затылочных областях коры полушарий головного мозга бета-ритмом, наблюдается, напр., при открывании глаз.

ДЕРМАТОМАНІЯ, і, ж

дерматоманія, и, ж

dermatomania, ae, f [G. δερμα, ατος derma, atos шкіра + -mania]

E. dermatomania

- нав'язливий потяг до самопошкодження шкірних покривів, висмикування волосся, кусання нігтів і губ.

- навязчивое стремление к самоповреждению кожных покровов, выдергиванию волос, кусанию ногтей и губ.

ДЕРМАТОТЛАЗІЯ, і, ж

дерматотлазія, и, ж

dermatothlasia, ae, f [dermato- + G. θλάσις thlasis розтинання]

E. dermatothlasia

- нав'язливий потяг викликати в себе подразнення шкіри, розминаючи, розтираючи, розчісуючи чи пощипуючи її.

- навязчивое стремление вызывать в себя раздражение кожи, разминая, растирая, расчесывая или пощипывая ее.

ДЕРМОГРАФІЗМ, у, ч

дермографізм, а, м

dermographismus, i, m [dermo- + G. γραφω grapho писати + ismus]

E. dermographism

- зміна забарвлення шкіри при її механічному штриховому подразненні; вивчення дермографізму має діагностичне значення, напр., при захворюваннях вегетативної нервової системи.

- смена окраски кожи при ее механическом штриховом раздражении; изучение дермографизма имеет диагностическое значение, напр., при заболеваниях вегетативной нервной системы.

Д. білий

дермографізм белый

dermographismus albus

E. white dermographism

- місцевий Д., який характеризується появою на шкірі смуг білого кольору; зумовлений спазмом капілярів і є ознакою симпатикотонії судин шкіри.

- местный Д., характеризующийся появлением на коже полос белого цвета; обусловленный спазмом капилляров и являющийся признаком симпатикотонии сосудов кожи.

Д. червоний
дермографизм красный
dermographismus ruber
E. red dermographism

- Д. який характеризується появою смуг червоного чи рожевого кольору, які зумовлені розширенням капілярів ділянки, що подразнюється і є ознакою парасимпатикотонії судин шкіри.

- Д. характеризующийся появлением полос красного или розового цвета, обусловленных расширением капилляров раздражаемой области и являющийся признаком парасимпатикотонии сосудов кожи.

ДЕРМОЇД, у, ч син.кіста дермоїдна, тератома кістозна, тератома шкірного типу

дермоид, а, м
dermoidum, i, n [dermo- + G. εἶδος eidos вигляд]
E. dermoid

- кіста, що містить елементи дерми (рогові маси, волосся тощо); виникає при порушенні ембріогенезу. Зустрічаються варіанти дермоїдних кіст кісток черепа та спинного мозку. Лікування Д. хірургічне.

- киста, содержащая элементы дермы (роговые массы, волосы и т.д.); возникает при нарушении эмбриогенеза. Встречаются варианты дермоидных кист костей черепа и спинного мозга. Лечение Д. хирургическое.

ДЕЦЕРЕБРАЦІЯ, і, ж
децеребрация, и, ж

decerebratio, onis, f [de- + cerebrum головний мозок]

E. decerebration

- видалення (чи відділення шляхом перерізки) переднього відділу головного мозку (півкуль чи проміжного мозку); проводиться в експерименті на тваринах.

- удаление (или выделение путем перерезки) переднего отдела головного мозга (полушарий или промежуточного мозга); проводится в эксперименте на животных.

ДЖЕКсонівська епілепсія див. епілепсія Джексона

ДІАСТЕМАТОМІЄЛІЯ, і, ж

диастематомиелия, и, ж

diastematomyelia, ae, f [G. διαστημα diastema, ατος atos проміжок +

G. μυελος myelos спинний мозок]

E. diastematomyelia

- аномалія розвитку: подвоєння спинного мозку на всій відстані чи на окремих ділянках.

- аномалия развития: удвоение спинного мозга на всем протяжении или на отдельных участках.

ДІАСХІЗ, у, ч син. феномен Монакова

диасхиз, а, м

diaschisis, is, m [G. διασχίζω diaschizo розколювати, розщеплювати]

E. diaschis

- тимчасове випадіння функцій нейронів, яке виникає при раптовому припиненні надходження до них збудливих імпульсів внаслідок пошкодження певних ділянок мозку (напр., випадання функції клітин передніх рогів спинного мозку після крововиливу в головний мозок з пошкодженням пірамідного шляху).

- временное выпадение функций нейронов, возникающее при внезапном прекращении поступления к ним возбуждающих импульсов из-за повреждения определенных участков мозга (напр., выпадение функции клеток передних рогов спинного мозга после

кровоизлияния в головной мозг с поражением пирамидного пути).

ДИЗАРТРИЯ, і, ж

дизартрия, и, ж

dysarthria, ae, f [dys- + G. αρθροω arthroo вимовляти виразно]

E. dysarthria

- розлад артикуляції, який проявляється невиразністю вимови (особливо приголосних звуків), уповільненням чи переривчатістю мовлення тощо.

- расстройство артикуляции, проявляющийся неясностью произношения (особенно согласных звуков), замедленностью или прерывистостью речи и т. д.

Д. бульбарна

дизартрия бульбарная

dysarthria bulbaris

E. bulbar dysarthria

- Д., яка зумовлена периферичним паралічом м'язів, які беруть участь в артикуляції, внаслідок ураження язикоглоткового, блукаючого і під'язикового нервів чи їх ядер; часто поєднується з розладами ковтання.

- Д., обусловленная периферическим параличом мышц, принимающих участие в артикуляции, вследствие поражения языкоглоточного, блуждающего и подъязычного нервов или их ядер; часто сочетается с расстройствами глотания.

Д. екстрапірамідна

дизартрия экстрапиримидная

dysarthria extrapyramidalis

E. extrapiramidalis dysarthria

- Д., яка зумовлена ураженням стріопалідарної системи.

- Д., обусловленная поражением стриопаллидарной системы.

Д. кіркова

дизартрия корковая

dysarthria corticalis

E. cortical dysarthria

- Д., яка зумовлена ураженням ділянок кори головного мозку, які пов'язані з функцією м'язів, що беруть участь в артикуляції; характеризується розладом вимови складів при збереженні правильної структури слова.

- Д., обусловленная поражением областей коры головного мозга, связанных с функцией мышц, принимающих участие в артикуляции; отличается расстройством произнесения слогов при сохранении правильной структуры слова.

Д. мозочкова

дизартрия мозжечковая

dysarthria cerebellaris

E. cerebellar dysarthria

- Д., яка зумовлена ураженням мозочка чи його провідних шляхів; характеризується розтягнутим, скандованим мовленням з порушенням модуляції і гучністю, котра змінюється

- Д., обусловленная поражением мозжечка или его проводящих путей; характеризуется растянутой, скандированной речью с нарушением модуляции и меняющейся громкостью.

Д. паркінсонічна

дизартрия паркинсоническая

dysarthria parkinsonica

E. parkinson dysarthria

- різновид екстрапірамідної Д., який спостерігається при паркінсонізмі і характеризується уповільненим, невиразним мовленням, порушеннями модуляції голосу.

- разновидность экстрапирамидной Д., наблюдаемый при паркинсонизме, характеризующийся замедленной невыразительной речью, нарушениями модуляции голоса.

Д. псевдобульбарна
 дизартрия псевдобульбарная
 dysarthria pseudobulbaris

E. pseudobulbar dysarthria

- Д., яка зумовлена центральним паралічем м'язів, які іннервуються язикоглотковим, блукаючим і під'язиковим нервами, внаслідок двостороннього ураження кірково-ядерних шляхів; проявляється монотонністю мовлення.

- Д., обусловленная центральным параличем мышц, иннервируемых языкоглоточным, блуждающим и подъязычным нервами, вследствие двустороннего поражения корково-ядерных путей; проявляется монотонностью речи.

ДИЗЕРГАЗІЯ, і, ж син. дизергазія Майєра

дизергазия, и, ж

dysergasia, ae, f

E. dysergasia

- порушення поведінки, котрі зумовлені органічним ураженням головного мозку.

- нарушения поведения, обусловленные органическими поражениями головного мозга.

ДИЗЕСТЕЗІЯ, і, ж

дизестезия, и, ж

dysaesthesia, ae, f

E. dysesthesia

- спотворення чутливості (напр., тепло сприймається як біль чи холод тощо)

-извращение чувствительности (напр., тепло воспринимается как боль или холод и т.д.).

ДИПЛЕГІЯ, і, ж

диплегия, и, ж

diplegia, ae, f [G. δις dis двічі + -plegia]

E. diplegia

- двосторонній параліч однойменних частин тіла: обох ніг, обох половин обличчя тощо (напр., при поперечному ураженні спинного мозку).

- двусторонний паралич одоименных частей тела: обеих ног, обеих половин лица и т.д. (напр., при поперечном поражении спинного мозга).

ДИПЛЕГІЯ АТОНІЧНА син. диплегія мозочкова

диплегия атоническая

diplegia atonica

E. atonic diplegia

- форма дитячого церебрального паралічу, при якій центральний параліч (парез) рук чи ніг супроводжується мозочковою гіпотонією.

- форма детского церебрального паралича, при которой центральный паралич (парез) рук или ног сопровождается мозжечковой гипотонией.

ДИПЛЕГІЯ ОБЛИЧЧЯ ПРИРОДЖЕНА

диплегия лица врожденная

diplegia facialis congenita

E. congenital facial diplegia

- Д. мімічної мускулатури, яка зумовлена двосторонньою гіпоплазією клітин ядра лицевого нерва.

- Д. мимической мускулатуры, обусловленная двусторонней гипоплазией клеток ядра лицевого нерва.

ДИПСОМАНІЯ, і, ж син .дипсоманія істинна, запій істинний

дипсомания, и, ж

dipsomania, ae, f [G.δῖψα dipsa справа + -mania]

E. dipsomania

- періодичний імпульсивний потяг до пияцтва.

- периодическое импульсивное стремление к пьянству.

ДИСЛОКАЦІЯ МОЗКУ

дислокация мозга

dislocatio cerebri

E. dislocation of brain

- зміщення головного мозку, яке пов'язане з деформацією і зміщенням мозкової речовини під впливом підвищення внутрішньочерепного тиску, набряку мозку, гідроцефалії, крововиливу, пухлини тощо. Розрізняють такі дислокації: півмісяцеве зміщення поясної звивини під фалькс, скронево-тенторіальне, мозочково-тенторіальне та вклинення мигдаликів мозочку в шийно-потилично-дуральну ліжку. В переважній більшості випадків дислокація мозку приводить до стиснення мезенцефального відділу стовбура, що розташований в ділянці отвору намету мозочка чи стиснення бульбарного відділу стовбура в ділянці великого потиличного отвору мигдаликами мозочка.

- смещение головного мозга, связанное с деформацией и смещением мозгового вещества под влиянием повышения внутричерепного давления, отека мозга, гидроцефалии, кровоизлияния, опухоли и т.д. Различают следующие дислокации: полулунное смещение поясной извилины под фалькс, височно-тенториальное, мозжечково-тенториальное, вклинение миндалин мозжечка в затылочно-шейнодуральную воронку. Дислокация преимущественно ведет к сдавлению мезенцифального отдела ствола, расположенного в области отверстия немета мозжечка или сдавления бульбарного отдела ствола в области большого затылочного отверстия миндалинами мозжечка.

ДИСДІАДОХОКІНЕЗ див. адіадохокінез**ДИСК ЗОРОВОГО НЕРВА**

диск зрительного нерва

discus nervi optici

E. optic disk

- рожево-біле округле утворення діаметром 1,5—2 мм з судинами,

що виходять в його центрі: центральною артерією і венами сітківки, котре розташоване на очному дні всередині від заднього полюса ока; є початком зорового нерва. Калібр артерій сітківки відноситься до калібру вен як 2:3. Застійні диски зорових нервів є одними з ранніх ознак підвищеного внутрішньочерепного тиску, внаслідок захворювань, що обмежують внутрішньочерепний простір (пухлини, гематоми, абсцеси, гідроцефалія тощо). Результатом тривалого застою дисків є вторинна атрофія зорових нервів.

- розовато-белое округлое образование диаметром 1,5—2 мм с выходящими в центре его сосудами — центральной артерией и веной сетчатки, расположенное на глазном дне кнутри от заднего полюса глаза; представляет собой начало зрительного нерва. Калибр артерий сетчатки относится к калибру вен как 2:3. Застойные диски зрительных нервов являются одними из ранних признаков повышенного внутричерепного давления, вследствие заболеваний ограничивающих внутричерепное пространство (опухоли, гематомы, абсцессы, гидроцефалия и т. д.). Результатом длительного застоя дисков является вторичная атрофия зрительных нервов.

ДИСК МІЖХРЕБЦЕВИЙ

диск межпозвонковый

discus intervertebralis

E. intervertebral disk

- волокнистый хрящ, що з'єднує тіла сусідніх хребців, який складається з фіброзного кільця і драглистого ядра. Поліетіологічні зміни структури міжхребцевого диску (вікові, травматичні, обмінно-дегенеративні) ведуть до розвитку остеохондрозу, спондилостезу, спондиліозу, “протрузії” диску тощо, при цьому з'являється симптомокомплекс ураження корінців та спинного мозку, що потребує нерідко хірургічного втручання

- волокнистый хрящ, соединяющий тела соседних позвонков, состоящий из фиброзного кольца и студенистого ядра. Полиэтиологические изменения структуры межпозвоночного диска (возрастные, травматические, обменно-дегенеративные) ведут к

развитию остеохондроза, спондилолистеза, спондилёза, “протрузии” диска и т. д. , при этом появляется симптомокомплекс поражения корешков спинномозговых нервов и спинного мозга, что часто обуславливает необходимость хирургического лечения.

ДИСФАГИЯ, і, ж

дисфагия, и, ж

dysphagia, ae, f [dys- + phagia]

E. dysphagia

- розлад ковтання, зумовлений ураженням блукаючого та (чи) язикоглоткового нерва при переломах основи черепа, пухлинах стовбура та задньої черепної ямки, аневризмах хребцевої та базилярної артерій, прогресивному бульбарному паралічі тощо.

- расстройство глотания, обусловленное поражением блуждающего и (или) языкоглоточного нерва при переломах основания черепа, опухолях ствола и задней черепной ямы, аневризмах позвоночной и базилярной артерий, прогрессирующем бульбарном параличе и т. д.

ДИСФОРІЯ ЕПІЛЕПТИЧНА

дисфория эпилептическая

dysphoria epileptica

E. epileptic dysphoria

- розлад настрою з переважанням туги та незадоволення, що поєднується з дратівливістю, аргесивністю, страхами у хворого епілепсією, який виникає раптово і характеризується схильністю до імпульсивних дій, розвитком маячення чи паморочного стану; може передувати епілептичному нападу, слідувати за ним чи бути його еквівалентом.

-расстройство настроения с преобладанием тоски и недовольства, сочетающиеся с раздражительностью, агрессивностью, страхами у больного эпилепсией, возникающее внезапно, характеризуется склонностью к импульсивным действиям, развитием бреда или сумеречного помрачения сознания; может предшествовать

эпилептическому випадку, слeдoвaть зa ним или являться его еквивалентом.

ДОСТУП, у, ч син. оперативний доступ

доступ, а, м

accessus, us, m [ac-cedere pp. accessus наближати]

E. access

- сукупність дій хірурга при розділенні тканин для оголення органу, є основним об'єктом хірургічного втручання і характеризується певними топографоанатомічними та технічними особливостями; Д. є початковим етапом операції.

- совокупность действий хирурга при разделении тканей для обнажения органа, является основным объектом хирургического вмешательства, характеризуется определенными топографоанатомическими и техническими особенностями; Д. является начальным этапом операции.

ДОФАМІН, у, ч син. окситирамін

дофамин, а, м

dopaminum, i, n

E. dopamine

- біологічно активна речовина из групи пірокатехоламінів, що є продуктом декарбоксілювання 3—4-дигідроксифенілаланіну; мідіатор ЦНС; зміни концентрації Д. в мозковій тканині спостерігаються при різноманітних екстрапірамідних порушеннях.

- биологически активное вещество из группы пирокатехоламинов, является продуктом декарбоксилирования 3—4-дигидроксифенилаланина; медиатор ЦНС; изменения концентрации Д. в мозговой ткани наблюдаются при различных экстрапирамидных нарушениях.

ДРЕНАЖ ВЕНТРИКУЛЯРНИЙ син. дренаж шлуночковий

дренаж вентрикулярный

humoris deductor ventricularis

E. ventricular drainage

- дренивання шлуночків головного мозку з метою відведення надлишкового ліквору при оклюзійній гідроцефалії, яке здійснюється через катетер в спеціальний приймач, що забезпечує можливість регулювати внутрішньошлуночковий тиск.

- дренирование желудочков головного мозга с целью отведения избыточного ликвора при окклюзионной гидроцефалии, осуществляемое через катетер в специальный приёмник, обеспечивающий возможность регулирования внутрижелудочкового давления.

ДРЕНАЖ СПІНАЛЬНИЙ

дренаж спинальний

humoris deductor spinalis

E. spinal drainage

- дренивання субарахноїдального простору, яке здійснюється через катетер, введений в нього в поперековій ділянці; використовується для виведення ліквору при відкритій гідроцефалії, ліквореї, менінгітах, для введення лікарських засобів.

- дренирование субарахноидального пространства, осуществляемое через катетер, введенный в него в поясничной области; используется для выведения ликвора при открытой гидроцефалии, ликворее, менингитах, для введения лекарственных средств.

ДЮРЕ КРОВОВИЛИВ син. крововилив субепендимний

Дюре кровоизлияние

haemorrhagia subependimalis

E. subependimal hemorrhage

- точкові крововиливи під епендиму мозкових шлуночків і водопроводу мозку, які розвиваються при струсі головного мозку.

- точечные кровоизлияния под эпендиму мозговых желудочков и водопровода мозга, развивающиеся при сотрясении головного мозга.

Е

ЕЙЗОПТРОФОБИЯ, і, ж син. спектрофобія

эйзоптрофобия, и, ж

spectrophobia, ae, f [specere (specio), pp. spectus дивитися + - phobia]

E. spectrophobia

- нав'зливий страх дзеркала або власного відображення в ньому.

- навязчивая боязнь быть перед зеркалом или собственного отображения в нем.

ЕЙХОФОБИЯ, і, ж

эйхофобия, и, ж

euchophobia, ae, f

E. euchophobia

- страх вимовляти і слухати побажання.

- боязнь произносить и слушать пожелания.

ЕКАЕНА АПРАКТОАГНОСТИЧНИЙ СИНДРОМ

Экаэна апрактоагностический синдром

syndromum apractoagnostica

E. apractoagnostic syndrom

- поєднання просторової агнозії, анозогнозії, аутопогнозії, порушення праксису, іноді апраксії одягання; виникає при ураженні тім'яно-потиличної ділянки кори правої півкулі головного мозку.

- сочетание пространственной агнозии, анозогнозии, аутопогнозии, нарушение праксиса , иногда апраксии одевания; возникает при поражении теменно-затылочной области коры правого полушария головного мозга.

ЕКВІВАЛЕНТ ЕПІЛЕПТИЧНИЙ

эквивалент эпилептический

aequivalens epilepticus

E. epileptic equivalent

- короткочасний психічний розлад (дисфорія , потьмарення свідомості, психоз або імпульсивний потяг), який замінює епілептичний напад.

- кратковременное психическое расстройство (дисфория, помрачение сознания, психоз или импульсивное влечение), заменяющий эпилептический припадок.

ЕКЗЕНЦЕФАЛІЯ, ї, ж

экзенцефалия, и, ж

exencephalia, ae, f [ex- + G. εγκεφαλος encephalos головний мозок]

E. exencephalia

- аномалія розвитку: повна чи часткова відсутність кісток склепіння черепа при правильно сформованому головному мозку.

- аномалия развития: полное или частичное отсутствие костей крыши черепа при правильно сформированном головном мозге.

ЕКМНЕЗІЯ, ї, ж

экмнезия, и, ж

ecmnesia, ae, f [ec- + G. μνηση mneme пам'ять]

E. ecmnesia

- 1) перенесення в пам'яті психічно хворого подій минулого життя в сучасне; 2) перенесення в пам'яті психічно хворого подій сучасного життя в минуле з відповідним зменшенням свого віку; виникає на фоні прогресуючої амнезії.

- 1) перенесение в памяти психически больного событий прошлой жизни в настоящее; 2) перенесение в памяти психически больного событий настоящей жизни в прошлое с соответствующим уменьшением своего возраста ; возникает на фоне прогрессирующей амнезии.

ЕКОНОМО ТРІАДА

Экономо триада

trias Echonomo

E. Echonomo triada

- поєднання лихоманки, патологічної сонливості та окорухових порушень у хворих епідемічним летаргічним енцефалітом Економо в гострому періоді хвороби.

- сочетание лихорадки, патологической сонливости и глазодвигательных нарушений у больных эпидемическим летаргическим энцефалитом Экономо в остром периоде заболевания.

ЕКОНОМО ЕПІДЕМІЧНИЙ ЛЕТАРГІЧНИЙ ЕНЦЕФАЛІТ син.
енцефаліт летаргічний, енцефаліт сонний, енцефаліт епідемічний

Экономо эпидемический летаргический энцефалит

encephalitis Echonomo

E. Echonomo encephalitis

- інфекційна хвороба нез'ясованої (певно, вірусної) етіології, яка характеризується в гострій стадії лихоманкою, катаральними явищами, сонливістю, окоруховими порушеннями, а в хронічній формі — ураження різних відділів центральної і вегетативної нервової системи з розвитком паркінсонізму і змінами особистості.

- инфекционная болезнь неясной (вероятно, вирусной) этиологии, характеризующаяся в острой стадии лихорадкой, катаральными явлениями, сонливостью, глазодвигательными нарушениями, а в хронической форме — поражением разных отделов центральной и вегетативной нервной системы с развитием паркинсонизма и изменениями личности.

ЕКОНОМО-КОСКІНАСА КАРТА

Экономо-Коскинаса карта

tabula architectonica

E. architectonic chart

- схема архітектоніки кори півкуль головного мозку, згідно з якою поверхня кожної півкулі за клітинним складом поділяється на 7 часток

і 109 полів.

- схема архітектоники кори полушарий головного мозга, согласно которой поверхность каждого полушария по клеточному составу делится на 7 долей и 109 полей.

ЕЛЕВАТОР НЕЙРОХІРУРГІЧНИЙ

элеватор нейрохирургический

elevatorum, i, n [e-levare, pp. elevatus підняти]

E. elevator

- інструмент для піднімання кісток, або мозкової речовини, який може мати джерело світла чи світловід, що призначений для відведення мозкової тканини і освітлення операційного поля при нейрохірургічних операціях.

- инструмент для подъема костей, или мозгового вещества, который может быть снабженный источником света или световодом, предназначенным для отведения мозговой ткани и освещения операционного поля при нейрохирургических операциях.

ЕЛЕКТРОАНАЛГЕЗІЯ, ї, ж

электроаналгезия, и, ж

electroanalgesia, ae, f [G. ηλεκτρον, electron заряджена частинка + an- + algesia]

E. electroanalgesia

- послаблення больової чутливості при дії електричного струму на ЦНС чи безпосередньо на ділянку больових відчуттів.

- ослабление болевой чувствительности при воздействии электрического тока на ЦНС или непосредственно на область болевых ощущений.

ЕЛЕКТРОЕНЦЕФАЛОГРАМА, и, ж

электроэнцефалограмма, ы, ж

electroencephalogramma, atis, n [electro- + G. εγκεφαλος головний мозок + -gramma]

E. electroencephalogram

- крива, що відображає зміни біопотенціалів головного мозку і одержується методом електроенцефалографії.

- кривая, отображающая изменения биопотенциалов головного мозга, полученная методом электроэнцефалографии.

ЕЛЕКТРОЕНЦЕФАЛОГРАФІЯ (ЕЕГ), і, ж

электроэнцефалография (ЭЭГ), и, ж

electroencephalographia (EEG), ae, f [electro- + G. εγκεφαλος encephalos головний мозок + -graphia]

E. electroencephalography (EEG)

- метод функціонального дослідження головного мозку, що базується на графічній реєстрації його біопотенціалів. ЕЕГ є методом функціональної діагностики захворювань центральної нервової системи (зокрема, епілепсії, черепно-мозкової травми, пухлин, судинних захворювань тощо).

- метод функционального исследования головного мозга, основанный на графической регистрации его биопотенциалов. ЭЭГ является методом функциональной диагностики заболеваний центральной нервной системы (в частности, эпилепсии, черепно-мозговой травмы, опухолей, сосудистых заболеваний и т. д.)

ЕЛЕКТРОЕНЦЕФАЛОПАТІЯ, і, ж

электроэнцефалопатия, и, ж

electroencephalopathia, ae, f

E. electroencephalopathia

- енцефалопатія, що зумовлена електротравмою.

- энцефалопатия, обусловленная электротравмой.

ЕЛЕКТРОКОРТИКОГРАФІЯ, і, ж

электрокортикография, и, ж

electrocorticographia, ae, f [electro-+ cortex, icis кора + -graphia]

E. electrocorticographia

- метод функціонального дослідження кори півкуль головного мозку, який заключається в реєстрації її біопотенціалів за допомогою

електродів, що розташовані безпосередньо на її поверхні; застосовується переважно в ході хірургічної операції чи в експерименті на тваринах.

- метод функционального исследования коры полушарий головного мозга, заключающийся в регистрации его биопотенциалов при помощи электродов, расположенных непосредственно на ее поверхности; применяется преимущественно в ходе хирургической операции или в эксперименте на животных.

ЕЛЕКТРОМІОГРАФІЯ, і, ж

электромиография, и, ж

electromyographia, ae, f [electro- + G. μσς, μυος, mys, myos м'яз + -graphia]

E. electromyography

- метод дослідження нервово-м'язової системи шляхом реєстрації електричних потенціалів м'язів. Е. широко використовується в діагностиці міопатій, поліміозитів, міотоній, травматичних уражень периферичних нервів, полірадикулоневритів тощо.

- метод исследования нервно-мышечной системы путем регистрации электрических потенциалов мышц. Э. широко используется в диагностике миопатий, полимиозитов, миотоний, травматических поражений периферических нервов, полирадикулоневритов и т. д.

ЕЛЕКТРОНЕЙРОГРАФІЯ, і, ж

электронейрография, и, ж

electroneurographia, ae, f [electro- + G. νευρον neuron нерв + -graphia]

E. electroneurography

- графічна реєстрація змін електричної активності периферичних нервів. Е. використовується в діагностиці пошкоджень периферичних нервів, невритів тощо.

- графическая регистрация изменений электрической активности периферических нервов. Э. используется для диагностики поражений периферических нервов, невритов и т. д.

ЕЛЕКТРОСУБКОРТИКОГРАФІЯ, і, ж

електросубкортикографія, и, ж

electrocorticographia, ae, f

E. electrocorticography

- метод дослідження підкоркових структур головного мозку, який базується на реєстрації їх біоелектричної активності за допомогою введених в них електродів.

-метод исследования подкорковых структур головного мозга, основанный на регистрации их биоэлектрической активности с помощью введенных в них электродов.

ЕМБОЛІЯ, і, ж

емболія, и, ж

embolia, ae, f

E. embolia

- закупорка кровоносної судини емболом повітряного, газового, бактеріального, клітинного, жирового генезу; E. судин головного мозку може викликати порушення мозкового кровообігу (інсульты тощо).

- закупорка кровеносного сосуда емболом воздушного, газового, бактериального, клеточного, жирового генеза; Э. сосудов головного мозга может вызывать нарушения мозгового кровообращения (инсульты и т.д.).

ЕМОЦІЯ, і, ж

емоція, и, ж

emotio, onis, f [e-movere, pp. emotus збуджувати]

E. emotion

- реакція в вигляді суб'єктивно забарвленого переживання індивіда, яка відображає значимість для нього діючого подразника чи результату власної дії (задоволення чи незадоволення).

- реакция в виде субъективно окрашенного переживания индивида, отображающая значимость для него действующего

раздражителя или результата собственного действия (удовлетворения или неудовлетворения).

ЕНДОНЕВРОЛИЗ, у, ч

эндоневролиз, а, м

endoneurolysis, is, f [endo- + G. νεῦρον neuron нерв + -lysis]

E. endoneurolysis

- хірургічна операція: вирізання рубця з товщі стовбура нерва; Е. виконують з метою декомпресії нервових пучків та з'ясування характеру пошкодження волокон нерва.

- хирургическая операция: иссечение рубца из толщи ствола нерва; Э. выполняют с целью декомпрессии нервных пучков и выяснения характера повреждения волокон.

ЕНДОРФІНИ, ів, мн.

эндорфины, ов, мн.

endorphina, orum, n/ pl

E. endorphins

- фізіологічно активні пептиди, які синтезуються в організмі (переважно в гіпофізі) і здатні взаємодіяти з опіатними рецепторами аналогічно енкефалінам, відрізняються від них значно більшим розміром молекул; разом з енкефалінами утворюють групу ендогенних опіатів.

- синтезируемые в организме (главным образом в гипофизе) физиологически активные пептиды, способные взаимодействовать с опийными рецепторами аналогично энкефалинам, отличающиеся от них значительно большим размером молекул; вместе с энкефалинами образуют группу эндогенных опиатов.

ЕНЦЕФАЛІТ, а, ч

энцефалит, у, м

encephalitis, idis, f [encephal- + itis]

E. encephalitis

- запалення головного мозку. Розрізняють Е. вірусного,

бактеріального, травматичного, поствакцинального генезу тощо.

- воспаление головного мозга. Различают Е. вирусного, бактериального, травматического, поствакцинального генеза и т. д.

ЕНЦЕФАЛОМАЛЯЦІЯ, ї, ж син. розм'якшення мозку

энцефаломалиция, и, ж

encephalomalacia, ae, f [encephalo- + -malacia]

E. encephalomalacia

- вологий некроз тканин мозку (розм'якшення); спостерігається, напр., при інфаркті мозку, черепно-мозковій травмі, деяких отруєннях.

- влажний некроз тканин мозку (размягчение); наблюдается, напр., при инфаркте мозга, черепно-мозговой травме, некоторых отравлениях.

ЕНЦЕФАЛОМЕНІНГОЦЕЛЕ, невідм., с

энцефаломенингоцеле, нескл., с

encephalomeningocele, es, f [encephalo- + G. μηνιγς, ιγγος meninx, ingos, оболонка мозку + -cele]

E. encephalomeningocele

- природжена грижа головного мозку і його оболонок; містить спинномозкову рідину; утворюється при екзенцефалії.

- врожденная грыжа головного мозга и его оболочек; содержит спинномозговую жидкость; образуется при экзэнцефалии.

ЕНЦЕФАЛОМІЄЛІТ, у, ч

энцефаломиелит, а, м

encephalomyelitis, idis, f [encephalo- + G. μυελος myelos спинний мозок + -itis]

E. encephalomyelitis

- поєднане запалення головного і спинного мозку; розрізняють вірусний Е., бактеріальний Е., поствакцинальний Е., демієлінізуючий Е., (в основі якого лежить демієлінізуючий процес внаслідок аутоалергії, ускладнення інфекційної хвороби) тощо.

- сочетанное воспаление головного и спинного мозга; различают

вирусный Э., бактериальный Э., поствакцинальный Э., демиелинизирующий Э., (в основе которого лежит демиелинизирующий процесс вследствие аутоаллергии, осложнения инфекционных болезней) и т.д.

ЕНЦЕФАЛОМІЄЛОПОЛПРАДИКУЛОНЕВРИТ, у, ч

энцефаломиелополирадикулоневрит, а, м

encephalomyelopolyradiculoneuritis, idis, f [encephalo- + G. μυελος myelos спинной мозг + G. πολυς polys численный + radicula, зменшене до radix, icis корінь + G. νευρον neuron нерв + -itis]

E. encephalomyelopolyradiculoneuritis

- інфекційне або токсичне ураження всіх відділів нервової системи з руховими й чутливими порушеннями центрального і периферичного характеру.

- инфекционное или токсическое поражение всех отделов нервной системы с двигательными и чувствительными нарушениями центрального и периферического характера.

ЕНЦЕФАЛОПАТІЯ, ї, ж син. псевдоенцефаліт, церебропатія, енцефалоз

энцефалопатия, и, ж

encephalopathia, ae, f [encephalo- + -pathia]

E. encephalopathia

- загальна назва захворювань головного мозку, які характеризуються його дистрофічними змінами і проявляються загальномозковими, вогнищевими, астеновегетативними синдромами тощо; розрізняють Е., викликану ендогенними факторами (атеросклерозом, діабетом, гіпертонічною хворобою, жовтяницями, тривалою гіпоксією, гіпоглікемією тощо) та екзогенними факторами (поствакцинальна Е., алкогольна Е., травматична Е. тощо).

- общее название болезней головного мозга, которые характеризуются дистрофическими изменениями его и проявляющаяся общемозговыми, очаговыми, астеновегетативными синдромами и т.д.; различают Э., вызванную эндогенными факторами

(атеросклерозом, диабетом, гипертонической болезнью, желтухами, длительной гипоксией, гипогликемией и т. д.) и экзогенными факторами (поствакцинальная Э., алкогольная Э., травматическая Э. и т.д.).

ЕНЦЕФАЛОСЦИНТИГРАФІЯ, і, ж син. гамма-енцефалографія
энцефалосцинтиграфия, и, ж
encephaloscintigraphy, ae, f [encephalo- + scintillare виблискувати
+-graphia]

E. encephaloscintigraphy

- метод діагностики захворювань головного мозку, зокрема пухлин, який базується на виявленні накопичення попередньо введених радіоактивних ізотопів в окремих ділянках мозкової речовини за допомогою радіометричних пристроїв.

- метод диагностики заболеваний головного мозга, в частности опухолей, основанный на выявлении накопления предварительно введенных радиоактивных изотопов в отдельных участках мозгового вещества с помощью радиометрических установок.

ЕНЦЕФАЛОЦЕЛЕ, невідм., с син. гідроцефалоцеле, гідроенцефалоцеле

энцефалоцеле, нескл., с
encephalocele, es, f [encephal- + -cele]

E. encephalocele

- черепно-мозкова грижа, яка містить оболонки и речовину головного мозку, але не містить в собі його шлуночки.

- черепно-мозговая грыжа, содержащая оболочки и вещество головного мозга, но не содержит его желудочки.

ЕНЦЕФАЛОЦИСТОЦЕЛЕ, невідм., с

энцефалоцистоцеле, нескл., с
encephalocystocele, es, f [encephalo- + G. κύστις kystis ыхур + -cele]

E. encephalocystocele

- черепно-мозкова грижа, яка містить оболонки і речовину

головного мозку, а також частину його розширеного шлуночка.

- черепно-мозговая грыжа, содержащая оболочки и вещество головного мозга, а также часть его расширенного желудочка.

ЕПЕНДИМАТИТ, у, ч син. епендиміт

эпендиматит, а, м

ependymitis, idis, f [ep- + G. ενδυμα, ατοζ endyma, atos одяг + -itis]

E. ependimitis

- запалення внутрішньої оболонки (епендими) шлуночків головного мозку.

- воспаление внутренней оболочки (эпендимы) желудочков головного мозга.

Е. гнійний

эпендиматит гнойный

ependymitis purulenta

E. purulent ependymitis

- Е., перебіг якого характеризується скопиченням в шлуночках головного мозку гнійного екссудату, злущуванням епендими і лейкоцитарною інфільтрацією мозкової тканини, що знаходиться під епендимною.

- Э., протекающий со скоплением в желудочках головного мозга гнойного экссудата, слущиванием эпендимы и лейкоцитарной инфильтрации подлежащей ткани мозга.

Е. менінгококовий

эпендиматит менингококковый

ependymitis meningococcica

E. meningococcal ependymitis

- гострий гнійний Е., який виникає як ускладнення менінгококового менингіту.

- острый гнойный Э., возникающий как осложнение менингококкового менингита.

Е. продуктивный
 эпендиматит продуктивный
 ependymitis productiva
 E. productive ependymitis

- хронічний Е., який характеризується переважанням проліферації клітин епендими з утворенням зрощень стінок шлуночків мозку і розвитком гідроцефалії.

- хронический Э., характеризующийся преобладанием пролиферации клеток эпендимы с образованием сращений стенок желудочков мозга и развитием гидроцефалии.

ЕПЕНДИМОБЛАСТОМА, и, ж син. епендимома атипічна, епендимома дедиференційована, епендимома злоякісна

эпендимобластома, ы, ж
 ependymblastoma, atis, n [ep- + G. ενδυμα, ατος endyuma, atos одяг + G. βλαστος blastos зародок + -oma]
 E. ependymblastoma

- злоякісний варіант епендимоми.
 - злокачественный вариант эпендимомы.

ЕПЕНДИМОМА, и, ж

эпендимома, ы, ж
 ependymoma, atis, n
 E. ependymoma

- нейроектодермальна пухлина, яка розвивається з клітин епендими; локалізується переважно в шлуночках головного мозку і в тканині спинного мозку.

- нейроэктодермальная опухоль, развивающаяся из клеток эпендимы; локализуется преимущественно в желудочках головного мозга и в ткани спинного мозга.

ЕПІДУРИТ, у, ч син. пахіменінгіт зовнішній

эпидурит, а, м
 epiduritis, idis, f

E. epiduritis

- запалення клітковини епідурального простору; як правило, поєднується зі спінальним пахіменінгітом.

- воспаление клетчатки эпидурального пространства; обычно сочетается со спинальным пахименингитом.

E. гнійний

эпидурит гнойный

epiduritis purulenta

E. purulent epiduritis

- Е., який швидко розвивається з утворенням гнійного ексудату і проявляється різкими корінцевими болями в зоні іннервації відповідних корінців спінальних нервів і менингеальними симптомами на фоні високої лихоманки; іноді виникають ознаки стиснення спинного мозку (паралічі чи парези кінцівок, порушення функцій тазових органів).

- быстро развивающийся Э., с образованием гнойного экссудата, проявляющийся резкими корешковыми болями в зоне иннервации соответствующих корешков спинальных нервов и менингеальными симптомами на фоне высокой лихорадки; иногда возникают признаки сдавления спинного мозга (параличи или парезы конечностей, нарушение функций тазовых органов).

E. хронічний

эпидурит хронический

epiduritis chronica

E. chronic epiduritis

- Е., котрий має повільний перебіг і проявляється болями в хребті і в зоні іннервації відповідних корінців спінальних нервів; спостерігається при туберкульозному менінгіті і деяких інших хворобах.

- медленно текущий Э., проявляющийся болями в позвоночнике и в зоне иннервации соответствующих корешков спинальных нервов; наблюдается при туберкулезном менингите и некоторых других

заболеваниях.

ЕПІДУРОГРАФІЯ, ї, ж син. перидурографія

эпидурография, и, ж

epidurographia, ae, f [epi- + dura mater тверда мозкова оболонка + -graphia]

E. epidurographia

- рентгенологічне дослідження епідурального простору після введення в нього контрастної речовини шляхом пункції; застосовується для виявлення стиснення спинного мозку чи його корінців в хребетному каналі. Протипоказаннями для проведення Е. є непереносимість йодистих препаратів і важкі захворювання печінки та нирок.

- рентгенологическое исследование эпидурального пространства после введения в него контрастного вещества путем пункции; применяется для выявления сдавления спинного мозга или его корешков в позвоночном канале. Противопоказаниями для проведения Э. является непереносимость йодистых препаратов и тяжелые заболевания печени и почек.

ЕПЛЕПСІЯ, ї, ж

эпилепсия, и, ж

epilepsia, ae, f [G. επιλαμβάνω epilambano схоплювати]

E. epilepsy

- хронічна хвороба, яка зумовлена ураженням головного мозку, що проявляється повторними судомними чи іншими нападами і супроводжується різноманітними змінами особистості. Е. може бути викликана генетичними, пре- і перинатальними порушеннями (пологова травма, асфіксія новонароджених тощо); інфекціями центральної нервової системи, травмою центральної нервової системи, порушеннями мозкового кровообігу, пухлинами, метаболічними порушеннями, спадковими хворобами тощо.

- хроническое заболевание, обусловленное поражением головного мозга, проявляющееся повторными судорогами или другими

припадками и сопровождается разнообразными изменениями личности. Э. может быть вызвана генетическими, пре- и перинатальными нарушениями, инфекциями, травмой центральной нервной системы, нарушениями мозгового кровообращения, опухолями, метаболическими нарушениями, наследственными заболеваниями и т. д.

Е. Джексона син. джексонівська епілепсія
эпилепсияДжексона
epilepsia Jaksoni
E. Jakson's epilepsy

- форма епілепсії, яка характеризується фокальними епілептичними нападами з тенденцією до генералізації; спостерігається при органічних ураженнях головного мозку (пухлина, гематома, інфаркт тощо). Епілептичний напад при Е. Д. має кіркове походження і починається з тонічних чи клонічних судом пальців рук чи ніг однієї половини тіла, котрі можуть розповсюджувати на всю половину тіла, при цьому свідомість втрачається в тих випадках, коли генералізовані судоми переходять на іншу половину тіла.

- форма эпилепсии, характеризующаяся фокальными эпилептическими припадками с тенденцией к генерализации; наблюдается при органических поражениях головного мозга (опухоль, гематома, инфаркт и т. д.). Эпилептический припадок при Э. Д. имеет корковое происхождение и начинается с тонических или клонических судорог пальцев рук или ног одной половины тела, которые могут распространяться на всю половину тела, при этом сознание теряется в тех случаях, когда генерализованные судороги переходят на другую половину тела.

Е. травматична син. епілепсія післятравматична
эпилепсия травматическая
epilepsia traumatica
E. traumatic epilepsy

- Е. т., яка виникає у віддаленому періоді черепно- мозкової травми

і проявляється переважно фокальними, рідше — великими епілептичними нападами, еквівалентами (порушення сприйняття, паморочні стани свідомості), вегето-вісцеральними нападами. Показаннями до хірургічного лікування Е. т. є погіршення загального стану хворого, збільшення частоти нападів, не дивлячись на проведення протисудомної терапії, розширення епілептогенної зони за даними ЕЕГ, перехід локальних нападів в генералізовані або в епілептичний статус на фоні морфологічних змін з боку головного мозку: наявності оболонково-мозкового рубця, який деформує шлуночки мозку, наявності втиснених кісткових уламків, металічних та інших сторонніх тіл в порожнині черепа, внутрішньомозкових кіст, поренцефалії, крайового остеомієліту тощо. Хірургічне втручання при Е. т. включає в себе електроліз, заморожування епілептогенних ділянок головного мозку, вирізання оболонково-мозкових рубців, випорожнення субарахноїдальних і внутрішньомозкових кіст тощо.

- Э. т., возникающая в отдаленном периоде черепно-мозговой травмы и проявляется преимущественно фокальными, реже — большими эпилептическими припадками, эквивалентами (нарушениями восприятия, сумеречными состояниями сознания), вегето-висцеральными припадками. Показаниями к хирургическому лечению Э. т. является ухудшение состояния больного, увеличение частоты припадков, несмотря на проводимую противосудорожную терапию, расширение эпилептогенной зоны по данным ЭЭГ, переход локальных припадков в генерализованные или в эпилептический статус на фоне морфологических изменений со стороны головного мозга: наличия оболочечно-мозгового рубца, деформирующего желудочки мозга, наличия вдавленных костных отломков, металлических и других инородных тел в полости черепа, внутримозговых кист, порэнцефалии, краевого остеомиелита и т. д. Хирургическое вмешательство при Э. т. включает в себя электролиз, замораживание эпилептогенных участков головного мозга, иссечение оболочечно-мозговых рубцов, опорожнение субарахноидальных и внутримозговых кист и т. д.

Е. фокальна син. епілепсія локальна, епілепсія вогнищева
эпилепсия фокальная
epilepsia focalis
E. focal epilepsy

- Е. ф., зумовлена наявністю патологічного вогнища в певній обмеженій ділянці головного мозку, яка визначає характер епілептичних нападів, що виникають. Е. ф. поділяється на прості напади без порушення свідомості (моторні, сенсорні, вегетативні, з порушенням психічних функцій), складні (комплексні) з порушенням свідомості (з автоматизмами, з психічними порушеннями) та парціальні напади з вторинною генералізацією.

- Э. ф., обусловленная наличием патологического очага в определенном ограниченном участке головного мозга, определяющего характер возникающих эпилептических припадков. Э. ф. подразделяется на простые припадки без нарушения сознания (моторные, сенсорные, вегетативные, с нарушениями психических функций), сложные (комплексные) с нарушением сознания (с автоматизмами, с психическими нарушениями) и парциальные припадки с вторичной генерализацией.

ЕФЕКТ ДОППЛЕРА

эффект Допплера
effectus Doppleri
E. Doppler's effect

- при відображенні ультразвуку від рухомого середовища (зокрема, від еритроцитів крові, що рухаються) частота ультразвукових сигналів, що повертаються, змінюється в залежності від швидкості судинного току, який сканується, величини кута між кровотоком і ультразвуковим променем. Е. Д. ліг в основу методу ультразвукової транскраніальної доплерографії, за допомогою якого вимірюється лінійна швидкість кровотоку, напрям кровотоку, ступінь і рівень його порушень в магістральних судинах голови і шиї.

- при отражении ультразвука от движущейся среды (в частности, от движущихся эритроцитов крови) частота возвращающихся

ультразвукових сигналів змінюється в залежності від швидкості судинного потоку і величини кута між кровотоком і ультразвуковим лучом. Э. Д. лег в основу методу ультразвукової транскраніальної доплерографії, при допомозі якого вимірюється лінійна швидкість, напрямлення кровотоку, ступінь і рівень порушень кровотоку в магістральних судинах голови і шиї.

ЕХОЕНЦЕФАЛОГРАФІЯ, і, ж

ехоэнцефалография, и, ж

echoencephalographia, ae, f [G. ηχω echo відгомін, відлуння G. εγκεφαλος encerhalos головний мозок + -graphia]

E. echoencephalography

- дослідження головного мозку шляхом ультразвукової ехографії; застосовується для виявлення і топичної діагностики пухлин, гематом, сторонніх тіл тощо.

- исследование головного мозга путем ультразвуковой эхографии; применяется для выявления и топической диагностики опухолей, гематом, инородных тел и т.д.

ЕХОЛАЛІЯ, і, ж син. ехофразія

эхолалия, и, ж

echolalia, ae, f [echo- + -lalia]

E. echolalia

- мимовільне повторення психічно хворим слів і фраз, які почуті від оточуючих; симптом кататонії.

- произвольное повторение психически больным слов и фраз, услышанных от окружающих; симптом кататонии.

Ж

JAMAIS VECU (франц. “ніколи не пережите”) син. JAMAIS

EP-ROUVE

- психічний розлад, який полягає в тому, що звичайне явище (ситуація) усвідомлюється як таке, що виникло вперше.

- психическое расстройство, заключающееся в том, что привычное явление (ситуация) осознается как впервые возникающее.

JAMIS VU (франц. “ніколи не бачене”)

- психічний розлад, який полягає в тому, що знайомі предмети, обличчя, обстановка сприймається як такі, що побачені вперше.

- психическое расстройство, заключающееся в том, что знакомые предметы, лица, обстановка воспринимаются как впервые увиденные.

JAMIS ENTENDU (франц. “ніколи не почуте”)

- психічний розлад, який полягає в тому, що знайомі звуки сприймаються як такі, що вперше почуті.

- психическое расстройство, заключающееся в том, что знакомые звуки воспринимаются как впервые услышанные.

ЖАРГОНАФАЗІЯ, і, ж

жаргонафазия, и, ж

[франц. Jargon жаргон + а- + G. φασίς phasis мовлення]

- сенсорна афазія, яка характеризується багатослівними висловлюваннями з вираженими вербальними і літеральними парафазіями, які роблять мовлення незрозумілим для оточуючих.

- сенсорная афазия, характеризующаяся многоречивыми высказываниями с выраженными вербальными и литературными парафазиями, делающие речь непонятной для окружающих.

ЗАБИТТЯ, я, с

ушиб, а, м

contusio, onis, f [contundere, pp.contusus бити]

Е. contusion

- закрите пошкодження м'яких тканин чи органів, переважно без порушення їх анатомічної цілісності.

- закрытое повреждение мягких тканей или органов, преимущественно без нарушения их анатомической целостности.

3. головного мозку

ушиб головного мозга

contusio cerebri

Е. brain contusion

- 3. г. м. — травматичне пошкодження головного мозку, яке характеризується наявністю вогнищевих макроструктурних ушкоджень мозкової речовини різного ступеня (геморагія, деструкція), які нерідко поєднуються з внутрішньочерепними гематомами та переломами кісток основи та склепіння черепа. Для 3. г. м. характерно поєднання функціональних (оборотніх) та морфологічних (необоротніх) змін мозку, що клінічно проявляється різноманітними загально-мозговими, вогнищевими та стовбуровими симптомами.

- У. г. м. — травматическое поражение головного мозга характеризующееся наличием макроструктурных повреждений мозгового вещества различной степени (геморрагия, деструкция), нередко сочетающихся с внутрочерепными гематомами и переломами костей основания и свода черепа Для у. г. м. характерно сочетание функциональных (обратимых) и морфологических (необратимых) изменений мозга, что клинически проявляется различными общемозговыми, очаговыми и стволовыми симптомами.

3. спинного мозку

ушиб спинного мозга

contusio spinalis

Е. spinal contusion

- З. с. м. характеризується виникненням в ньому функціональних, оборотніх, і морфологічних, необоротніх, змін у вигляді вогнищ некрозу, роздроблення, які приводять до часткового ушкодження чи повного морфологічного переривання спинного мозку.

- У. с. м. характеризується возникновением в нем функциональных, обратимых, и морфологических, необратимых, изменений в виде очагов некроза, размножения, приводящих к частичному повреждению или морфологическому перерыву спинного мозга.

ЗАКІНЧЕННЯ, я, с

окончание, я, с

terminatio, onis, f [terminare, pp. terminatus закінчувати]

E. ending

- кінцева частина.

- конечная часть.

ЗАКІНЧЕННЯ НЕРВОВЕ

окончание нервное

terminatio neuralis

E. nerve ending

- кінцевий апарат відростка нервової клітини, який забезпечує її зв'язок з іншими клітинами або тканинними структурами. З. н. поділяється на рухове (котре передає імпульси на м'язову тканину), чутливе (дендрита чутливого нейрона), синаптичне (котре входить в структуру синапсу) тощо.

- конечный аппарат отростка нервной клетки, обеспечивающий ее связь с другими клетками или тканевыми структурами. О. н. разделяется на двигательное (передающее импульсы на мышечную ткань), чувствительное (дендрит чувствительного нейрона), синаптическое (входящее в структуру синапса) и т. д.

ЗАКОН ЖАРКОВСЬКОГО син. закон Бабінського-Жарковського
закон Жарковского

lex, legis, f

E. law, act, statute

- правило, згідно з яким при ураженні спіноталамічних шляхів в бічних канатиках нижніх крижових сегментів спинного мозку відсутні порушення больової і температурної чутливості в промежнинній ділянці, оскільки провідники цих видів чутливості пролягають тут не в білій, а в сірій речовині.

- правило, согласно которому при поражении спиноталамических путей в боковых канатиках нижних крестцовых сегментов спинного мозга отсутствуют нарушения болевой и температурной чувствительности в промежностной области, поскольку проводники этих видов чувствительности пролегают здесь не в белом, а в сером веществе.

ЗАСОБИ АНАЛЕПТИЧНІ

средства analeptические

(remedia) analeptica, orum n/pl [G. ἀναληψις analepsis підвищення]

E. analeptics, stimulans, excitants

- лікарські засоби, котрі мають стимулюючий вплив на центральну нервову систему, головним чином за рахунок підвищення збудливості дихального і судиннорухового центру (напр., кофеїн, коразол, кордіамін тощо).

- лекарственные средства, обладающие стимулирующим влиянием на центральную нервную систему, главным образом за счет повышения возбудимости дыхательного и сосудодвигательного центра (напр., кофеин, коразол, кордиамин и т. д.).

ЗАСОБИ АНТИПСИХОТИЧНІ   син. нейролептики,
нейроплегіки, великі транквілізатори

средства антипсихотические

(remedia) antipsychotica, orum n/pl. [anti- + G. ψυχη psyche душа]

E. antipsychotics

- лікарські засоби, які здійснюють гальмівний вплив на функції центральної нервової системи, не порушуючи при цьому свідомості,

і які здатні усувати маячення, галюцинації і деякі інші симптоми психозів; до З. а. відносяться, напр., аміназин (похідний фенотіазину), галоперидол (похідний бутерофенона), карбідин (похідний індолу) тощо.

- лекарственные средства, обладающие тормозящим влиянием на функции центральной нервной системы, не нарушая при этом сознания, способные устранять бред, галлюцинации и некоторые другие симптомы психозов; к А. с. относятся, напр.. аминазин (производный фенотиазина), галоперидол (производный бутерофенона), карбидин (производный индола) и т.д.

ЗАСОБИ ЗАСПОКІЙЛИВІ син. засоби седативні

средства успокаивающие

(remedia) sedativa, orum, n/pl. [sedare, pp. sedatus заспокоювати]

E. sedatives

- лікарські засоби, які здійснюють загальну заспокійливу дію на центральну нервову систему (напр., препарати валеріани і пустирника, броміди, барбітурати в малих дозах).

- лекарственные средства, оказывающие общее успокаивающее действие на центральную нервную систему (напр., препараты валерианы и пустырника, бромиды, барбитураты в малых дозах).

ЗАСОБИ ПСИХОСТИМУЛЯЦІЙНІ син. психостимулятори, психоаналептики, психоаналептичні засоби, психоактиватори, психотоніки, психотонічні засоби,

средства психостимулирующие

(remedia) psychostimulantia, ium, n/pl. [G. ψυχη psyche душа + ppa. stimulans, від stimulare збуджувати]

E. psychostimulants

- лікарські засоби, які вибірково стимулюють психічну діяльність, тимчасово підвищуючи працездатність, зменшуючи відчуття втоми і сонливості, покращуючи настрій (напр., фенамін, мериділ, сиднокарб тощо).

- лекарственные средства, избирательно стимулирующие

психическую деятельность, временно повышая работоспособность, уменьшая чувство усталости и сонливости, улучшая настроение (напр., фенамин, меридил, сиднокарб и т. д.).

ЗАТИСКАЧ ДВОЗУБЧАСТЫЙ

зажим двузубчатый

forceps, ipis, m/f.

E. towel clip

- З. д. для прикріплення операційної білизни до країв операційної рани, має кільцеподібні ручки, кремальєру і короткі вигнуті бранші, які закінчуються зубцем.

- З. д. для прикрепления операционного белья к краям операционной раны, снабженный кольцевыми ручками, кремальерой и короткими изогнутыми браншами, заканчивающимися зубцом.

ЗАТИСКАЧ КОХЕРА

зажим Кохера

forceps, ipis, m/f

E. Kocher's forceps

- кровоспинний З. К. з довгими вузькими робочими губками, які мають гострі зубці, при цьому єдиний зубець однієї губки входить між двома зубцями іншої губки.

- кровоостанавливающий З. К. с длинными узкими рабочими губками, имеющими острые зубцы, причем единственный зубец одной губки входит между двумя зубцами второй губки.

ЗАТИСКАЧ КРОВОСПИННИЙ

зажим кровоостанавливающий

forceps, ipis, m/f

E. hemostatic forceps, artery clamp

- загальна назва кровоспинних затискачів для пережимання кровоносної судини з метою тимчасової зупинки кровотечі; З. к. мають робочі губки з дрібною насічкою і конічною зовнішньою поверхнею.

- общее название кровоостанавливающих зажимов для пережатия

кровеносного сосуда с целью временной остановки кровотечения; З. к. имеют рабочие губки з мелкой насечкой и коническую внешнюю поверхность.

ЗВИВИНА, и, ж син. закрутка, звивина головного мозку, звивина півкуль головного мозку, звивина півкуль великого мозку.

извилина, ы, ж

gyrus, i, m [G. γῆρος gyros коло, круг]

E. gyrus, convolution

- ділянка поверхні півкуль головного мозку, яка має вигляд валика, що оточений борознами.

- участок поверхности полушарий большого мозга, имеющий вид валика, ограниченного бороздами.

З. верхня скронева

извилина верхняя височная

gyrus temporalis superior

E. superior temporal gyrus

- поздовжня звивина на верхньолатеральній поверхні скроневої частки, обмежена латеральною і верхньою скроневою борознами. При ураженні З. в. с., особливо задніх відділів (центр Верніке), виникає сенсорна афазія.

- продольная извилина на верхнелатеральной поверхности височной доли, ограниченная латеральной и верхней височной бороздами. При поражении И. в. в., особенно задних отделов (центр Вернике), возникает сенсорная афазия.

З. зацентральна

извилина постцентральная

gyrus postcentralis

E. postcentral gyrus

- поперечна звивина на верхньолатеральній поверхні півкулі, яка обмежена центральною і зацентральною борознами. При патологічних процесах в ділянці З. з. виникають розлади чутливості на протилежній

стороні тіла. Для коркових уражень даної ділянки характерна втрата суглобово-м'язового відчуття, тактильного, больового, температурного, локалізації, тонкого відчуття ступеня і характеру подразнення тощо, яка нерідко поєднується з гіперпатією в зоні розладів чутливості.

- поперечная извилина на верхнелатеральной поверхности полушария, ограниченная центральной и постцентральной бороздами. При патологических процессах в области И. п. возникают расстройства чувствительности на противоположной стороне тела. Для корковых поражений данной области характерна утрата суставно-мышечного чувства, тактильного, болевого, температурного, локализации, тонкого различия степени и характера раздражения и т. д., нередко сочетающаяся с гиперпатией в зоне расстройств чувствительности.

З. кутова
извилина угловая
gyrus angularis
E. angular gyrus

- З. к. знаходиться на верхньолатеральній поверхні лівої тім'яної частки у правшів (правої у лівшів), і яка огинає верхньозадній кінець верхньої скроневої борозни; відноситься до нижньої тім'яної часточки. При ураженні З. к. спостерігається алексія (втрата здатності розшифровування писемних знаків) та часткова аграфія (нерозбірливість, численні помилки тощо).

- И. у. находится на верхнелатеральной поверхности левой теменной доли у правшей (правой у левшей), огибающая верхнезадний конец верхней височной борозды; относится к нижней теменной дольке. При поражении И. у. наблюдается алексия (утрата способности расшифровки письменных знаков) и частичная аграфия (нерозборчивость, многочисленные ошибки и т. д.).

З. надкрайова
извилина надкраевая

gyrus supramarginalis

E. supramarginal gyrus

- частина нижньої тім'яної часточки, яка огинає потиличну гілку латеральної борозни. При ураженні З. н. виникають важкі форми апраксії: хворий втрачає здатність здійснювати складні цілеспрямовані дії при відсутності паралічів і повному збереженні елементарних рухів.

- часть нижней теменной дольки, огибающая затылочную ветвь латеральной борозды. При поражении И. к. возникают тяжелые формы апраксии: больной теряет способность осуществлять сложные целенаправленные действия при отсутствии параличей и при полной сохранности элементарных движений.

З. нижня лобова

извилина нижняя лобная

gyrus frontalis inferior

E. inferior frontal gyrus

- З. н. л. знаходиться в нижній частині верньолатеральної і нижньої поверхні лобової частки і обмежена нижньою лобовою і латеральною бороздами; в З. н. л. розрізняють покришкову, трикутну і очноямкову частини. При ураженні З. н.л., зокрема, заднього відділу (центру Брока), виникає моторна афазія (словесна апраксія), при якій хворий втрачає здатність говорити, але зберігає в цілому здатність розуміти мовлення.

- И. н. л. находится в нижней части верхнелатеральной и нижней поверхности лобной доли, ограниченная лобной и латеральной бороздами: в И. н. л. различают покрывчатую, треугольную и глазничную части. При поражении И. н. в., в частности нижнего отдела (центра Брока), возникает моторная афазия (словесная апраксия), при которой больной теряет способность говорить, однако сохраняет в основном способность понимать речь.

З. передцентральна

ивилина предцентральная

gyrus precentralis

E. anterior central gyrus

- поперечна звивина на верхньолатеральній поверхні півкулі, яка оточена передцентральною та центральною борознами. При ураженні З. п. виникають парези чи паралічі на протилежній стороні тіла, частіше моноплегії. Переважне ураження ноги вказує на локалізацію процесу у верхніх відділах З. п., руки — в середньому, обличчя і язика — в нижньому.

- поперечная извилина на верхнелатеральной поверхности полушария, ограниченная предцентральной и центральной бороздами. При поражении И. п. возникают парезы и параличи на противоположной стороне тела, чаще моноплегии. Преимущественное поражение ноги указывает на локализацию процесса в верхних отделах И. п., руки— в средних, лица и языка — в нижнем.

ЗЕЄЛЕРТА ПСИХОЗИ

Зеелерта психозы

psychosis, is, f

E. psychosis

- група хронічних афективних, афективно-маячних і параноїдних психозів, які виникають в віці 45-60 років і зумовлені поєднанням спадкової схильності з нерівно вираженими патологічними змінами судин головного мозку.

- группа хронических аффективных, аффективно-бредовых и параноидных психозов, возникающих в возрасте 45-60 лет и обусловлены сочетанием наследственной предрасположенности с резко выраженными патологическими изменениями в сосудах головного мозга.

ЗНЕБОЛЕННЯ ЗАГАЛЬНЕ див. наркоз

ЗНЕБОЛЕННЯ МІСЦЕВЕ див. анестезія

ЗОНА КОНТУЗІЇ ТКАНИН

зона контузии тканей

zona contusionis textuum

E. zone of tissue bruise

- ділянка навколо каналу вогнепальної рани, яка характеризується травматичними змінами в тканинах, які не мали безпосереднього контакту з снарядом, який поранив.

- область вокруг канала огнестрельной раны, характеризующаяся травматическими изменениями в тканях, которые не подверглись непосредственному контакту с ранящим снарядом.

ЗОНА ПЕРВИННОГО НЕКРОЗУ

зона первичного некроза

zona primaria necrosis

E. zona of primary necrosis

- центральна (яка розташована найближче до раньового каналу) частина зони контузії тканин, які гинуть в момент поранення при безпосередньому контакті з снарядом, котрий ранив, чи додатковими травмуючими факторами пострілу.

- центральная (ближайшая к раневому каналу) часть зоны контузии тканей, погибающих в момент ранения при непосредственном контакте с ранящим снарядом или дополнительными травмирующими факторами выстрела.

ЗОНА РЕФЛЕКСОГЕННА син. рецептивне поле

зона рефлексогенная

zona reflexogenes

E. reflexogenic zone

- ділянка тіла (напр., ділянка шкіри, слизової оболонки, судинної стінки), в межах якої розташовані рецептори одного типу, подразнення яких приводить до виникнення певного рефлексу.

- область тела (напр., участок кожи, слизистой оболочки, сосудистой стенки), в пределах которой расположены рецепторы одного типа, раздражение которых приводит к возникновению определенного рефлекса.

ЗОНД ЖОЛОБУВАТИЙ

зонд желобоватый

radiolus, i, m

E. surgical director

- однобічний металевий зонд V-подібної форми в поперечному перетині, який служить провідником інструмента, який ріже і захищає від пошкоджень тканин, що розташовані глибше.

- односторонний металлический зонд V-образной формы в поперечном сечении, служащий проводником режущего инструмента и защищающий от повреждения глубжележащие ткани.

ЗОНД ГУДЗИКОВИЙ

зонд пуговчатый

radiolus, i, m

E. bulbous-end probe

- З. у вигляді стержня, який закінчується потовщеннями сферичної форми; переважно виготовляється з м'яких металів (сплавів), що дозволяє легко надавати З. потрібні вигини.

- З. в виде стержня, заканчивающегося утолщениями сферической формы; обычно изготавливается из мягких металлов (сплавов), что позволяет легко придавать З. п. нужные изгибы.

ЗОНД-ГОЛКА ЛІГАТУРНА

зонд-игла лигатурная

radiolus, i, m

E. needle-type ligation probe

- хірургічний інструмент для накладання лігатури в глибоких ранах, у вигляді стержня, робочий кінець якого серпоподібно вигнутий і має отвір.

- хирургический инструмент для наложения лигатуры в глубоких ранах, представляющий собой стержень, рабочий конец которого серповидно изогнут и имеет отверстие.

ЗООФІЛІЯ, і, ж син. бестіалізм, содомія, зоофілізм

зоофилия, и, ж

zoophilia, ae, f [G. ζῷον тварина + G. φίλο phileo , любити + -ismus]

E. zoophilia

- статево збочення, при якому об'єктом статевого потягу є яка-небудь тварина.

- половое извращение, при котором объектом полового влечения является какое-либо животное.

ЗООФОБИЯ, ї, ж

зоофобия, и, ж

zoophobia, ae, f [G. ζῷον↑ + -phobia]

E. zoophobia

- нав'язливий страх тварин, частіше певного виду.

- навязчивая боязнь животных, чаще определенного вида.

I

ІДЕЇ КАТАТИМНІ

идеи кататимные

ideae catathymicae

E. catathymic ideas

- думки чи уявлення, які не впливають з логічного мислення, а відображають домінуючий афект, який їх визначає.

- мысли или представления, не вытекающие из логического мышления, а отражающие определяющий их господствующий аффект.

ІДЕЇ МАЯЧНІ

идеи бредовые

ideae delirantes

E. delusions ideas

- ідеї, які не відповідають реальній дійсності, відображають її перекручено, але представляються для хворого істинними і повністю оволодівають його свідомістю та не піддаються запереченню; виникають при психозах і психопатіях, шизофренії, післятравматичній астенії тощо.

- идеи, не соответствующие реальной действительности, отражающие ее искаженно, но представляющиеся больному истинными, полностью овладевающие его сознанием и не поддающиеся опровержению; возникают при психозах и психопатиях, шизофрении, посттравматической астении и т. д.

ІДЕЇ НАВ'ЯЗЛИВІ

идеи навязчивые

ideae fixae

E. fixed ideas

- ідеї, від яких хворий не може звільнитися, не дивлячись на розуміння їх об'єктивної необґрунтованості.

- идеи, от которых больной не может освободиться, несмотря на понимание их объективной необоснованности.

ІДЕЇ НАДЦІННІ син. ідеї домінуючі, ідеї фіксовані

идеи сверхценные

ideae dominantes

E. dominant ideas

- ідеї, які виникають під впливом реальних обставин, але в зв'язку з надмірним емоційним напруженням займають домінуюче положення в свідомості. На відміну від маячення надцінні ідеї виникають як патологічне перетворення (нерідко запізніле) природної реакції на реальні події.

- идеи, возникающие под влиянием реальных обстоятельств, но в связи с чрезмерным эмоциональным напряжением занимающие преобладающее положение в сознании. В отличие от бреда сверхценные идеи возникают как патологическое преобразование (нередко запоздалое) естественной реакции на реальные события.

ІДЕЇ ПРОВИНИ

идеи виновности

ideae delicti

E. ideas of guiltiness

- надцінні чи маячні ідеї моральної провини, здійснення в минулому яких-небудь провин чи злочинів.

- сверхценные или бредовые идеи моральной виновности, совершения в прошлом каких-либо проступков или преступлений.

ІДЕОФРЕНІЯ, і, ж

идеопфрения, и, ж

ideophrenia, ae, f

E. ideophrenia

- застаріла загальна назва психічних хвороб, перебіг яких характеризується переважанням маячних розладів.

- устаревшее общее название психических заболеваний, протекающих с преобладанием бредовых расстройств.

ІЄРОФОБІЯ, і, ж

иерофобия, и, ж

hierophobia, ae, f [G. hieros священний + -phobia]

E. hierophobia

- нав'язливий страх предметів релігійного культу.

- навязчивая боязнь предметов религиозного культа.

ІЗОЛОФОБІЯ, і, ж

изолюфобия, и, ж

isolophobia, ae, f [I. Isolare, від L. n-sulare, pp. insulatus відокремлювати + -phobia]

E. isolophobia

- нав'язливий страх залишитися самотнім у житті.

- навязчивая боязнь оказаться одиноким в жизни.

ІДИОТІЯ, і, ж

идиотия, и, ж

idiotia, ae, f [G. ἰδιότης idiotēs невіглас + -ismus]

E. idiocy

- найважча форма олігофренії, яка характеризується практичною відсутністю психічних реакцій і мовлення, неможливістю засвоєння найпростіших навичок.

- наиболее тяжелая форма олигофрении, характеризующаяся практическим отсутствием психических реакций и речи, невозможностью усвоения простейших навыков.

I. амавротична син. дегенерація церебромакулярна, ідіотія амавротична сімейна

идиотия амавротическая

idiotia amaurotica

E. amaurotic idiocy

- загальна назва спадкових хвороб з групи хвороб накопичення, що зумовлені порушенням обміну глікозидів, які характеризуються прогресуючим зниженням інтелекту, зору й успадковуються за аутосомно-рецесивним типом.

- общее название наследственных заболеваний из группы накопления, обусловленные нарушением обмена гликозидов, характеризующиеся прогрессирующим снижением интеллекта, зрения и наследуются по аутосомно-рецессивному типу.

I. гідроцефальна

идиотия гидроцефальная

idiotia hydrocephalica

E. hydrocephalic idiocy

- ідіотія, яка зумовлена атрофією мозкової речовини внаслідок гідроцефалії (як правило вродженої).

- идиотия, обусловленная атрофией мозгового вещества вследствие гидроцефалии (обычно врожденной).

I. тимічна

идиотия тимическая

idiotia thymica

E. thimic idiocy

- ідіотія, яка зумовлена вродженими порушеннями функції вилочкової залози.

- идиотия, обусловленная врожденным нарушением функции вилочковой железы.

ІЛЮЗІЇ, їй, мн.

иллюзии, й, мн.

illusiones, um, f/pl. [il- ludere, pp. illusus обдурювати]

E. illusions

- хибне сприйняття предметів і явищ, які реально існують в даний момент; виникають, напр., при паранойяльних психопатіях тощо.

- ложное восприятие реально существующих в данный момент предметов и явлений; возникает, напр., при паранойяльных психопатиях и т. д.

I. афективні

иллюзии аффективные

illusiones affectivae

E. affective illusions

- I. a., які виникають під впливом страху, тривоги чи пригніченого настрою.

- И. а., возникающие под влиянием страха, тревоги или подавленного настроения.

I. вербальні

иллюзии вербальные

illusiones verbales

E. verbal illusions

- слухові I. в., змістом яких є окремі слова чи фрази.

- слуховые И. в., смыслом которых являются отдельные слова

или фразы.

ІМБЕЦИЛЬНІСТЬ, ности, ж
имбецильность, ности, ж
imbecillitas, atis, f [imbecillus слабия, безсилий]
E. imbecillity

- форма олігофренії, яка займає середнє положення між ідіотією та дебільністю, характеризується уповільненим та непослідовним мисленням, можливістю засвоєння лише елементарних навиків.

- форма олигофрении, занимающая среднее положение между идиотией и дебильностью, характеризуется замедленным и непоследовательным мышлением, возможностью усвоения лишь элементарных навыков.

ІМПУЛЬСИВНІ ДІЇ
импульсивные действия
actiones impulsiva
E. impulsive actiones

- стрімкі немотивовані дії, які раптово здійснюються і продовжуються секунди чи хвилини; ознака вираженого психічного розладу.

- внезапно совершаемые стремительные немотивированные действия продолжающиеся секунды или минуты; признак выраженного психического расстройства.

ІНДЕКС ЧЕРЕПНИЙ
индекс черепной
index cranialis
E. cranial index

- співвідношення поперечного діаметра черепа до поздовжнього в %: 74,9 — довгий череп (доліхокранія); 75-79,9 — середній череп (мезокранія) і понад 79,9 — короткий або широкий (брахікранія).

- соотношение поперечного диаметра черепа к продольному в %: 74,9 — длинный череп (долихокrania); 75-79,9 — средний череп

(мезокранія) и свйше 79,9 — короткий или широкий (брахикранія).

ІНСУЛЬТ, у, ч

инсульт, а, ч

insultus, us, m [in-sultare наскакувати, нападати]

Е. insult

- викликане патологічним процесом гостре порушення кровообігу в головному чи спинному мозку з розвитком стійких симптомів ураження центральної нервової системи. Серед факторів ризику І. провідну роль відіграють: артеріальна гіпертензія, миготлива аритмія, транзиторні ішемічні атаки, спадкова схильність, зловживання нікотинном та алкоголем, недостатня фізична активність тощо.

- вызванное патологическим процессом нарушение кровообращения в головном или спинном мозге с развитием стойких симптомов поражения центральной нервной системы. Среди факторов риска И. ведущую роль играют: артериальная гипертензия, мерцательная аритмия, транзиторные ишемические атаки, наследственная предрасположенность, злоупотребление никотином и алкоголем, недостаточная физическая активность и т. д.

І. геморагічний син. апоплексія мозку, удар апоплектичний,

інсульт апоплектичний, гіпертонічний інсульт, гіпертонічний мозковий крововилив

инсульт геморрагический

insultus haemorrhagicus

Е. hemorrhagic insult

- крововилив у головний мозок або під його оболонки, який виникає в результаті патологічних змін судин мозку при аневризмах мозкових судин, гіпертонічній хворобі, атеросклерозі тощо. Найчастіше крововилив виникає в зоні васкуляризації середньої мозкової артерії, захоплює зону внутрішньої капсули, зорового горба, підкіркових гангліїв; у 68-82% хворих внутрішньомозкові крововиливи прориваються в шлуночкову систему мозку. Лікування геморагічного інсульту хірургічне.

- кровоизлияние в головной мозг или под его оболочки, возникающее в результате патологических изменений сосудов мозга при аневризмах мозговых сосудов, гипертонической болезни, атеросклерозе и т. д. Чаще всего кровоизлияние возникает в зоне васкуляризации средней мозговой артерии, захватывает зону внутренней капсулы, зрительного бугра, подкорковых ганглиев; в 68-82% больных внутримозговые кровоизлияния прорываются в желудочковую систему мозга. Лечение геморрагического инсульта хирургическое.

I. емболічний
инсульт эмболический
insult embolicus
E. embolic insult

- I. е., спричинений закупоркою судини мозку емболом.
- II. э., обусловленный закупоркой сосуда мозга эмболом.

I. ішемічний
инсульт ишемический
insultus ischaemicus
E. ischemic insult

- I. і., зумовлений припиненням або значним зменшенням кровопостачання ділянки мозку. До ішемії мозку внаслідок судинних уражень приводять: 1) закупорка прецеребральних артерій (сонних, хребцевих, базилярної): тромбоз, емболія, стеноз; 2) закупорка мозкових артерій: тромбоз, емболія, стеноз, спазм. У 88% хворих ішемічні порушення мозкового кровообігу пов'язані з патологією системи сонних артерій і у 12% — з ураженням вертебробазиллярної системи. Етіологічними факторами можуть бути: гіпертонічна хвороба та атеросклероз (72% хворих), ревматизм (13,8% хворих), підвищення в'язкості крові (при поліцитемії, гематокриті вище 45%), кардіосклероз, малорухомий спосіб життя, вік старше 50 років, позамозкові вогнища тромбоутворення (глибокий тромбофлебіт і флеботромбоз, постінфарктні тромби в лівому передсерді, ураженні мітрального і аортального клапанів), посттравматичні зміни судин

тощо. Клінічна картина І. і., у 30-35% хворих проявляється гостро, у 40-45% — підгостро і у 20-25% — хронічно, псевдотуморозно; для І. і., характерно розвиток вогнищевих неврологічних симптомів, котрі залежать від басейну ураженої судини, загальнономозкових, вегетативних, стовбурових тощо. Лікування І. і. консервативне та хірургічне.

- И. и., обусловленное прекращением или значительным уменьшением кровоснабжения участка мозга. К ишемии мозга вследствие сосудистых поражений приводят: 1) закупорка прецеребральных артерий (сонных, позвоночных, базилярной): тромбоз, эмболия, спазм, 2) закупорка мозговых артерий: тромбоз, эмболия, стеноз, спазм. У 88% больных ишемические нарушения мозгового кровообращения связаны с патологией системы сонных артерий и у 12% — с поражением вертебробазилярной системы. Этиологическими факторами могут быть: гипертоническая болезнь (72% больных), ревматизм (4,2% больных), повышение вязкости крови (при полицитемии, гематокрите выше 45%), кардиосклерозе, малоподвижный образ жизни, возраст старше 50 лет, внемозговые очаги тромбообразования (глубокий тромбоз и флеботромбоз, постинфарктные тромбы в левом предсердии, поражение митрального и аортального клапанов), посттравматические поражения сосудов и т. д. Клиническая картина И. и. у 30-35% больных проявляется остро, у 40-45% — подостро и у 20-25% — хронически, псевдотуморозно; для И. и. характерно развитие очаговых неврологических симптомов, зависящие от бассейна пораженного сосуда, общемозговые, вегетативные, ствольные и т. д. Лечение И. и. консервативное и хирургическое.

І. тромботичний
 інсульт тромботический
 insultus thromboticus
 E. thrombotic insult

- І. т., зумовлений закупоркою судини мозку тромбом.
- И.т., обусловленный закупоркой сосуда мозга тромбом.

ІНТЕНЦІЯ, і, ж

интенция, и, ж

intencio, onis, f [in-tendere, pp. intentus спрямовувати]

E. intention

- конкретне спрямування, направленість психічної активності людини на який-небудь об'єкт.

- конкретное стремление, направленность психической активности человека на какой-либо объект.

ІНТРАКРАНІАЛЬНИЙ, а, е син.внутрішньочерепний

интракраниальный, ая, ое

intracranialis, e

E. intracranial

- той, що локалізується в порожнині черепа.

- локализующийся в полости черепа.

ІНТРАЦЕРЕБРАЛЬНИЙ, а, е син. внутрішньомозковий

интрацеребральный, ая, ое

intracerebralis, e [intra- + cerebrum головний мозок]

E. intracerebral

- розміщений усередині головного мозку.

- локализующийся внутри головного мозга.

ІНФАНТИЛІЗМ ПСИХІЧНИЙ син.психічна незрілість

инфантилизм психический

infantilismus phychicus

E. phychic infantilism

-І. п., з наявністю властивих дитячий психіці твердженнь і поведінки: підвищеною навіюваністю, емоційною нестійкістю, залежністю від батьків тощо.

- И. п., с наличием присущих детской психике суждений и поведения: повышенной внушаемостью, эмоциональной неустойчивостью, зависимостью от родителей и т. д.

ИНФАРКТ МОЗКУ

инфаркт мозга

infarctus cerebri

E. cerebral infarct

- ділянка мозкової речовини, в якій швидко розвивається некроз, аутоліз і розм'якшення, внаслідок раптового порушення мозкового кровообігу. І. м. поділяється на І. м. білий або І. м. сірий без виражених геморагій, внаслідок чого уражена ділянка має світле забарвлення (біле чи сіре) та І. м. червоний, при якому є крововилив в уражену ділянку, внаслідок чого вона забарвлюється в червоний колір.

- участок мозгового вещества, быстро подвергающийся некрозу, аутолизу и размягчению, вследствие внезапного нарушения мозгового кровообращения. И. м. разделяется на И. м. белый или И. м. серый без выраженных геморагий, вследствие чего пораженный участок имеет светлую окраску (белую или серую) и И. м. красный, при котором есть кровоизлияние в пораженный участок, вследствие чего он приобретает красную окраску.

ЮФОБИЯ, і,ж

иофобия, и, ж

iophobia, ae, f [G. iou̯ ios отрута]

E. iophobia

- нав'зливий страх отрут, випадкового отруєння.

- навязчивая боязнь ядов, случайного отравления.

ИСТЕРИЧНА ДУГА син. Шарко істерична дуга - заст.

истерическая дуга

arcus hystericus

E. arcus hystericus

- напад загальних тонічних судом, при яких тіло хворого вигинається дугою з опорою на потилицю і п'ятки; спостерігається в другій фазі істеричного нападу.

- приступ общих тонических судорог, при которых тело больного

выгибается дугой с опорой на затылок и пятки; наблюдается во второй фазе истерического припадка.

ІСТЕРИЧНИЙ КЛУБОК

истерический комок

globus hystericus

E. hysteric globus

- відчуття спазму, підкочування до горла клубка, кулі, яке виникає на початку істеричного нападу.

- ощущение спазма, подкатывания к горлу комка, шара, возникающее в начале истерического припадка.

ІРАДІАЦІЯ БОЛЬОВИХ ВІДЧУТТІВ

иррадиация болевых ощущений

irradiatio sensuum doloris

E. irradiation of pain sensations

- розповсюдження больових відчуттів за межі патологічного вогнища; зустрічається, напр., при корінцевому больовому синдромі тощо.

- распространение болевых ощущений за пределы патологического очага; встречается, напр., при корешковом болевом синдроме и т. д.

ІСТЕРІЯ, і, ж син. невроз істеричний

истерия, и, ж

hysteria, ae, f [G. ὑστέρᾱ hystera матка]

E. hysteria

- невроз, що проявляється поліморфними функціональними, психічними, соматичними та неврологічними розладами і який характеризується великою навіюваністю, самонавіюваністю хворих, прагненням будь-якою ціною повернути до себе увагу оточуючих.

- невроз, проявляющийся полиморфными функциональными, психическими, соматическими и неврологическими расстройствами, характеризующийся большой внушаемостью, самовнушаемостью

больных, стремлением любой ценой привлечь к себе внимание окружающих.

I. інволюційна
истерия инволюционная
hysteria involucionalis
E. involucional hysteria

- I. і., що поєднується з тривожною депресією, виникає в літньому віці.

- II. и., сочетающаяся с тревожной депрессией, возникающая в пожилом возрасте.

I. конверсійна
истерия конверсионная
hysteria conversiva
E. conversive hesteria

- I. к., котра проявляється виключно чи переважно руховими, сенсорними і вегетативними розладами.

- II. к., проявляющаяся исключительно или преимущественно двигательными, сенсорными и вегетативными расстройствами.

I. травматична
истерия травматическая
hysteria traumatica
E. traumatic hysteria

- загальна назва психопатоподібних змін особистості, які супроводжуються істеричними розладами і виникають як віддалений наслідок черепно-мозкової травми, особливо забиття головного мозку.

- общее название психопатоподобных изменений личности, сопровождаемых истерическими расстройствами и возникающих как отдаленное последствие черепно-мозговой травмы, особенно ушиба головного мозга.

ІСТЕРОЕПІЛЕПСЯ, і, ж

истероэпилепсия, и, ж
 hysterohilepsia, ae, f [hystero- + G. επιλαμβανω epilamano
 схоплювати]

E. hysteroepilepsy

- істерія з нападами, що нагадують епілептичні.

- истерия с припадками, напоминающими эпилептические.

ІСТЕРОКАТАЛЕПСІЯ, і, ж

истерокаталепсия, и, ж

hystercatalepsia, ae, f [hystero- + G. καταλαμβάνω katalambano
 схоплювати]

E. hystercatalepsy

- істеричний напад, перебіг якого характеризується
 каталептичним знерухомленням.

- истерический припадок, протекающий с каталептической
 обездвиженостью.

ІСТЕРОНЕВРАСТЕНІЯ, і, ж

истероневрастения, и, ж

hysteroneurasthenia, ae, f [hystero- + G. νευρον neuron нерв + a- + G.
 σθενεια stheneia]

E. hysteroneurasthenia

- невроз, що поєднує в собі симптоми істерії і неврастенії.

- невроз, при котором сочетаются симптомы истерии и
 неврастении

ІТЕРАЦІЯ, і, ж

итерация, и, ж

iteratio, onis, f iterare, pp. iteratus повтоювати]

E. iteration

- в психіатрії: патологічне збудження з тенденцією до повторення
 одного руху чи складного рухового акту, слова, частини фрази, тощо
 без помітного емоційного забарвлення дії, що здійснюється.

- в психиатрии: патологическое возбуждение с тенденцией к

повторенню одного движения или сложного двигательного акта, слова, части фразы и т. д. без заметной эмоциональной окраски совершаемого действия.

І. мовленнєва

итерация речевая

iteratio verbalis

E. verbal iteration

- тривале, одноманітне, часто швидке і ритмічне повторення одних і тих же позбавлених сенсу слів, словосполучень чи складів.

- длительное, однообразное, часто быстрое и ритмичное повторение одних и тех же лишенных смысла слов, словосочетаний или слогов.

І. пам'яті

итерация памяти

iteratio memoriae

E. mnemonic iteration

- мимовільне виникнення одних і тих же спогадів.

- произвольное возникновение одних и тех же воспоминаний.

ІШЕМІЯ, і, ж син. анемія місцева, гіпемія, малокрів'я місцева
ишемия, и, ж

ischemia, ae, f [G. ἰσχω ischo затримувати, перешкоджати + -aemia]

E. ischemia

- зменшення кровопостачання ділянки тіла, органа чи тканини внаслідок ослаблення чи притоку артеріальної крові.

- уменьшение кровоснабжения участка тела, органа или ткани вследствие ослабления или прекращения притока артериальной крови.

ІШІАЛГІЯ, і, ж

ишиалгия, и, ж

ischialgia, ae, f [G. ἰσχίον ischion таз, стегно + -algia]

E. ischialgia

- біль за ходом сідничного нерва; переважно пов'язаний з остеохондрозом попереково-крижового відділу хребта.

- боль по ходу седалищного нерва; чаще связанная с остеохондрозом пояснично-крестцового отдела позвоночника.

ПШУРІЯ, ї, ж син. затримка сечі

ишурия, и, ж

ischuria, ae, f [G. ἰσχω ischo затримувати + G. οὐρον uron сеча]

E. ischuria, retentio of urine

- скопичення сечі в сечовому міхурі внаслідок неможливості чи недостатності самостійного сечовипускання. І. виникає при спазмі сфінктера, слабкості детрузора чи при двосторонньому порушенні зв'язків сечового міхура з кірковими центрами. І. характерна для перших днів поперечного ураження спинного мозку, коли процес розвивається гостро (травма, запалення тощо).

- скопление мочи в мочевом пузыре вследствие невозможности или недостаточности самостоятельного мочеиспускания. И. возникает при спазме сфинктера, слабости детрузора или при двустороннем нарушении связей мочевого пузыря с корковыми центрами. И. характерная для первых дней поперечного поражения спинного мозга, когда процесс развивается остро (травма, воспаление и т. д.).

І. гостра

ишурия острая

ischuria acuta

E. acute ischuria

- раптове припинення самостійного сечовипускання; зустрічається, напр., при хребетно-спинномозковій травмі тощо.

- внезапное прекращение самостоятельного мочеиспускания; наблюдается, напр., при позвоночно-спинномозговой травме и т. д.

І. неповна

ишурия неполная

ischuria incomplecta

E. incomplective ischuria

- I. н., при якій сеча виділяється, але повного випорожнення сечового міхура не відбувається.

- И. н., при которой моча выделяется, но полного опорожнения мочевого пузыря не происходит.

I. парадоксальна

ишурия парадоксальная

ischuria paradoxa

E. paradoxic (al) ischuria

- гостра неповна ішурія, при якій з переповненого сечового міхура сеча безперервно виділяється краплями.

- острая неполная ишурия, при которой из переполненного мочевого пузыря моча непрерывно выделяется каплями.

I. повна

ишурия полная

ischuria complecta

E. total ischuria

- повне припинення виділення сечі з сечового міхура.

- полное прекращение выделения мочи из мочевого пузыря.

I. хронічна

ишурия хроническая

ischuria chronica

E. chronic ischuria

- затримка сечі, яка обумовлена стійким звуженням сечівника чи атонією сечового міхура.

- задержка мочи, обусловленная стойким сужением мочеиспускательного канала или атонией мочевого пузыря.

К

КАЙРОФОБИЯ, і, ж

кайрофобия, и, ж

cairophobia, ae, f [G. καίρος kairos визначений час + -phobia]

E. cairophobia

- нав'язливий страх різких змін погоди.

- навязчивая боязнь резких изменений погоды.

КАМПОТОМІЯ, і, ж

кампотомия, и, ж

campotomia, ae, f

E. campotomy

- хірургічна операція: руйнування підкіркових структур головного мозку, які відповідають полям Фореля; здійснюється стереотаксичним методом при лікуванні деяких захворювань екстрапірамідної системи.

- хирургическая операция: разрушения подкорковых структур головного мозга, соответствующих полям Фореля: осуществляется стереотаксическим методом при лечении некоторых поражений экстрапирамидной системы.

КАНАТИК СПИННОГО МОЗКУ

канатик спинного мозга

funiculus medullae spinalis

E. spinal funiculus

- загальна назва парних ділянок білої речовини спинного мозку, які обмежені його щілинами і борознами. Розрізняють бічний, задній та передній канатики спинного мозку, в яких проходять висхідні та нисхідні шляхи, які проводять нервові імпульси.

- общее название парных участков белого вещества спинного мозга, ограниченных его щелями и бороздами. Различают боковой, задний и передний канатики спинного мозга, в которых проходят восходящие и нисходящие пути проведения нервных импульсов.

КАНЦЕРОФОБИЯ, і, ж

канцерофобия, и, ж

cancerophobia, ae, f [cancer, сті рак + -phobia]

E. cancerophobia

- нав'язливий страх захворіти на рак.

- навязчивая боязнь заболеть раком.

КАНЮЛЯ НЕЙРОХІРУРГІЧНА

канюля нейрохирургическая

cannula, ae, f [G. καννὸν kanna тростина]

E. ventricular drainage cannula

- тонка канюля для пункцій шлуночків і кістозних порожнин головного мозку, яка має бічні отвори на кінці і поділки для контролю глибини занурення в мозкову тканину.

- тонкая канюля для пункций желудочков и кистозных полостей головного мозга, имеющая боковые отверстия на конце и деления для контроля глубины погружения в мозговую ткань.

КАНЮЛЯ-ТРОАКАР, канюлі-троакара

канюля-троакар, канюли-троакара

cannula-trochar

E. cannula-trocar

- троакар для введення радіоактивних гранул в пухлину головного мозку, який має заокруглений кінець внутрішнього стержня.

- троакар для введения радиоактивных гранул в опухоль головного мозга, отличающийся заокругленным концом внутреннего стержня.

КАТАЛЕПСІЯ, і, ж син. воскова гнучкість

каталепсия, и, ж

cataplesia, ae, f [G. καταληψις katalepsis затримування], anochlepsia, ae, f

E. catalepsy, anochlepsia

- руховий розлад, який полягає в тривалому збереженні хворим наданої йому пози (в тому числі і дуже незручної); спостерігається при паркінсонізмі, істерії, шизофренії. К. може бути також викликана штучно в стані гіпнозу.

- двигательное расстройство, заключающееся в длительном сохранении больным приданной ему позы (в том числе и очень неудобной); наблюдается при паркинсонизме, истерии, шизофрении. К. может быть также вызванной искусственно в состоянии гипноза.

КАТАПЛЕКСІЯ, і, ж

катаплексия, и, ж

cataplexia, ae, f [G. κατά kata рух зверху вниз + G. πλῆξις plexis удар]

E. cataplexy

- короткочасна втрата м'язового тонусу, яка параксизмально наступає і приводить до падіння хворого без втрати свідомості; виникає при сильних емоціях, симптом нарколепсії.

- кратковременная пароксизмально наступающая потеря мышечного тонуса, приводящая к падению больного без потери сознания; возникает обычно при сильных эмоциях, симптом нарколепсии.

КАТЕТЕР ВЕНТРИКУЛЯРНИЙ

катетер вентрикулярный

catheter ventricularis

E. ventricular catheter

- поліетиленова трубка, яка вводиться в бічний шлуночок головного мозку; входить до складу клапанної дренажної системи, яка застосовується при хірургічному лікуванні гідроцефалії.

- полиэтиленовая трубка, вводимая в боковой желудочек головного мозга; входит в состав клапанной дренажной системы, применяемой при хирургическом лечении гидроцефалии.

КАУЗАЛГІЯ, і, ж

каузалгия, и, ж

causalgia, ae, f [G. κausis kausis горіння + -algia]

Е. causalgia

- синдром, який розвивається після пошкодження периферичного нерва і зумовлений подразненням його симпатичних волокон; характеризується інтенсивними пекучими болями, а також судинноруховими та трофічними порушеннями в зоні іннервації ураженого нерва.

- синдром, развивающийся после повреждения периферического нерва и обусловленный раздражением его симпатических волокон; характеризуется интенсивными жгучими болями, а также сосудодвигательными и трофическими нарушениями в зоне иннервации пораженного нерва.

КВАДРИПАРЕЗ див. тетрапарез

КВАДРИПЛЕГІЯ див. тетраплегія

КЕНОФОБИЯ, і, ж

кенофобия, и, ж

kenophobia, ae, f [G. κενος kenos порожній, пустий + -phobia]

Е. kenophobia

- нав'язливий острах пустельних, відкритих місцевостей.

- навязчивая боязнь пустынных, открытых местностей.

КЕФАЛГЕМАТОМА, и, ж

кефалгематома, ы, ж

cephalhaematoma, atis, n [G. κεφαλη kephale голова + G. αιμα, ατος кров + oma]

Е. cephal(o)hematoma

- крововивив під окістя будь-якої кістки склепіння черепа новонародженого, який проявляється у вигляді м'якої флюктууючої пухлини, переважно в тім'яній ділянці; виникає в результаті розриву кровоносної судини під дією пологових сил. В більшості випадків К. самостійно розсмоктується, рідше — звапнюється. Якщо не

розсмоктується то на 3-5 день життя дитини проводять пункцію К. з наступною аспірацією крові; при наявності згустків, К. невеликим розрізом розтинають, вміст видаляють, накладають стискальну пов'язку.

- кровоизлияние под надкостницу какой-либо кости свода черепа новорожденного, проявляющееся в виде мягкой флюктуирующей опухоли преимущественно в теменной области; возникает в результате разрыва кровеносного сосуда под действием родовых сил. В большинстве случаев К. рассасывается, реже — обызвествляется. Если не рассасывается, то на 3-5 день жизни ребенка производят пункцию К. с последующей аспирацией крови; при наличии сгустков К. небольшим разрезом вскрывают, содержимое удаляют, накладывают давящую повязку.

КЕФАЛІНИ, ів, мн.

кефалины, ов, мн.

kephalina, ogum, n/pl.

E. kephalins

- нерозчинна в спирті фракція фосфоліпідів тканин, яка містить фосфатидилетаноламін, фосфатидилсерин і фосфатидилінозит; знаходиться в головному і спинному мозку.

- нерастворимая в спирте фракция фосфолипидов тканей, содержащая фосфатидилэтанолламин, фосфатидилсерин и фосфатидилинозит; находится в головном и спинном мозге.

КИСТЬ АКУШЕРА

кисть акушера

франц. Main d'accoucheur

E. accoucher hand

- деформація кисті, при якій пальці приведені і дещо зігнуті, що нагадує положення пальців акушера при введенні кисті в пологові шляхи; зумовлена спастичним скорочення дрібних м'язів при тетанії.

- деформация кисти, при которой пальцы приведены и несколько согнуты, что напоминает положение пальцев акушера при введении

кисти в родовые пути; обусловлена спастическим сокращением мелких мышц при тетании.

КИСТЬ ПАДАЮЧА

кисть падающая

франц. main tombante

Е. hand

- кисть, пальці якої зігнуті в міжфалангових суглобах, при цьому втрачена здатність до активного розгинання та утримування кисті в розігнутому стані; спостерігається при паралічі променевого нерва.

- кисть, пальцы которой согнуты в межфаланговых суставах, причем утрачена способность к активному разгибанию и удерживанию кисти в разогнутом состоянии; наблюдается при параличе лучевого нерва.

КИСТЬ МАВП'ЯЧА син. Арана-Дюшена атрофічна кисть

кисть обезьянья

Aran-Duchenne' manus atrophica

Е. monkey hand, ape hand

- кисть, яка має форму мавп'ячої лапи внаслідок атрофії м'язів підвищень І і V пальців, привідного м'яза І пальця, міжкісткових і червоподібних м'язів, виникає при ураженні ліктьового та серединного нервів.

- кисть, имеющая форму обезьяньей лапы вследствие атрофии мышц возвышений I и V пальцев, приводящей мышцы I пальца, межкостных и червеобразных мышц, возникает при поражении локтевого и срединного нервов.

КИСТЬ ПЛОСКА

кисть плоская

manus plana

Е. flat hand, manus plana

- деформація кисті, при якій сплющені і згладжені її природні опуклості; зумовлена гіпотрофією м'язів кисті при центральних

паралічах.

- деформация кисти, при которой уплощены и сглажены ее естественные выпуклости; обусловлена гипотрофией мышц кисти при центральных параличах.

КІСТА ВЕРГИ син. кіста прозорої перетинки

кіста Верги

cystis Verga'

E. Verga's cyst

- аномалія розвитку: скопичення рідини між листками прозорої перегородки головного мозку.

- аномалія розвитку: скопление жидкости между листками прозрачной перегородки головного мозга.

КІСТА КОЛОЇДНА син. кіста нейроепітеліальна, кіста парафізарна, кіста епендимарна, плексус кіста

кіста коллоидная

cystis colloidalis

E. colloid cyst

- однокамерна кіста шлуночків головного мозку з вистеленою епітелієм тонкою стінкою, містить густу колоїдну рідину.

- однокамерная киста желудочков головного мозга с выстланной эпителием тонкой стенкой, содержит густую коллоидную жидкость.

КІСТА НЕСПРАВЖНЯ син. кістоїд

кіста ложная

cystis spuria

E. false cyst, pseudocyst

- К. н., стінка якої зсередини не вистелена епітелієм чи ендотелієм, утворюється, напр., в зоні розм'якшення мозку.

- К. н., стенка которой изнутри не выстлана эпителием или эндотелием, образующаяся, напр., в зоне размягчения мозга.

КЛАУСТРОМАНІЯ, і, ж

клаустромания, и, ж

claustromania, ae, f [claustrum, від claudere зачиняти + -mania]

Е. claustromania

- страх і небажання вийти із зачиненого приміщення.
- страх и нежелание выйти из закрытого помещения.

КЛАУСТРОФІЛІЯ, і, ж син. філоклейзія

клаустрофилия, и, ж

claustrophilia, ae, f [claustr- + -philia]

Е. claustrophilia

- нав'язливе бажання зачиняти вікна і двері із-за страху залишитися одному в незачиненому приміщенні.
- навязчивое влечения закрывать окна и двери из-за страха оказаться одному в незапертом помещении.

КЛАУСТРОФОБИЯ, і, ж

клаустрофобия, и, ж

claustrophobia, ae, f [claustr- + phobia]

Е. claustrophobia

- нав'язливий острах — боязнь закритих приміщень.
- навязчивый страх — боязнь закрытых помещений.

КЛЕПТОМАНІЯ, і, ж

клептомания, и, ж

cleptomania, ae, f [G. κλέπτω klepto красти + -mania]

Е. cleptomania

- імпульсивний, немотивований потяг до крадіжок.
- импульсивное, немотивированное влечение к воровству.

КЛОНУС, у, ч

клонус, а, м

clonus, i, m [G. κλονος klonus безладний рух]

Е. clonus

- крайній ступінь підвищення сухожилкових рефлексів, який

проявляється серією швидких ритмічних скорочень м'яза чи групи м'язів, напр., у відповідь на їх одноразове розтягнення; спостерігається при ураженні пірамідних шляхів.

- крайня степень підвищення сухожильних рефлексів, проявляючись серією швидких ритмічних скорочень м'язиці або групи м'язів, напр., в відповідь на їх однократне розтягнення; спостерігається при ураженні пірамідних шляхів.

КОЛАПС МОЗКУ син. спадання мозку

коллапс мозга

collapsus cerebri

E. cerebral collapsus

- стан, який виникає внаслідок різкого зниження внутрішньочерепного тиску і зменшення об'єму мозку, які зумовлені зменшенням кількості цереброспинальної рідини в шлуночках головного мозку.

- состояние, возникающее вследствие резкого снижения внутричерепного давления и уменьшения объема мозга. обусловленных уменьшением количества цереброспинальной жидкости в желудочках головного мозга.

КОМА, и, ж син. коматозний стан

кома, ы, ж

coma, atis, n [G. κωμᾶ coma глубокий сон]

E. coma

- стан глибокого пригнічення функцій центральної нервової системи, який характеризується повною втратою свідомості, втратою реакцій на зовнішні подразники і розладом регуляції життєво важливих функцій організму.

- состояние глубокого угнетения функций центральной нервной системы, характеризующееся полной потерей сознания, утратой реакций на внешние раздражители и расстройством регуляции жизненно важных функций организма.

К. апоплектиформна
кома апоплектиформная
coma apoplectiforme

Е. apoplectiform coma

- К. а., яка обумовлена вторинними порушеннями мозкового кровообігу, напр., при інфаркті міокарда.

- К. а.. обусловленная вторичными нарушениями мозгового кровообращения, напр.. при инфаркте миокарда.

К. апоплектична
кома апоплектическая
coma apoplecticum

Е. apoplectic coma

- К. а., яка розвивається при гострих порушеннях мозкового кровообігу.

- К. а., развивающаяся при острых нарушениях мозгового кровообращения.

К. епілептична
кома эпилептическая
coma epilepticum

Е. epileptic coma

- К. е., яка розвивається при епілептичному нападі.

- К. э., развивающаяся при эпилептическом припадке.

К. менінгеальна
кома менингеальная
coma meningeale

Е. meningeal coma

- К. м., яка розвивається внаслідок інтоксикації при інфекційному менингіті.

- К. м., развивающаяся вследствие интоксикации при инфекционном менингите.

К. травматична
кома травматическая
coma traumatica

E. traumatic coma

- К. т., яка обумовлена ураженням центральної нервової системи при черепно-мозковій травмі.

- К. т., обусловленная поражением центральной нервной системы при черепно-мозговой травме.

КОМІСУРОТОМІЯ, ї, ж син. комісуротомія спінальна
комиссуротомия, и, ж

commissurotomy, ae, f [commissura спайка + -tomy]

E. commissurotomy

- хірургічна операція: перетин центральної проміжної речовини (сірих спайок) спинного мозку, яка здійснюється через його задню серединну щілину. К. поділяється на К. передню (перетин перехрещених волокон спіноталамічних трактів), яка здійснюється з метою усунення чи послаблення важких больових синдромів, які не піддаються консервативному лікуванню і К. задню (К. через задню серединну щілину), яка здійснюється з метою випорожнення кісти при гідромієлії.

- хирургическая операция: пересечение центрального промежуточного вещества (серых спаяек) спинного мозга, осуществляемая через его заднюю срединную щель. К. делится на переднюю (рассечение перекрещенных волокон спиноталамических трактов), осуществляемая с целью устранения или ослабления тяжелых, не поддающихся консервативному лечению болевых синдромов и К. заднюю (К. через заднюю срединную щель), осуществляемую с целью опорожнения кисты при гидромиелии.

КОРА ГОЛОВНОГО МОЗКУ син. кора великого мозку, кора великих півкуль, плащ, мантія

кора головного мозга

cortex cerebri (PNA, JNA)

E. cerebral cortex

- поверхневий шар півкуль головного мозку, утворений його сірою речовиною; грає важливу роль в здійсненні вищої нервової діяльності. Поділяється на давню К. г. м. (paleocortex, LNH), стару К. г. м. (archicortex, LNH) та нову К. г. м. (neocortex, LNH).

- поверхностный слой полушарий головного мозга, образованный серым веществом; играет важную роль в осуществлении высшей нервной деятельности. Разделяется на древнюю К. г. м. (paleocortex, LNH), старую К. г. м. (archicortex, LNH), новую К. г. м. (neocortex, LNH).

КОРИНЕЦЬ СПІНАЛЬНОГО НЕРВА

корешок спинального нерва

radix nervi spinalis

E. dorsal root of a spinal nerve

- пучок нервових волокон, які входять і виходять з певного сегмента спинного мозку і утворюють спинномозковий нерв. Виділяють задній К. с. н., який утворює чутливу частину спинномозкового нерва і передній К. с. н., який утворює рухову частину спинномозкового нерва.

- пучок нервных волокон, входящих и выходящих из какого-либо сегмента спинного мозга и образующих спинномозговой нерв. Выделяют задний К. с. н., образующий чувствительную часть спинномозгового нерва и передний К. с. н., образующий двигательную часть спинномозгового нерва.

КРАНІОГРАФІЯ, ї, ж

краниография, и, ж

craniographia, ae, f [G. κρανιον kranion череп + -graphia]

E. craniography

- рентгенографія черепа, яка здійснюється без попереднього контрастування. К. є одним із перших методів дослідження хворих нейрохірургічного профілю. За допомогою К. виявляють прямі (зпапнення в порожнині черепа, сторонні тіла) та непрямі (пов'язані

з впливом на кістки черепа патологічних процесів в мозку) ознаки багатьох захворювань головного мозку (черепно-мозкової травми, об'ємних та запальних процесів головного мозку тощо).

- рентгенографія черепа, осуществляемая без предварительного контрастирования. К. является одним из первых методов исследования больных нейрохирургического профиля. При помощи К. выявляют прямые (обызвествление в полости черепа, инородные тела) и непрямые (связанные з влиянием на кости черепа патологических процессов в мозге) признаки многих заболеваний головного мозга (черепно-мозговой травмы, объемных и воспалительных процессов головного мозга и т. д.).

КРАНІОЕКТОМІЯ, ї, ж див. трепанация черепа резекційна

КРАНІОСТЕНОЗ, у, ч

краниостеноз, а, м

craniostenosis, is, f [cranio- + -stenosis]

Е. craniostenosis

- деформація черепа, яка зумовлена передчасним зрощенням черепних швів. К. поділяється на К. локальний з передчасним зрощенням тільки одного із черепних швів і К. тотальний з передчасним зрощенням усіх черпних швів. Краніостеноз може поєднуватись з іншими аномаліями: хворобою Крузона — гіпоплазією верхньої чи нижньої щелепи і гіпертелоризмом; хворобою Аперта — синдактилією усіх кінцівок. Хірургічне лікування К. доцільно здійснювати в перші 3 місяці життя дитини, після 6 місяців лікування неефективне.

- деформация черепа, обусловленная преждевременным зарращением черепных швов. К. разделяется на К. локальный с преждевременным сращением только одного из черепных швов и К. общий с преждевременным сращением всех черпных швов. Краниостеноз может сочетаться с другими аномалиями: болезнью Крузона — гипоплазией верхней челюсти и гипертелоризмом; болезнью Аперта — синдактилией всех конечностей. Хирургическое

лечение целесообразно производить в первые 3 месяца жизни ребенка, после 6 месяцев лечение не эффективное.

КРАНІОТОМІЯ див. трепанація черепа кістково-пластична

КРАНІОФАРИНГІОМА, и, ж син. пухлина кишені Ратке, пухлина Ердгайма

краниофарингиома, и, ж

craniopharyngioma, ae, f [cranio- + G. φάρυγξ, υγγος pharynx, yngos горло - + -oma]

E. craniopharyngioma, Rathke' pouch tumour

- доброякісна пухлина, яка розвивається із епітеліальних клітин кишені Ратке (гіпофізарної кишені). Виділяють К. кістозну (яка містить порожнини) і К. компакту (яка немістить кіст).

- доброкачественная опухоль, развивающаяся из эпителиальных клеток кармана Ратке (гипофизарного кармана). Выделяют К. кистозную (содержащую полости) и К. компактную (не содержащую кист).

КРОВОВИЛИВ ВНУТРІШНЬОМОЗКОВИЙ

кровоизлияние внутримозговое

haemorrhagia intracerebralis

E. intracerebral hemorrhage

- К. в. в речовину мозку у вигляді гематоми чи вогнища геморагічного розм'якшення.

- К. в. в вещество мозга в виде гематомы или очага геморрагического размягчения.

КРОВОВИЛИВ СУБАРАХНОЇДАЛЬНИЙ

кровоизлияние субарахноидальное

haemorrhagia subarachnoidalis

E. subarachnoid hemorrhage

- К. с. в субарахноїдальному просторі головного чи спинного мозку.

- К. с. в субарахноидальном пространстве головного или спинного мозга.

КРОВОВИЛИВ ШЛУНОЧКОВИЙ

кровоизлияние желудочковое

hemorrhagia ventricularis

E. ventricular hemorrhage

- К. в шлуночки головного мозку.

- К. в желудочки головного мозга.

Л

ЛАЙТМАТОФОБИЯ, і, ж

лайтматофобия, и, ж

laitmatophobia, ae, f

E. laitmatophobia

- нав'язливий страх впасти з корабля в море із-за раптового запаморочення.

- навязчивая боязнь упасть из корабля из-за внезапного головокружения.

ЛАЛОПАТІЯ, і, ж

лалопатия, и, ж

lalopathia, ae, f

E. lalopathy

- застаріла загальна назва розладів мовлення

- устаревшее общее название расстройств речи

ЛАЛОФОБИЯ, і, ж

лалофобия, и, ж

lalophobia, ae, f

E. lalophobia

- нав'язливий страх вимовляти слова у зв'язку з побоюванням виникнення заїкання.

- навязчивая боязнь произносить слова в связи с опасением заикания.

ЛАМІНЕКТОМІЯ, і, ж син. рахіотомія

ламинэктомия, и, ж

laminectomy, ae, f [lamina пластинка + -ectomy]

E. laminectomy, spondylotomy

- оперативний підхід до хребетного каналу шляхом розтину та видалення дужок хребців та інших елементів заднього опорного комплексу.

- оперативный доступ к позвоночному каналу путем рассечения и удаления дужек позвонков и других элементов заднего опорного комплекса.

Л. декомпресійна

ламинэктомия декомпрессионная

laminectomy decompressiva

E. decompressive laminectomy

- Л. д., що здійснюється для усунення стиснення спинного мозку.

- Л. д., производимая для устранения сдавления спинного мозга.

Л. інтерламiнарна

ламинэктомия интерламiнарная

laminectomy interlaminaris

E. interlaminar lamimectomy

- Л. і., при якій здійснюють часткову резекцію жовтої зв'язки і прилеглих ділянок дужок двох суміжних хребців, напр., при грижі міжхребцевого диску.

- Л. и., при которой осуществляют частичную резекцию желтой связки и прилежащих участков двух смежных позвонков, напр., при грыже межпозвоночного диска.

Л. кістково-пластична
ламинэктомия костно-пластическая
laminectomy osteoplastica
E. osteoplastic laminectomy

- Л., яка передбачає наступне закриття дефекта хребтового каналу аутоотрансплантатом.

- Л., предусматривающая последующее закрытие дефекта позвоночного канала аутоотрансплантатом.

Л. пробна
ламинэктомия пробная
laminectomy exploratoria
E. explorative laminectomy

- Л. п., яка здійснюється для уточнення характеру ураження вмісту хребетного каналу.

- Л. п., осуществляемая для уточнения характера поражения содержимого позвоночного канала.

ЛАТЕРОФОБИЯ, і, ж
латерофобия, и, ж
laterophobia, ae, f [latus, eris бік+ -phobia]
E. laterophobia

- нав'язливий страх хворого спати на боці.

- навязчивая боязнь спать на боку.

ЛЕГАСТЕНІЯ, і, ж син. дислексія
легастения, и, ж
legasthenia, ae, f
E. legasthenia

- порушення психічного дозрівання у дітей з нормальним розвитком інтелекту, яке проявляється у труднощах при оволодінні навичок читання і письма.

- нарушение психического созревания у детей с нормальным

развитием интеллекта, проявляющееся затрудненным приобретением навыков чтения и письма.

ЛЕЙКОЭНЦЕФАЛИТ, у, ч

лейкоэнцефалит, а, м

leucoencephalitis, idis, f [G. λευκος leucos білий + G. εγκεφαλος enkephalos головний мозок + -itis]

E. leucoencephalitis

- энцефаліт з переважним ураженням білої речовини головного мозку.

- энцефалит с преимущественным поражением белого вещества головного мозга.

Л. геморрагичний гострий

лейкоэнцефалит геморрагический острый

leucoencephalitis haemorrhagica acuta

E. acute hemorrhagic leucoencephalitis

- форма лейкоенцефаліту, яка характеризується фібринозним некрозом стінок дрібних судин головного мозку з виникненням вогнищ крововиливу і демієлінізації; проявляється швидким розвитком ознак тяжкого ураження мозку (порушення свідомості, судоми, паралічі).

- форма лейкоэнцефалита, характеризующаяся фиброзным некрозом стенок мелких сосудов головного мозга с возникновением очагов кровоизлияния и демиелинизации; проявляется быстрым развитием признаков тяжелого поражения мозга (нарушение сознания, судороги, параличи).

Л. підгострий склерозивний син. хвороба Ван-Богарта, Ван-Богарта лейкоенцефаліт

лейкоэнцефалит подострый склерозирующий

leucoencephalitis sclerosans subacuta

E. subacute sclerosing leucoencephalitis

- форма лейкоенцефаліту з прогресуючим пребігом, яка

проявляється гіперкінетичним синдромом, парезами і паралічами, децеребраційною ригідністю, зниженням інтелекту аж до маразму; розвивається в молодому віці.

- форма лейкоэнцефалита с прогрессирующим течением, проявляющаяся гиперкинетическим синдромом, парезами и параличами, децеребрационной ригидностью, снижением интеллекта вплоть до маразма; развивается в молодом возрасте.

ЛЕЙКОМИЄЛИТ, у, ч

лейкомиелит, а, м

leucomyelitis, idis, f [G. λευκος leucos білий + G. μυελος myelos спинний мозок + -itis]

E. leukomyelitis

- запалення спинного мозку з переважним ураженням білої речовини.

- воспаление спинного мозга с преимущественным поражением белого вещества.

ЛЕПРОФОБИЯ, ї, ж

лепрофобия, и, ж

leprophobia, ae, f [G. λεπρος, від G. λεπω леролущити + -phobia]

E. leprophobia

- нав'язливий страх захворіти лепрою

- навязчивая боязь заболеть лепрой

ЛЕПТОМЕНИНГІТ, у, ч

лептоменингит, а, м

leptomeningitis, idis, f [G. λεπτος, leptos тонкий, слабкий, вузький + G. μηνιγξ, γος meninx, ingos мозкова оболонка + -itis]

E. leptomeningitis

- запалення м'якої і павутинної мозкових оболонок; проявляється розвитком менінгеальних симптомів, змінами цереброспинальної рідини запального характеру.

- воспаление мягкой и паутинной мозговых оболочек; проявляется развитием менингеальных симптомов, изменениями

цереброспинальної жидкості воспалительного характера.

Л. адгезивний син. лептоменінгіт продуктивний, лептоменінгіт, котрий фіброзує

лептоменингит адгезивный

leptomeningitis adhaesiva

E. adhaesive leptomeningitis

- Л.а., який має тривалий перебіг і характеризується розвитком великих спайок і зрощень мозкових оболонок та проявляється симптомами прогресуючої гідроцефалії.

- длительно текущий Л. а., характеризующийся развитием обширных спаек и сращений мозговых оболочек и проявляющийся симптомами прогрессирующей гидроцефалии.

Л. базальний

лептоменингит базальный

leptomeningitis basalis

E. basal leptomeningitis

- обмежений лептоменінгіт, який локалізується в ділянці основи головного мозку і характеризується ураженням черепних нервів.

- ограниченный лептоменингит, локализующийся в области основания головного мозга, характеризующийся поражением черепных нервов.

Л. грипозний

лептоменингит гриппозный

leptomeningitis gripposa

E. grippic leptomeningitis

- геморагічний лептоменінгіт, який виникає як ускладнення грипу.

- геморрагический лептоменингит, возникающий как осложнение гриппа.

Л. задньої черепної ямки

лептоменингит задней черепной ямки

leptomeningitis fossae cranii posterioris

E. fossae cranii posterior leptomeningitis

- обмежений лептоменінгіт, який локалізується в ділянці мозочково-мозкової цистерни; виникає переважно як ускладнення гнійного лабіринтиту.

- ограниченный лептоменингит, локализующийся в области мозжечково-мозговой цистерны; возникающий чаще как осложнение гнойного лабиринтита.

Л. серозний кістозний

лептоменингит серозный кистозный

leptomeningitis cystica

E. cystic leptomeningitis

- підгострий чи хронічний серозний лептоменінгіт, який характеризується утворенням спайок мозкових оболонок з формуванням порожнин, які заповнені рідиною, і розладами циркуляції цереброспінальної рідини.

- подострый или хронический серозный Л. к., характеризующийся образованием спаек мозговых оболочек с формированием полостей, заполненных жидкостью, и расстройствами циркуляции cerebrospinalной жидкости.

Л. спінальний

лептоменингит спинальный

leptomeningitis spinalis

E. spinal leptomeningitis

- лептоменінгіт, який локалізується лише в оболонках спинного мозку і проявляється симптомами менінгорадикуліту і менінгомієліту.

- лептоменингит, локализующийся в оболочках только спинного мозга и проявляется симптомами менингорадикулита и менингомиелиита.

ЛЕПТОМЕНІНГІТ ТРАВМАТИЧНИЙ

лептоменингит травматический

leptomeningitis traumatica

E. traumatic leptomeningitis

- лептоменінгіт, зумовлений черепно-мозковою травмою.
- лептоменингит, обусловленный черепно-мозговой травмой.

ЛЕПТОПАХИМЕНІНГІТ, у, ч

лептопахименингит, а, м

leptopachymeningitis, idis, f [lepto+ G. παχύς pachys + G. μνήνις, ἴγγος meninx, ingos мозкова оболонка + -itis]

E. leptopachymeningitis

- менінгіт, при якому запалення розповсюджується на всі (тверду, павутинну, м'яку) мозкові оболонки.
- менингит, при котором воспаление распространяется на все (твердую, паутинную, мягкую) мозговые оболочки.

ЛЕТАРГІЯ, ї, ж син. летаргічний стан, летаргічний сон

летаргия, и, ж

letargia, ae, f [G. ληθη lethe забуття + G. ἀργία argia бездіяльність]

E. letargy

- патологічний стан, який характеризується послабленням всіх проявів життя: знерухомленням, значним зниженням обміну речовин, послабленням чи відсутністю реакцій на зовнішні подразники; спостерігається, напр., при істерії, продовжується, як правило, від декількох годин до декількох днів.

- патологическое состояние, характеризующееся ослаблением всех проявлений жизни: обездвиженностью, значительным снижением обмена веществ, ослаблением или отсутствием реакций на внешние раздражители; наблюдается, напр., при истерии, продолжается, как правило, от нескольких часов до нескольких дней.

ЛІГАТУРА, и, ж

лигатура, и, м

ligatura, ae, f [ligare, pp. від ligatus зв'язувати]

E. ligature

- нитка, яка зав'язана навколо кровоносної судини чи іншого трубчастого органа.

- нитка, связанная вокруг кровеносного сосуда или другого трубчатого органа.

ЛКАНТРОПИЯ, і, ж

ликантропия, и, ж

lycanthopia, ae, f

E. lycanthropy

- маячіння перетворення в вовка.

- бред превращения в волка.

ЛКВОР див. цереброспінальна рідина

ЛКВОРЕЯ, і, ж

ликворея, и, ж

liquorrhoea, ae, f [liquor (cerebrospinalis) рідина (спинномозкова + -rrhoea)]

E. liquorrhea

- витікання цереброспінальної рідини через дефект твердої мозкової оболонки.

- истечение цереброспинальной жидкости через дефект твердой мозговой оболочки.

Л. вушна

ликворея ушная

liquorrhoea auricularis

E. auricular liquorrhea

- Л. з зовнішнього слухового проходу (здебільшого при переломі піраміди скроневої кістки).

- Л. из наружного слухового прохода (обычно при переломе пирамиды височной кости).

Л. назальна син. лікворея носова

ликворея назальная

liquorrhoea nasalis

E. nasal liquorrhea

- Л. в порожнину носа через дефект твердой мозговой оболочки в ділянки пластинки решітчастої кістки чи в місті перелому клиноподібної кістки.

- Л. в полость носа через дефект твердой мозговой оболочки в области пластинки решетчатой кости или в месте перелома клиновидной кости.

Л. післяопераційна

ликворея послеоперационная

liquorrhoea postoperativa

E. postoperative liquorrhea

- Л. з операційної рани черепа чи хребта; виникає при недостатності швів чи при запальних ускладненнях операції.

- Л. из операционной раны черепа или позвоночника; возникает при недостаточности швов или при воспалительных осложнениях операции.

Л. прихована

ликворея скрытая

liquorrhoea occulta

E. occultive liquorrhea

- Л. в тканини і замкнуті порожнини тіла.

- Л. в ткани и замкнутые пространства тела.

ЛІКВОРОДИНАМІЧНА ПРОБА

ликвородинамическая проба

testum, i, n

E. test

- загальна назва методів дослідження прохідності шляхів циркуляції цереброспінальної рідини, які базуються на оцінці змін її тиску після фізичної чи фармакологічної дії або на визначенні швидкості розповсюдження фарбників, що вводяться.

- общее название методов исследования проходимости путей циркуляции цереброспинальной жидкости, основанных на оценке изменений ее давления после физического или фармакологического воздействия или на определении скорости распространения

